

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

**NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ W 2007 ROKU**

Warszawa, kwiecień 2008

Opracowanie przygotowane przez Wydział Komunikacji Społecznej na podstawie
“Sprawozdania z działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w 2007 roku” przyjętego przez Radę Nadzorczą
Uchwałą nr 52/08 w dniu 3 kwietnia 2008 r.

Wydział Komunikacji Społecznej
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ul. Konstruktorska 3a, 02-673 Warszawa
tel. (022) 45-90-100, fax (022) 45-90-195
e-mail: fundusz@nfosigw.gov.pl, www.nfosigw.gov.pl

Spis treści

Wstęp	3
I. Informacje ogólne	6
Podstawy prawne działalności Narodowego Funduszu	6
Organy Narodowego Funduszu	6
Rozpatrywanie wniosków w Narodowym Funduszu w 2007 r.	8
II. Realizacja planu finansowego	9
Wykonanie planu finansowego – tabela PFC (plan funduszu celowego)	10
Wpływy i wydatki środków finansowych	18
Koszty działalności i źródła ich pokrycia	19
Stan zobowiązań na koniec roku	20
Subfundusze	21
III. Realizacja planu finansowania ochrony środowiska	22
Finansowanie ochrony środowiska według form finansowania	23
Realizacja planu finansowania ochrony środowiska według dziedzin	25
Finansowanie ochrony środowiska w przekroju województw	33
IV. Umorzenia pożyczek i kredytów	34
V. Pomoc publiczna udzielana przedsiębiorcom	35
VI. Nadzór właścicielski i współpraca z bankami	35
VII. Realizacja programów i efekty ekologiczne osiągnięte przedsięwzięć zakończonych w 2007 r. i planowane do osiągnięcia z umów podpisanych w 2007 r.	38
Ochrona powietrza	38
Ochrona wód i gospodarka wodna	44
Ochrona powierzchni ziemi	48
Ochrona przyrody i krajobrazu	51
Leśnictwo	54
Państwowy Monitoring Środowiska	56
Zapobieganie klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwanie ich skutków	59
Górnictwo	61
Geologia	64
Edukacja ekologiczna	67
Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	72
VIII. Współpraca z zagranicą	77
Realizacja planu wydatkowania środków zagranicznych	78
Ekologiczny Fundusz Partnerski PHARE	79
Fundusz Spójności	79
Współfinansowanie projektów ze środków NFOŚiGW	82
Sektorowy Program Operacyjny – Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw	
Działanie 2.4	92
Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski	
Mechanizm Finansowy	94

Wstęp

W 2007 r. podstawowa działalność Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej skierowana była na pełne wykorzystanie bezzwrotnej pomocy zagranicznej, w tym przede wszystkim środków z Funduszu Spójności i z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 2.4 Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw.

Kontynuowane były zdecydowane działania naprawcze w celu nadrobienia zapóźnień z lat 2000-2005 we wdrażaniu projektów dofinansowywanych z Funduszu Spójności/ISPA. W 2007 r. podpisanych zostało 340 kontraktów na kwotę 1708 mln euro, podczas gdy w całym okresie 2001-2006 podpisano ich 545 na kwotę 1863,7 mln euro. W 2007 r. Narodowy Fundusz wypłacił beneficjentom 241 mln zł pożyczek inwestycyjnych, a w latach 1999-2006 247,2 mln zł. Przedstawione liczby pokazują jak ogromne zapóźnienia wystąpiły w absorpcji środków z Funduszu Spójności/ISPA w poprzednich latach.

W ramach Działania 2.4 SPO WKP w roku 2007 zrealizowano 209 wniosków beneficjentów o płatność, z tego 100 to wnioski o płatność końcową. Na realizację programu wypłacono łącznie 232 516 tys. zł, z czego ze środków EFRR – 171 780 tys. zł, a ze środków Narodowego Funduszu 60 677 tys. zł dotacji inwestycyjnych.

W 2007 r. zmieniona została struktura organizacyjna Narodowego Funduszu w celu podporządkowania jej funkcjom związanym z przygotowaniem i wdrażaniem projektów dofinansowywanych środkami pomocowymi. Została ona dostosowana również do realizacji zadań związanych z nową perspektywą finansową Unii Europejskiej na lata 2007-2013.

W zakresie pozostałej działalności statutowej działania Narodowego Funduszu w 2007 roku koncentrowały się na realizacji zadań wynikających z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych i Krajowego Planu Gospodarki Odpadami.

Realizując priorytety swojej działalności Narodowy Fundusz w 2007 r. na finansowanie ochrony środowiska wydatkował łącznie w formie zwrotnej i bezzwrotnej kwotę 1481 mln zł, co stanowi 73proc. wielkości planowanej.

W ramach środków dotacyjnych wydatkowano ponad 460 mln zł, z czego:

- na przedsięwzięcia z dziedziny geologii 98 mln zł – 21 proc. środków dotacyjnych,
- na zadania z dziedziny górnictwa ponad 71 mln zł – 16 proc. środków dotacyjnych (głównie finansowanie górnictwa siarki),
- na Państwowy Monitoring Środowiska 63 mln zł – 13 proc. środków dotacyjnych,
- na inwestycje z dziedziny ochrony wód i gospodarki wodnej prawie 27 mln zł – 6 proc. środków dotacyjnych,
- na przedsięwzięcia z dziedziny ochrony powietrza ponad 19 mln zł, na edukację ekologiczną prawie 15 mln zł.

Finansowanie pożyczkowe Narodowego Funduszu w wysokości 779 mln zł, ukierunkowane było głównie na:

- zadania z zakresu ochrony powietrza (425 mln zł) – 55 proc. środków pożyczkowych (przedsięwzięcia z zakresu energetyki),
- inwestycje z dziedziny ochrony wód i gospodarki wodnej 67 mln zł – 9 proc. środków pożyczkowych,
- współfinansowanie przedsięwzięć z udziałem środków Funduszu Spójności 241 mln zł – 31 proc. środków pożyczkowych,
- zadania z dziedziny ochrony powierzchni ziemi w kwocie prawie 29 mln zł,
- zadania z dziedziny górnictwa 17 mln zł.

Na działalność kapitałową w 2007 r. Narodowy Fundusz przeznaczył kwotę ponad 117 mln zł (objęcie akcji BOŚ S.A.)

Powyższe wydatki dokonane zostały przy wykorzystaniu posiadanych zasobów środków pieniężnych i papierów wartościowych na początek 2007 r. w kwocie 788 mln zł oraz osiągniętych w ciągu roku wpływów w kwocie ponad 2188 mln zł, które stanowiły 126 proc. wielkości planowanej.

O wielkości wpływów zdecydowały:

- wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych oraz pozostałych opłat zasilających wyodrębnione subfundusze, których beneficjentem na mocy obowiązujących przepisów prawnych jest Narodowy Fundusz (w łącznej kwocie 1201 mln zł, w tym wpływy subfunduszy w kwocie 873 mln zł) ,
- zwroty rat pożyczek i kredytów (783 mln zł),
- wpływy uzyskane w wyniku prowadzenia działalności statutowej (głównie odsetki od pożyczek i kredytów, odsetki od lokat bankowych i papierów wartościowych, pozostałe wpływy w łącznej kwocie ponad 204 mln zł).

Finansowy obraz działalności Narodowego Funduszu w 2007 r. przedstawia tabela PFC (Plan Funduszu Celowego), z której wynika, że przychody wyniosły ponad 1398 mln zł, co stanowiło 165proc. wielkości planowanej, zaś wydatki 546 mln zł, tj. 51 proc. planowanych wydatków.

Przekroczenie wielkości planowanych przychodów było skutkiem głównie większych niż oczekiwano przychodów wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, stanowiących przychód Narodowego Funduszu (prawie 505 mln zł, wobec planowanych 120 mln zł). Świadczy to o skali importu używanych samochodów.

Niskie wykonanie wydatków ogółem jest skutkiem redukcji wydatków dotacyjnych, co z kolei wynika z przesunięcia wydatkowania środków z finansowania dotacyjnego na finansowanie pożyczkowe. Takie podejście było skutkiem analizy kierunków działalności Narodowego Funduszu, która wykazała, że wypełnienie wskazanego w art. 400 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska obowiązku prowadzenia gospodarki finansowej w celu pełnego wykorzystania bezzwrotnych środków pochodzących z UE wymaga maksymalnego koncentrowania się na zwrotnym finansowaniu ochrony środowiska (finansowanie pożyczkowe i kapitałowe), kosztem finansowania bezzwrotnego (tj. dotacji i umorzeń).

W tym kierunku zmienione zostały m.in. „Zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania poręczeń, kredytów i dotacji ze środków Narodowego Funduszu”.

Różnica pomiędzy uzyskanymi przychodami, a poniesionymi kosztami (wydatkami) doprowadziła do uzyskania w 2007 r. zysku w kwocie ponad 855 mln zł, zwiększającego stan majątku netto Narodowego Funduszu do poziomu 6285 mln zł.

Stan środków pieniężnych i papierów wartościowych Skarbu Państwa na koniec 2007 roku wyniósł prawie 1435 mln zł. W kwocie tej przeważającą część, bo 1306 mln zł stanowiły środki, które Narodowy Fundusz zobowiązany był utrzymywać na wyodrębnionych subfunduszach celowych. Gromadzenie środków na wyodrębnionych subfunduszach jest wynikiem wprowadzenia przepisów prawnych, w których określone zostały zasady gospodarowania wpływami z określonych tytułów, wskazując, kto ma być odbiorcą dofinansowania i na jakich zasadach dofinansowanie ma być udzielone. Przepisy wykonawcze do ustaw ściśle określają sposób, a niektóre także narzucają termin wydatkowania środków (m.in. dot. to ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych – wpływy w 2007 r. a wydatki w 2008 r.).

Ponadto w ramach wolnych środków ujmowane są powierzone Narodowemu Funduszowi środki zagraniczne (fundusz EFP PHARE, SIDA, memoranda finansowe), których stan na koniec roku wyniósł 22 mln zł. Oznacza to, że w kwocie środków pieniężnych i papierów wartościowych na koniec roku jedynie 106 mln zł stanowiły środki dyspozycyjne, które zabezpieczają płynność finansową Narodowego Funduszu i mogły być przeznaczone na inne zadania niż wynikające z ustaw tworzących subfundusze.

Podpisane w 2007 r. umowy o dofinansowanie spowodują osiągnięcie efektów ekologicznych m.in. w zakresie:

- redukcji emisji SO₂ o 22 tys. ton rocznie,
- redukcji emisji CO₂ o 558 tys. ton rocznie,
- zwiększenia przepustowości oczyszczalni ścieków o 32 tys. m³ na dobę,
- wykonania sieci kanalizacyjnych o długości przeszło 283 km,
- unieszkodliwienia 5330 ton odpadów niebezpiecznych (mogilniki),
- zwiększenia możliwości przerobu odpadów o 5 tys. ton rocznie.

Przedstawione dane nie obejmują całości efektów ekologicznych, które zostaną uzyskane w wyniku realizacji umów zawartych w 2007 r. Nie przedstawiono tu efektów umów z zakresu szeroko pojętej ochrony przyrody, edukacji ekologicznej, geologii i górnictwa itd., których wymiar przedstawiany jest w ujęciu rzeczowym.

W zakresie działań administracyjnych służących absorpcji środków pomocowych Unii Europejskiej w 2007 roku Narodowy Fundusz podjął zdecydowane działania mające na celu pomoc dla beneficjentów w zakresie przygotowania materiałów przetargowych, postępowań przetargowych, dokumentów rozliczeniowych, raportów przejściowych. Przeprowadzono warsztaty dla grup beneficjentów oraz wiele szkoleń indywidualnych. Działania te przyniosły wymierne efekty, i są nadal kontynuowane.

I. Informacje ogólne

I.1. Podstawy prawne działalności Narodowego Funduszu

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zwany dalej „Narodowym Funduszem” działa na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150).

Podstawowymi przepisami regulującymi gospodarkę finansową Narodowego Funduszu są:

- ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. Nr 230, poz.1934).

Podstawowymi dokumentami regulującymi funkcjonowanie Narodowego Funduszu są:

- Statut Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – wydany Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 czerwca 2002 r. (Dz. U. Nr 96, poz. 865),
- Plan finansowy stanowiący załącznik do ustawy budżetowej – sporządzany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczegółowych zasad, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu budżetu państwa,
- Plan działalności - sporządzany zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska do dnia 31 stycznia każdego roku składający się z:
  - planu finansowego,
  - planu finansowania ochrony środowiska.
- Regulamin organizacyjny biura.

I.2. Organy Narodowego Funduszu

RADA NADZORCZA

W 2007 roku Rada Nadzorcza działała w składzie 10 osobowym. Pracami Rady kierował Tadeusz Źarski natomiast od dnia 21.11.2007 r. Stanisław Gawłowski. Ponadto w skład Rady Nadzorczej wchodził:

- Kinga Flaga – Gieruszyńska (od 06.12.2007 r.)
- Ryszard Grobelny
- Marek Gromiec (od 06.12.2007 r.)
- Zbigniew Myczkowski, (do 06.12.2007 r.)
- Mariusz Klimczak (od 06.12.2007 r.)
- Józef Koziół,
- Andrzej Kraszewski (od 06.12.2007 r.)
- Mateusz Mroz, (do 06.12.2007 r.)
- Krzysztof Masiuk
- Lech Płotkowski (od 02.11.2007 r. do 06.12.2007 r.)
- Mariusz Poznański
- Stanisław Sitnicki (od 06.12.2007 r.)

- Adam Wasiak (do 02.11.2007 r.)
- Janusz Wojdalski (do 06.12.2007 r.)
- Marek Zaborowski (do 06.12.2007 r.)

Rada Nadzorcza odbyła 14 posiedzeń, na których podjęła 185 uchwał. Rada zapoznawała się także z informacjami przygotowanymi przez Zarząd oraz rozpatrywała wnioski dotyczące udziału Narodowego Funduszu w spółkach prawa handlowego.

W 2007 roku Rada Nadzorcza podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Narodowego Funduszu za rok 2006 oraz zatwierdziła plan działalności Narodowego Funduszu na 2007 rok, przyjęła także listę przedsięwzięć priorytetowych przewidzianych do finansowania ze środków Narodowego Funduszu w roku 2008.

Rada Nadzorcza rozpatrywała wnioski o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska kwotą powyżej 1 000 000 euro w przypadku dofinansowania w formie pożyczki oraz kwotą powyżej 500 000 euro w przypadku dotacji.

Wykonując funkcję nadzoru Rada przeprowadzała kontrole prawidłowości działalności bieżącej Narodowego Funduszu, w tym załatwiania odwołań, zgodności podjętych decyzji z obowiązującymi procedurami, oceniała prawidłowość funkcjonowania spółek prawa handlowego z udziałem Narodowego Funduszu, a także badała poziom kosztów utrzymania Rady Nadzorczej, Zarządu i Biura Narodowego Funduszu. Zgodnie ze swoimi kompetencjami Rada Nadzorcza powoływała i odwoływała przedstawicieli Narodowego Funduszu w radach nadzorczych wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

ZARZĄD

W 2007 roku Zarząd pracował w następującym składzie:

- Prezes Zarządu – Kazimierz Kujda
- Zastępca Prezesa Zarządu – Bernadetta Czerska
- Zastępca Prezesa Zarządu – Artur Michalski
- Zastępca Prezesa Zarządu – Jerzy Wolski

Zarząd odbył w 2007 roku 144 posiedzeń. Praca Zarządu koncentrowała się głównie na podejmowaniu decyzji, koordynowaniu prac i nadzorze nad:

- obsługą i współfinansowaniem przedsięwzięć z udziałem środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Działania te dotyczyły m.in. wprowadzenia bądź usprawnienia procedur naboru wniosków, oceny formalnej i merytorycznej wniosków, dokonywania wypłat środków oraz późniejszego monitorowania i kontroli realizacji programów oraz grup projektów,
- przygotowaniem, przy współudziale Ministerstwa Środowiska oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, listy przedsięwzięć priorytetowych przewidzianych do finansowania ze środków Narodowego Funduszu w roku 2007,
- opracowywaniem perspektyw działania do 2015 r.,
- wyborem przedsięwzięć do dofinansowania,
- bieżącą analizą i kontrolą sytuacji finansowej Narodowego Funduszu oraz realizacją planu finansowania ochrony środowiska,

- analizą zgodności wydatkowanych środków z priorytetami, kryteriami i planem działalności Narodowego Funduszu,
- analizą prawidłowości funkcjonowania spółek prawa handlowego z udziałem środków Narodowego Funduszu.

Poza tym Zarząd dokonał zmian w strukturze organizacyjnej Biura Narodowego Funduszu, jego obsadzie kadrowej oraz wyposażeniu technicznym, niezbędnym do realizacji zwiększonej liczby zadań związanych z wdrażaniem projektów w ramach PO IiŚ.

I.3. Rozpatrywanie wniosków w Narodowym Funduszu w 2007 roku

W 2007 r. wpłynęło do Narodowego Funduszu 895 wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę 3 939 573 tys. zł, z czego kwota wnioskowanego dofinansowania pożyczkowego wynosiła 2 405 395 tys. zł. Oprócz tego rozpatrywane były 536 wnioski złożone w latach poprzednich na kwotę 3 937 156 tys. zł. Szczegółową informację o wnioskach złożonych i rozpatrywanych w 2007 r. przedstawia załącznik 1.

Spośród analizowanych w 2007 roku wniosków odmownie rozpatrzono 387 wniosków. W 153 przypadkach wnioskodawcy zrezygnowali z wnioskowania o dofinansowanie, bądź Narodowy Fundusz zaproponował im inną formę załatwienia wniosku (m.in. finansowanie ze środków banku z udziałem Narodowego Funduszu). Najczęściej odmowa wynikała z następujących przyczyn:

- wnioski złożono na zadania nie mieszczące się w programach priorytetowych Narodowego Funduszu, których cele określone są w ustawie *Prawo ochrony środowiska*,
- złożone wnioski były niekompletne i wnioskodawcy ich nie uzupełnili w terminie określonym procedurą,
- braku środków dotacyjnych w planie finansowym Narodowego Funduszu i rezygnacji wnioskodawcy z propozycji dofinansowania w formie pożyczki,
- braku możliwości zabezpieczenia pożyczki.

W 2007 r. najwięcej wniosków wpłynęło w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu oraz kształtowania postaw ekologicznych (409 wniosków na kwotę 142 485 tys. zł), natomiast największe kwotowo dofinansowanie wnioskowane było na przedsięwzięcia z udziałem Funduszu Spójności na łączną kwotę 2 474 901 tys. zł (141 wniosków).

W 2007 r. Zarząd przyznał dofinansowanie w ramach 598 wniosków na kwotę 3 221 371 tys. zł, w tym 444 259 tys. zł w formie dotacji i 2 777 112 tys. zł w formie pożyczki.

II. Realizacja planu finansowego

Sejm RP w dniu 25 stycznia 2007 r. uchwalił ustawę budżetową na 2007 r., której załącznikiem jest plan finansowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Tabela 1. Część A Planu Finansowego Narodowego Funduszu, stanowiącego załącznik do ustawy budżetowej na 2007 r.

Lp.	Treść	Plan na 2007 r. (PFC)	Wykonanie w 2007 r.
1	2	3	4
I	Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	2 194 000	1 481 101
1	Finansowanie ochrony środowiska w formie zwrotnej (wydatki majątkowe)	1 269 000	1 020 982
1.1	Pożyczki i kredyty przeznaczone na realizację:	769 000	903 537
1.1.1	zadań w ramach środków zgromadzonych na subfunduszu górniczym oraz środków wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	50 000	62 000
1.1.2	przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Funduszu Spójności	419 000	240 952
1.1.3	zadań z zakresu: ochrony powietrza, ochrony wód (Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych), ochrony powierzchni ziemi (Krajowy Plan Gospodarki Odpadami)	300 000	600 585
1.2	Finansowanie kapitałowe	500 000	117 445
2	Finansowanie ochrony środowiska w formie bezzwrotnej z tego:	925 000	460 119
2.1	na realizację zadań bieżących:	230 000	118 118
2.1.1	z zakresu geologii i górnictwa, gospodarki wodnej, zbiórki pojazdów wycofanych z eksploatacji; funkcjonowania systemu handlu uprawnieniami do emisji, w tym prowadzenia Krajowego Rejestru Uprawnień do Emisji i realizacji zadań Krajowego Administratora Syst w tym: - dofinansowanie gmin w zakresie zbierania porzuconych pojazdów wycofanych z eksploatacji - zadania z zakresu geologii - dofinansowanie zadań Państwowej Służby Hydrogeologicznej	100 000 40 000 25 000 16 000	30 022 0 6 274 12 323
2.1.2	zadań z zakresu: ochrony powietrza, gospodarki wodnej, ochrony przyrody, leśnictwa, państwowego monitoringu środowiska, edukacji ekologicznej, prac naukowo-badawczych i ekspertyz w tym: - dofinansowanie zadań Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej - finansowanie prace naukowo-badawczych oraz ekspertyz	130 000 44 000 13 000	88 096 42 000 11 931
2.2	wydatki majątkowe przeznaczone na realizację:	695 000	342 001
2.2.1	zadań z zakresu geologii i górnictwa, gospodarki wodnej, demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji; funkcjonowania systemu handlu uprawnieniami do emisji, w tym prowadzenia Krajowego Rejestru Uprawnień do Emisji i realizacji zadań Krajowego Administrat w tym: - zadania z zakresu geologii - finansowanie robót likwidacyjnych i rekultywacyjnych w górnictwie siarki - dopłat do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji	310 000 120 000 56 000 100 000	168 283 79 854 56 000 14 805
2.2.2	przedsięwzięć współfinansowanych w ramach SPO WKP oraz przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Funduszu Spójności w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko w tym: - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	159 000 37 000	60 677 0
2.2.3	zadań z zakresu: ochrony powietrza, gospodarki wodnej, ochrony powierzchni ziemi, ochrony przyrody, leśnictwa, państwowego monitoringu środowiska, zapobiegania klęskom żywiołowym i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków, edukacji ekologicznej w tym: - dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodnej (finansowanie prac przygotowawczych związanych z budową zwiornika wodnego Kały - Myscowa w kwocie 5.000 tys. zł, budowa stopnia wodnego "Malczyce", remont Kanału Augustowskiego, budowa zbiornika wodnego „Wióry”	146 000 91 900	91 270 24 251
2.2.4	umorzenia pożyczek i kredytów	30 000	21 078
2.2.5	dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek	50 000	693

II.1. Wykonanie planu finansowego – tabela PFC (plan funduszu celowego)

Wykonanie planu finansowego Narodowego Funduszu – tabela PFC (plan funduszu celowego) zostało przedstawione w tabeli 2.

Stan funduszu jest to wartość funduszu własnego, na który składają się: fundusz podstawowy, fundusz rezerwowy oraz wynik roku obrotowego. Wartość funduszu własnego odpowiada majątkowi netto, w związku z tym tabela PFC zawiera informacje o wartościach głównych aktywów:

- środków pieniężnych,
- papierów wartościowych Skarbu Państwa,
- udziały
- należności ogółem oraz należności z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów,

a także zobowiązań i pozycji zrównanych ze zobowiązaniami wykazywanych ze znakiem „minus”, oznaczających obce źródła finansowania aktywów zarządzanych przez Narodowy Fundusz. Pozycja ta obejmuje oprócz zobowiązań długo i krótkoterminowych, w rozumieniu ustawy o rachunkowości, rezerwy oraz rozliczenia międzyokresowe, środki funduszy zagranicznych powierzone Narodowemu Funduszowi, a także środki zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Pozycje przychodów i wydatków odpowiadają zwiększeniom i zmniejszeniom wartości funduszu własnego, z wyjątkiem wydatków inwestycyjnych własnych, które nie wpływają na wartość funduszu własnego.

Kategoria przychodów obejmuje:

- przychody z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska,
- przychody z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych,
- przychody z tytułu opłaty produktowej,
- przychody z tytułu opłaty rejestracyjnej za wydanie pozwolenia zintegrowanego,
- przychody z tytułu opłat o których mowa w artykule 142 ustawy prawo wodne,
- przychody z tytułu opłat za przyznanie uprawnień do emisji,
- przychody z tytułu opłat wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- przychody z tytułu opłat i kar za substancje zubożające warstwę ozonową,
- przychody z tytułu opłat i kar wynikających z ustawy Prawo energetyczne,
- przychody z tytułu opłat i kar za zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- przychody z tytułu opłat i kar wynikających z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych,
- przychody pozostałe oznaczające inne przychody w tym: przychody finansowe, m.in. z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów oraz pozostałe przychody operacyjne ,
- dotacje z budżetu państwa.

Kategoria wydatków obejmuje:

- dotacje – przez które rozumie się wszystkie bezzwrotne formy finansowania ochrony środowiska, w tym:
  - dotacje na realizację zadań bieżących (dotacje nieinwestycyjne),

Tabela 2. Plan finansowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – tabela PFC (tys. zł)

Lp.	Treść	Wykonanie za 2006 r.	Plan na 2007 r. (PFC)	Wykonanie w 2007 r.	Wskaźnik 5/4
1	2	3	4	5	6
I	Stan funduszu na początek roku	4 806 162	5 028 462	5 430 164	1,08
	w tym:				
1	Środki pieniężne	208 843	50 000	754 482	15,09
2	Udziały	371 577	525 357	750 380	1,43
3	Papiery wartościowe Skarbu Państwa	163 384	160 000	34 310	0,21
4	Należności	4 074 777	4 302 016	3 900 704	0,91
	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów	4 068 517	4 296 858	3 893 501	0,91
5	Zobowiązania (minus)	-65 889	-70 000	-63 399	0,91
	w tym: z tytułu zaciągniętego kredytu		0		
6	Pozostałe aktywa	53 470	61 090	53 687	0,88
II	Przychody	1 123 313	847 000	1 397 977	1,65
1	Dotacje z budżetu państwa, w tym:			7 378	--
1.1	na inwestycje				
2	Składki i opłaty	975 474	738 800	1 200 980	1,63
2.1	- opłaty i kary za korzystanie ze środowiska	357 386	394 800	370 645	0,94
2.2	- opłaty eksploatacyjne i koncesyjne	203 589	206 200	216 634	1,05
2.3	- opłaty produktowe	6 430	7 100	6 384	0,90
2.4	- opłaty rejestracyjne za wydanie pozwolenia zintegrowanego	3 878	1 500	2 329	1,55
2.5	- opłaty o których mowa w art.142 ustawy Prawo wodne	4 108	4 200	6 378	1,52
2.6	- opłaty za przyznanie uprawnień do emisji	53 988	0	165	--
2.7	- opłaty wynikające z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	340 795	120 000	505 245	4,21
2.8	- opłaty i kary za substancje zubożające warstwę ozonową	2 834	3 000	2 812	0,94
2.9	- opłaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne		2 000	89 898	44,95
2.10	- opłaty zużyty sprzęt EE - wpływ z dec. GIOŚ			426	--
2.11	- kary z ustawy o biokomponentach i biopaliwach			65	--
2.12	- pozostałe składki i opłaty	2 466			
3	Pozostałe przychody	147 839	108 200	189 619	1,75
	w tym:				
	- przychody z odsetek od pożyczek i kredytów	87 611	87 000	87 398	1,00
III	Wydatki	502 882	1 070 170	545 888	0,51
1	Dotacje na realizację zadań bieżących	99 420	230 000	118 118	0,51
2	Wydatki bieżące (własne)	93 715	133 840	83 270	0,62
2.1	- wynagrodzenia	38 317	43 300	43 251	1,00
2.2	- pochodne od wynagrodzeń	5 768	6 440	6 417	1,00
2.3	- pozostałe, w tym:	49 630	84 100	33 602	0,40
	- inne w tym:	49 630	84 100		0,00
	- pozostałe koszty finansowe	38 070	65 000	22 772	0,35
3	Wydatki inwestycyjne	309 747	706 330	344 500	0,49
3.1	- wydatki inwestycyjne (własne) i wydatki na zakupy inwestycyjne (własne)*	3 569	11 330	2 499	0,22
3.2	- dotacje inwestycyjne	306 178	695 000	342 001	0,49
IV	Stan funduszu na koniec roku (I+II-III)	5 430 164	4 816 622	6 284 752	1,30
	w tym:				
1	Środki pieniężne	754 482	10 000	1 434 505	143,45
2	Udziały	750 380	1 022 857	862 577	0,84
3	Papiery wartościowe Skarbu Państwa	34 310	40 000	0	0,00
4	Należności	3 900 704	4 227 546	4 001 490	0,95
	w tym: z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów	3 893 501	4 222 388	3 992 621	0,95
5	Zobowiązania (minus)	-63 399	-552 000	-67 443	0,12
	w tym: z tytułu zaciągniętego kredytu				
6	Pozostałe aktywa	53 687	68 220	53 623	0,79

*) Wydatki i zakupy inwestycyjne własne nie zmniejszają stanu funduszu na koniec roku.

- dotacje inwestycyjne, obejmujące również dopłaty do oprocentowania kredytów i umorzenia pożyczek oraz dotacje inwestycyjne ze środków UE i Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach dotacji budżetowej,
- wydatki bieżące (własne) – obejmujące:
  - wynagrodzenia,
  - pochodne naliczane od wynagrodzeń,
  - pozostałe, obejmujące koszty utrzymania organów i biura Narodowego Funduszu, zdefiniowane w ustawie o rachunkowości: koszty finansowe, pozostałe koszty operacyjne,
- wydatki i zakupy inwestycyjne własne.

W strukturze przychodów i wydatków Narodowego Funduszu nie występują transfery na rzecz ludności oraz przychody z innych funduszy.

Stan funduszu

Stan funduszu (pozycja odpowiadająca kapitałowi (funduszowi) własnemu w bilansie majątkowym jednostki) na początek roku wyniósł 5 430 164 tys. zł. Stan aktywów na początku 2007 r. wynosił 5 493 563 tys. zł, w tym:

• środki pieniężne	754 482 tys. zł
• papiery wartościowe Skarbu Państwa	34 310 tys. zł
• należności z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów	3 893 501 tys. zł
• pozostałe aktywa	811 270 tys. zł
w tym:	
- udziały i akcje w spółkach	750 380 tys. zł
- wartości niematerialne i prawne oraz rzeczowe aktywa trwałe	53.669 tys. zł

Zobowiązania -63 399 tys. zł

Na 2007 r. przychody zaplanowano w wysokości 847 000 tys. zł, a wydatki w wysokości 1 070 170 tys. zł.

Rzeczywiste przychody w 2007 r. wyniosły 1 397 977 tys. zł, co stanowiło 165 proc. wielkości planowanej, a wydatki 545 888 tys. zł, tj. 51proc. planowanych wydatków.

Zaplanowane przychody oraz planowane wydatki, miały doprowadzić do spadku stanu funduszu na koniec roku do wysokości 4.816.622 tys. zł. W rzeczywistości fundusz osiągnął wartość 6 284 752 tys. zł, tj. 130proc. wielkości planowanej.

Suma bilansowa Narodowego Funduszu wyniosła na koniec 2007 r. 6 352 195 tys. zł i była wyższa od stanu na początek roku o 858 632 tys. zł. Oznacza to, że w ujęciu realnym suma bilansowa zwiększyła się o 15,6 proc.

Aktywa na koniec 2007 r. wyniosły 6 352 195 tys. zł, w tym:

• środki pieniężne	1 434 505 tys. zł
• papiery wartościowe Skarbu Państwa	0 tys. zł
• należności z tytułu udzielonych pożyczek i kredytów	3 992 621 tys. zł
• pozostałe aktywa	925 046 tys. zł
w tym:	
- udziały i akcje w spółkach:	862 577 tys. zł
- wartości niematerialne i prawne oraz rzeczowe aktywa trwałe	53 613 tys. zł

Zobowiązania -67 443 tys. zł

Przychody

W 2007 r. przychody z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska wyniosły 370 645 tys. zł, co stanowi 94 proc. wielkości planowanej na 394 800 tys. zł. Przychody te są skutkiem wypełniania przez podmioty korzystające ze środowiska obowiązku wnoszenia opłat, a także kar pieniężnych wynikających z niedopełnienia tego obowiązku.

Tabela 3. Plan przychodów (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2006 r.	Plan na 2007 r.	Wykonanie w 2007 r.	Wskaźnik 5/4
1	2	3	4	5	6
I	Dotacje z budżetu państwa			7 378	--
II	Opłaty i kary za korzystanie ze środowiska	357 386	394 800	370 645	0,94
III	Opłaty eksploatacyjne i koncesyjne	203 589	206 200	216 634	1,05
1	Opłaty eksploatacyjne za kopaliny energetyczne		124 000	118 662	0,96
2	Opłaty eksploatacyjne za kopaliny nieenergetyczne		79 400	92 118	1,16
3	Opłaty koncesyjne		2 800	5 854	2,09
IV	Opłaty produktowe	6 430	7 100	6 384	0,90
V	Opłaty rejestracyjne za wydanie pozwolenia zintegrowanego	3 878	1 500	2 329	1,55
VI	Opłaty o których mowa w art. 142 ustawy prawo wodne	4 108	4 200	6 378	1,52
VII	Opłaty za przyznanie uprawnień do emisji do powietrza	53 988	0	165	--
VIII	Opłaty i kary za substancje zubożające warstwę ozonową	2 834	3 000	2 812	0,94
IX	Opłaty wynikające z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	340 795	120 000	505 245	4,21
X	Opłaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne		2 000	89 898	44,95
XI	Opłaty zużyty sprzęt EE - wpływy z dec. GIOŚ			426	--
XII	Kary z ustawy o biokomponentach i biopaliwach			65	--
XIII	Pozostałe opłaty i kary	2 466			
XIV	Pozostałe przychody	147 839	108 200	189 619	1,75
1	Przychody z odsetek od pożyczek i kredytów	87 611	87 000	87 398	1,00
2	Przychody z papierów wartościowych oraz oprocentowania lokat i rachunków bankowych	18 095	16 000	64 853	4,05
3	Przychody ze sprzedaży akcji i udziałów oraz dywidendy	1 685	0	35 544	--
4	Pozostałe	40 449	5 200	1 824	0,35
Razem		1 123 314	847 000	1 397 977	1,65

Przychody z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych w 2007 r. wyniosły 216 634 tys. zł, co stanowi 105proc. wielkości planowanej na 206 200 tys. zł. Wpływy te są wynikiem wnoszenia opłat ustalanych na podstawie przepisów ustawy - *Prawo geologiczne i górnicze* (Dz. U. Nr 8, z 2005 r. poz. 60 z późn. zm.). Wyższe przychody są efektem przede wszystkim zwiększenia ściągłości opłat przez Narodowy Fundusz poprzez działania dyscyplinujące płatników i egzekucję należności a także zmiany stawek, na skutek dokonywania wpłat bezpośrednio na konto Narodowego Funduszu.

Przychody z tytułu opłat produktowych w 2007 r. wyniosły 6384 tys. zł, czyli 90 proc. wielkości planowanej na 7100 tys. zł, co oznacza powrót do obserwowanego w latach ubiegłych trendu spadkowego we wpływach z tego tytułu. Wpływy te zasilają Narodowy Fundusz jako skutek ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. Nr 63, z 2001 r. poz. 639 z późn. zm.). Wykazywana wyżej kwota

przychodów z tytułu opłat produktowych nie obejmuje środków przekazanych do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wyniku redystrybucji środków z tytułu opłat produktowych za opakowania.

Przychody z tytułu wniesienia opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego stanowią przychód Narodowego Funduszu od 2005 r. ustawa *Prawo ochrony środowiska* w art. 201 wprowadziła obowiązek uzyskania pozwoleń zintegrowanych na prowadzenie wybranych rodzajów instalacji przemysłowych, czyli na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska według zasad tzw. najlepszych dostępnych technik (BAT). W 2007 r. przychody z tego tytułu wyniosły 2329 tys. zł tj. 155 proc. wielkości planowanej na 1500 tys. zł.

Przychody z tytułu opłat, o których mowa w art. 142 ustawy *Prawo wodne* (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 z późn. zm.), tj. za korzystanie ze śródlądowych dróg wodnych oraz urządzeń wodnych stanowiących własność Skarbu Państwa, usytuowanych na śródlądowych wodach powierzchniowych, opłat za oddanie w użytkowanie obwodów rybackich, opłat za oddanie w użytkowanie gruntów pokrytych wodami wyniosły w 2007 r. 6378 tys. zł, co stanowiło 152 proc. wielkości planowanej na 4200 tys. zł.

Przychody z tytułu opłat za przyznanie uprawnień do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji oraz opłata za wpis do Krajowego Rejestru Uprawnień do Emisji stanowią przychód Narodowego Funduszu na mocy ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. Nr 281, poz. 2784). W 2007 r. wyniosły one 165 tys. zł. Termin wprowadzenia rozporządzenia „w sprawie przyjęcia Krajowego Planu Rozdziału uprawnień do emisji dwutlenku węgla na lata 2005-2007...” (27 grudnia 2005 r.) określił kalendarz dokonywania wpłat na rachunek Narodowego Funduszu. Cała przewidywana kwota przychodów z tego tytułu wpłynęła w 2006 r., nie jak przewidywano na podstawie prognoz Ministerstwa Środowiska, że 50 proc. tych środków wpłynie w 2005 r., a drugie 50 proc. w 2006 r. W związku z tym w 2007 r. w planie PFC nie uwzględniono przychodów z tego tytułu. Powstała kwota jest skutkiem uiszczenia w 2007 roku opłat zaległych z 2005 i 2006 roku.

Przychody z tytułu opłat i kar za substancje zubożające warstwę ozonową uzyskiwane są na mocy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową (Dz. U. 121, poz. 1263). Przychody z tego tytułu w 2007 roku wyniosły 2812 tys. zł, co stanowi 94 proc. wielkości planowanej na podstawie szacunków przekazanych przez Ministerstwo Środowiska.

Przychody z tytułu opłat z ustawy z 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25. poz. 202 z późn. zm.), stanowiły w 2007 r. przychód Narodowego Funduszu. W okresie tym uzyskano z tego tytułu 505 245 tys. zł, co stanowi 421proc. wielkości planowanej. Szacunek przychodów z tego tytułu przedstawiony przez Ministerstwo Środowiska przy tworzeniu planu finansowego Narodowego Funduszu, wskazywał na możliwość osiągnięcia od 50 000 tys. zł do 200 000 tys. zł, w zależności od liczby sprowadzonych samochodów i liczby wprowadzających obowiązanych do utworzenia sieci zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji. W odniesieniu do Planu PFC na 2006 r. kwota planowanych przychodów na 2007 r. z tego tytułu wzrosła o 120 proc., z 50 000 tys. zł do 120 000 tys. zł. Pomimo tego założenie do Planu na 2007 r. okazało się zbyt pesymistyczne i doprowadziło do przekroczenia rocznego

planu przychodów ogółem Narodowego Funduszu. Redystrybucja środków pozyskanych z tego tytułu nastąpi w 2008 r. w proporcji określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 31 maja 2006 r. (Dz. U. Nr 108. poz. 739 z późniejszymi zmianami).

Uzyskanie w 2007 r. przez Narodowy Fundusz przychodów z tytułu opłat i kar wynikających z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne* (Dz. U. Nr 54, poz. 348 z późn. zm.) tzw. opłat zastępczych i kar pieniężnych URE w kwocie 89 898 tys. zł przeznaczanych na wspieranie odnawialnych źródeł energii, wobec planowanych przychodów z tego tytułu w kwocie 2000 tys. zł, oznacza ich czterdziestopięciokrotny wzrost. Wpływy z tego tytułu dotyczą prawie w całości opłat zastępczych uiszczanych przez przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub jej obrotem, w związku z nie uzyskaniem odpowiedniego poziomu uzysku energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w roku poprzednim. Stosunkowo niewielki wzrost procentowego udziału ilości energii koniecznej do uzyskiwania ze źródeł odnawialnych wynikający z obowiązujących przepisów prawnych z 3,1 proc. w 2005 r. do 3,6 proc. w 2006 r. spowodował nieoczekiwany wzrost przychodów z opłat zastępczych.

W analizowanym okresie uzyskano przychody w wysokości 426 tys. zł z tytułu opłat wymierzonych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska na mocy ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. Przychody z tego tytułu nie były planowane w planie PFC na 2007 r.

W 2007 r. uzyskano również 65 tys. zł z tytułu kar z ustawy o biokomponentach i biopaliwach, nieplanowanych w planie PFC.

Przychody pozostałe w 2007 r. wyniosły 189 619 tys. zł, czyli 175 proc. wielkości planowanej na 108 200 tys. zł, z tego:

- przychody z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów 87 398 tys. zł, tj. 100 proc. wielkości planowanej,
- przychody z papierów wartościowych oraz oprocentowania lokat i rachunków bankowych 64 853 tys. zł, tj. 405 proc. wielkości planowanej,
- przychody z tytułu dywidendy od posiadanych akcji i udziałów oraz zysk ze zbycia akcji 35 544 tys. zł,
- przychody pozostałe 1824 tys. zł, tj. 35 proc. wielkości zaplanowanej.

Odsetki od pożyczek i kredytów uzyskane w 2007 r. były równe zaplanowanym.

Ponad czterokrotny wzrost przychodów z tytułu papierów wartościowych oraz oprocentowania lokat i rachunków bankowych wynika z wyższego niż oczekiwano średniego stanu środków pieniężnych gromadzonego w ramach funduszu pozostałego. Przychody z oprocentowania wydzielonych subfunduszy zwiększają środki tych subfunduszy i od roku 2007 prezentowane są w pozycji przychody pozostałe.

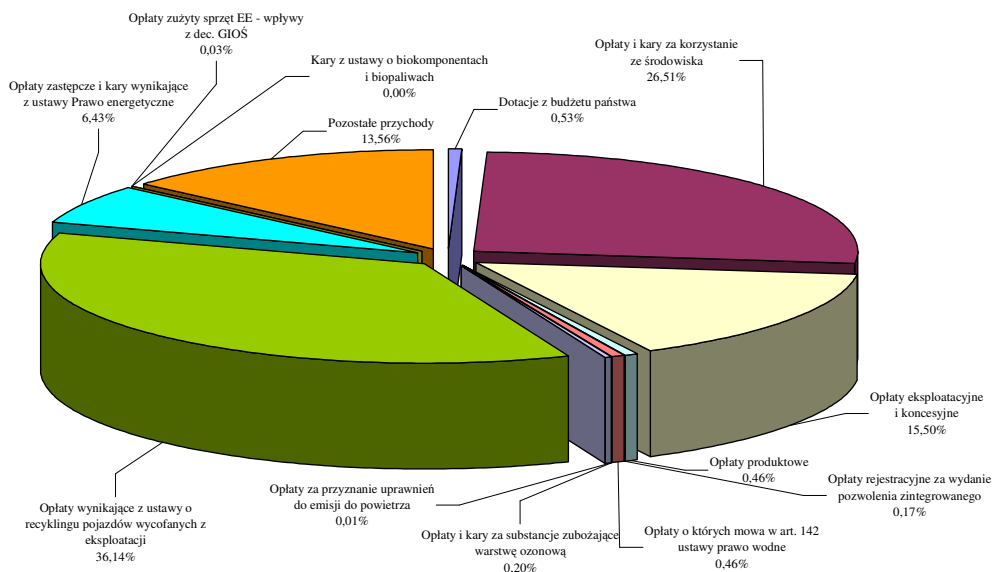
Na wielkość przychodów duży wpływ miała również nieplanowana sprzedaż części posiadanych akcji (m.in. spółek Stalexport S.A., Kimberly-Clark S.A., BOŚ S.A.), która przyniosła 33 297 tys. zł zysku.

Przychody pozostałe wyniosły 1824 tys. zł, co stanowiło 35proc. planowanej wielkości.

W 2007 r. w strukturze przychodów Narodowego Funduszu znalazły się uzyskane z budżetu państwa dotacje na zadania związane z projektami współfinansowanymi ze środków MF EOG/NMF. W czasie tworzenia planu PFC środki te nie były znane. Wykonanie tej pozycji wyniosło 7378 tys. zł.

Struktura przychodów Narodowego Funduszu w 2007 roku

Wydatki

W 2007 r. udzielono dotacji na kwotę 460 119 tys. zł, z tego na dotacje inwestycyjne przypadło 342 001 tys. zł, a na dotacje nieinwestycyjne (dotacje na realizację zadań bieżących) 118 118 tys. zł. Kwota udzielonych dotacji stanowi 50 proc. wielkości przewidzianej w planie finansowym PFC na 925 000 tys. zł.

Tabela 4. Plan wydatków (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2006 r.	Plan PFC na 2007 r.	Wykonanie w 2007 r.	Wskaźnik 5/4
1	2	3	4	5	6
I	Dotacje	405 598	925 000	460 119	0,50
1	Dotacje nieinwestycyjne (Dotacje na realizację zadań bieżących) z tego:	99 420	230 000	118 118	0,51
	- dotacje nieinwestycyjne ze środków własnych			117 451	--
	- dotacje nieinwestycyjne ze środków UE/NMF w ramach dotacji budżetowej			667	--
2	Dotacje inwestycyjne	306 178	695 000	342 001	0,49
	w tym:				--
2.1	dotacje inwestycyjne ze środków własnych w tym:			335 290	--
	dopłaty do oprocentowania kredytów		50 000	693	0,01
	umorzenia pożyczek i kredytów		30 000	21 078	0,70
2.2	dotacje inwestycyjne ze środków UE/NMF w ramach dotacji budżetowej			6 711	--
II	Wydatki bieżące (własne)	93 715	133 840	83 270	0,62
1	Wynagrodzenia	38 317	43 300	43 251	1,00
2	Składki naliczone od wynagrodzeń (Pochodne od wynagrodzeń)	5 768	6 440	6 417	1,00
3	Koszty finansowe	38 070	65 000	22 773	0,35
4	Pozostałe wydatki bieżące własne	11 560	19 100	10 829	0,57
III	Wydatki majątkowe (Wydatki i zakupy inwestycyjne własne)	3 569	11 330	2 499	0,22
Razem		502 882	1 070 170	545 888	0,51

Dotacje nieinwestycyjne finansowane ze środków własnych wyniosły 117 451 tys. zł, co stanowiło 99 proc. dotacji nieinwestycyjnych ogółem. Pozostałą część stanowiły dotacje nieinwestycyjne finansowane ze środków MF EOG/NMF w ramach dotacji budżetowej i wyniosły 667 tys. zł.

W 2007 r. dotacje inwestycyjne finansowane ze środków własnych Narodowego Funduszu wyniosły 335 290 tys. zł tj. 98 proc. dotacji inwestycyjnych ogółem. Dotacje inwestycyjne finansowane ze środków MF EOG/NMF w ramach dotacji budżetowej wyniosły 6711 tys. zł i stanowiły 2proc. dotacji inwestycyjnych ogółem.

Wydatki bieżące (własne) w 2007 r. wyniosły 83 270 tys. zł, tj. 62 proc. wielkości planowanej i o ponad 10 000 tys. zł mniej niż w 2006 r. Znaczącą pozycję w wydatkach bieżących stanowią wynagrodzenia, w ramach których plan zrealizowano w 100 proc., co odpowiada wydatkom w wysokości 43 251 tys. zł. Poniesione w 2007 r. koszty wynagrodzeń są wyższe niż w 2006 r., ze względu na wzrost poziomu zatrudnienia w związku z postępującym przejmowaniem obowiązków w zakresie obsługi przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków pomocowych Unii Europejskiej.

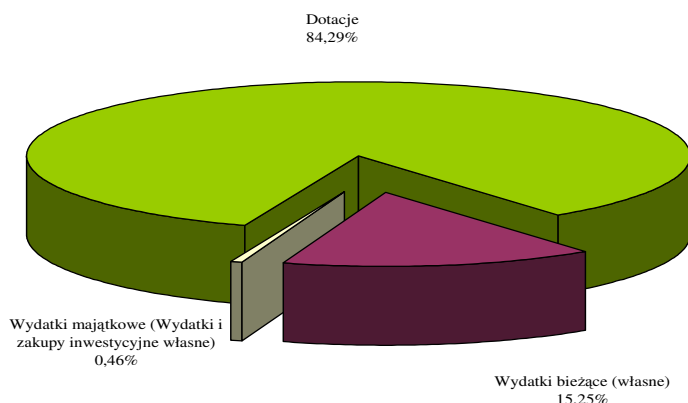
Pochodne od wynagrodzeń wydatki wyniosły 6417 tys. zł i stanowiły 100 proc. planu wynoszącego 6440 tys. zł. Realizacja planu w tej pozycji jest pochodną wysokości wydatków poniesionych na wynagrodzenia i wynika z przepisów prawa o ubezpieczeniach społecznych.

W ciągu 2007 r. koszty finansowe wyniosły 22 772 tys. zł tj. 35 proc. analogicznej wielkości w planie finansowym PFC i były o prawie 16 000 tys. zł niższe niż w 2006 r.

Pozostałe wydatki bieżące (własne) zamknęły się kwotą 10 829 tys. zł, tj. 57 proc. planu wynoszącego 19 100 tys. zł.

W 2007 r. wydatki i zakupy inwestycje własne wyniosły 2499 tys. zł, tj. 22 proc. wielkości planowanej na 11 330 tys. zł. Główną przyczyną nie wydatkowania zaplanowanych środków było ograniczenie wydatków inwestycyjnych lub ich przesunięcie na rok kolejny.

Struktura wydatków Narodowego Funduszu w 2007 roku

II.2. Wpływy i wydatki środków finansowych

Wpływy i wydatki środków finansowych przedstawia poniższa tabela. Zestawienie to odpowiada rachunkowi przepływu środków pieniężnych, bowiem przedstawia stan wolnych środków, obejmujących środki pieniężne i papiery wartościowe Skarbu Państwa, na początek i koniec roku oraz ich wpływy i wydatki, bez środków pochodzących z pomocy zagranicznej.

Tabela 5. Plan wpływów i wydatków środków finansowych (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2006 r.	Plan na 2007 r.	Wykonanie w 2007 r.	Wskaźnik 5/4
1	2	3	4	5	6
I	Stan środków pieniężnych i papierów wartościowych Skarbu Państwa na początek roku	372 228	788 493	788 792*	1,00
1	Środki pieniężne	208 844	754 236	754 482	1,00
2	Papiery wartościowe Skarbu Państwa	163 384	34 257	34 310	1,00
II	Wpływy	1 892 280	1 738 100	2 188 574	1,26
1	Wpływy z tytułu opłat i kar z urzędów marszałkowskich	357 386	394 800	370 645	0,94
2	Wpływy z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych	203 589	206 200	216 634	1,05
3	Wpływy z tytułu opłaty produktowej	6 430	7 100	6 386	0,90
4	Opłaty rejestracyjne za wydanie pozwolenia zintegrowanego	3 878	1 500	2 329	1,55
5	Opłaty o których mowa w art. 142 ustawy prawo wodne	4 108	4 200	6 378	1,52
6	Opłaty za przyznanie uprawnień do emisji do powietrza	53 988	0	165	--
7	Opłaty i kary za substancje zubożające warstwę ozonową	2 834	3 000	2 812	0,94
8	Opłaty wynikające z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	340 795	120 000	505 244	4,21
9	Opłaty zastępcze i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne		2 000	89 898	44,95
10	Opłaty EE zużyty sprzęt			426	--
11	Kary z ustawy o biokomponentach i biopaliwach			65	--
12	Pozostałe opłaty	2 466			--
13	Wpływy z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów (bez marży)	75 522	79 000	76 426	0,97
14	Wpływy z tytułu zwrotu rat pożyczek i kredytów	812 678	800 000	783 487	0,98
15	Wpływy z tytułu przychodów z papierów wartościowych oraz oprocentowania lokat i rachunków bankowych	23 860	16 000	52 253	3,27
16	Wpływy środków pochodzących z pomocy zagranicznej	2 427	23 500	8 700	0,37
17	Wpływ środków zagr.pochodzących z dotacji budżetowej(NMF i MFEOG)		74 600	12 113	0,16
18	Pozostałe wpływy (m.in. spadek salda pożyczek płatniczych)	2 319	6 200	54 614	8,81
III	Wydatki	1 475 716	2 102 792	1 542 564	0,73
1	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie pożyczek i kredytów	623 273	974 800	779 312	0,80
2	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie dotacji (bez umorzeń)	387 936	765 000	431 663	0,56
3	Wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie kapitałowej	369 876	130 000	129 099	0,99
4	Wydatki z tytułu kosztów bieżących działalności	51 934	60 000	53 044	0,88
5	Wydatki środków pochodzących z pomocy zagranicznej	2 712	30 700	11 098	0,36
6	Pozostałe wydatki (m.in. wzrost salda pożyczek płatniczych)	39 985	67 692	130 969	1,93
7	Wydatki środków zagr. Pochodzących z dotacji budżetowej (NMF i MFEOG)		74 600	7 378	0,10
IV	Stan środków pieniężnych i papierów wartościowych Skarbu Państwa na koniec roku	788 792	424 100	1 434 505	3,38
1	Środki pieniężne	754 482	50 000	1 434 505	28,69

* Stan środków pieniężnych w ujęciu bilansowym na 31.12.2006 r. (wraz z niezapadłymi odsetkami)

Stan wolnych środków pieniężnych na początek 2007 r. wyniósł 754 482 tys. zł.

Wpływy zaplanowane w wysokości 1 738 100 tys. zł, w rzeczywistości wyniosły 2 188 544 tys. zł, z tego:

- wpływy z tytułu zwrotu rat pożyczek i kredytów 783 487 tys. zł
- wpływy statutowe z tytułu opłat i kar 1 200 981 tys. zł
- wpływy z tytułu odsetek od pożyczek i kredytów (bez marży) 76 426 tys. zł
- wpływy z tytułu przychodów z papierów wartościowych oraz oprocentowania lokat i rachunków bankowych 52 253 tys. zł
- pozostałe wpływy 75 426 tys. zł

W pozycji pozostałe wpływy ujęte zostały środki pochodzące z pomocy zagranicznej rozliczane z rachunków bilansowych Narodowego Funduszu (8700 tys. zł), wpływy ze środków zagranicznych, pochodzących z dotacji budżetowej (NMF i MFEOG) w wysokości 12 113 tys. zł oraz pozostałe wypływy w kwocie 54 614 tys. zł.

Z uzyskanych wpływów oraz wykorzystując wolne środki, Narodowy Fundusz dokonał wypłat na kwotę 1 542 564 tys. zł – wobec planowanej 2 102 792 tys. zł, z tego:

- wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie pożyczek i kredytów inwestycyjnych 779 312 tys. zł
- wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie dotacji (bez umorzeń) 431 663 tys. zł
- wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie kapitałowej 129 099 tys. zł
- wydatki z tytułu kosztów działalności 53 044 tys. zł
- wydatki na finansowanie ochrony środowiska w formie pożyczek płatniczych (wzrost salda należności z tego tytułu) 124 225 tys. zł
- pozostałe wydatki 25 220 tys. zł

W pozycji pozostałe wydatki ujęte zostały wydatki (kasowe) inwestycyjne własne i pozostałe wydatki z tytułu kosztów finansowych i operacyjnych w wysokości 6745 tys. zł, wydatki środków pochodzących z pomocy zagranicznej w wysokości 11 098 tys. zł oraz wydatki środków zagranicznych pochodzących z dotacji budżetowej (NMF i MFEOG) w kwocie 7378 tys. zł.

Stan wolnych środków na koniec 2007 r. wyniósł 1 434 505 tys. zł (poz. 4 tabeli 6). W kwocie tej znaczną część, bo prawie 1 305 686 tys. zł stanowiły środki które Narodowy Fundusz zobowiązany jest wykazywać na wyodrębnionych subfunduszach celowych.

Stan środków zagranicznych (fundusz EFP PHARE, SIDA, memoranda finansowe) powierzone Narodowemu Funduszowi wyniósł na koniec roku 22 388 tys. zł. Oznacza to, że w kwocie środków pieniężnych i papierów wartościowych na koniec roku jedynie 106 431 tys. zł stanowiły środki dyspozycyjne, które zabezpieczają płynność finansową Narodowego Funduszu.

II.3. Koszty działalności i źródła ich pokrycia

Koszty działalności i źródła ich pokrycia w 2007 r. przedstawiono w tabeli 6 – Wyliczenie wyniku finansowego. Zestawienie to w treści finansowej, odpowiada rachunkowi zysków i strat sporządzanemu na podstawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Narodowego

Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Dz. U. z 2002 r., Nr 230, poz. 1934).

Tabela 6. Wyliczenie wyniku finansowego (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2006 r.	Plan na 2007 r.	Wykonanie w 2007 r.	Wskaźnik 5/4
1	2	3	4	5	6
I	Przychody ogółem	1 123 314	847 000	1 397 977	1,65
1	Przychody statutowe	975 475	738 800	1 200 980	1,63
2	Przychody finansowe	146 205	105 200	187 795	1,79
2.1	Przychody z odsetek od pożyczek i kredytów	87 611	87 000	87 398	1,00
2.2	Przychody z papierów wartościowych oraz oprocentowania lokat i rachunków bankowych	18 095	16 000	53 437	3,34
2.3	Przychody ze sprzedaży akcji i udziałów oraz dywidendy	1 685		35 544	--
2.4	Pozostałe przychody finansowe	38 815	2 200	11 417	5,19
3	Pozostałe przychody operacyjne i zyski nadzwyczajne	1 634	3 000	1 824	0,61
4	Dotacje z budżetu państwa			7 378	--
II	Koszty ogółem	499 313	1 000 440	543 389	0,54
1	Wydatki dotacyjne związane z dofinansowaniem ochrony środowiska	405 598	866 600	460 119	0,53
1.1	Dotacje i dopłaty do oprocentowania pożyczek	388 000	856 217	439 041	0,51
1.2	Umorzenia pożyczek	17 598	10 383	21 078	2,03
2	Koszty utrzymania organów i biura Narodowego Funduszu	55 517	68 840	60 466	0,88
3	Koszty finansowe	38 070	65 000	22 772	0,35
4	Pozostałe (koszty operacyjne, straty nadzwyczajne oraz inne)	128	0	32	--
III	Wynik finansowy	624 001	-153 440	854 588	--

W 2007 r. w wyniku osiągnięcia przychodów w wysokości 1 397 977 tys. zł oraz poniesienia kosztów w wysokości 543 389 tys. zł Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej osiągnął zysk w wysokości 854 588 tys. zł.

Przychody stanowią wynik uzyskania omówionych wcześniej opłat i kar (przychody statutowe) w kwocie 1 200 980 tys. zł, przychodów finansowych w kwocie 187 795 tys. zł, pozostałych przychodów operacyjnych w kwocie 1 824 tys. zł oraz dotacji z budżetu państwa w wysokości 7 378 tys. zł.

Dominującą pozycję w wydatkach działalności Narodowego Funduszu stanowią nakłady na dotacyjne finansowanie ochrony środowiska – poniesione w łącznej kwocie 460 119 tys. zł.

Koszty funkcjonowania organów i biura Narodowego Funduszu wyniosły 60 466 tys. zł, co stanowi 88proc. wielkości planowanej na 68 840 tys. zł. Poza wynagrodzeniami osobowymi i pochodnymi od wynagrodzeń najistotniejsze pozycje kosztów stanowiły: amortyzacja (2604 tys. zł) i usługi obce (2673 tys. zł).

Na pozostałe zmniejszenia wyniku finansowego miały wpływ koszty finansowe w kwocie 22 772 tys. zł oraz pozostałe koszty w kwocie 32 tys. zł.

II.4. Stan zobowiązań na koniec roku

Stan zobowiązań na koniec 2007 r. obejmuje zobowiązania pozabilansowe (wynikające z zawartych umów wypłaty na finansowanie ochrony środowiska ze środków własnych)

oraz zobowiązania bilansowe, takie jak zobowiązania publiczno - prawne oraz fundusze powierzone i specjalne.

Plan wypłat w roku 2008 i w latach następnych, wynikający z umów podpisanych do końca 2007 r., wynosi 2 112 899 tys. zł. Obejmuje on finansowanie pożyczkowe w kwocie 1 674 472 tys. zł oraz finansowanie dotacyjne w kwocie 438 427 tys. zł.

Zobowiązania bilansowe na koniec 2007 r. wyniosły 67 443 tys. zł, z tego:

- rezerwy na zobowiązania 30 228 tys. zł
- zobowiązania krótkoterminowe 32 481 tys. zł
- rozliczenia międzyokresowe 4 734 tys. zł

Zobowiązania krótkoterminowe dotyczą przede wszystkim środków powierzonych (EFP PHARE, EFP SIDA itd).

Stan środków pieniężnych pochodzących z pomocy zagranicznej na początek 2007 r. wyniósł 24 786 tys. zł, przychody (wpływy) wyniosły 8700 tys. zł, wydatki wyniosły 11 098 tys. zł, stan środków na koniec 2007 r. wyniósł 22 388 tys. zł.

II.5. Subfundusze

Gromadzenie środków na wyodrębnionych subfunduszach jest wynikiem wprowadzenia przepisów prawnych, w których określone zostały zasady gospodarowania wpływami z określonych tytułów, wskazując, kto ma być odbiorcą dofinansowania i na jakich zasadach dofinansowanie ma być udzielone. Przepisy wykonawcze do ustaw ściśle określają sposób, a niektóre także narzucają termin wydatkowania środków (m.in. dotyczy to ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji – wpływy w 2007 r. a wydatki w 2008 r.). Środki wyodrębnionych subfunduszy pozostają poza pełną dyspozycją Narodowego Funduszu.

Tabela 7. Środki pieniężne wyodrębnionych subfunduszy w 2007 r. (tys. zł)

Lp.	Nazwa Subfunduszu	Stan środków na początek 2007 r.	Wpływy	Wydatki	Stan środków na koniec 2007 r.
		(w tys. zł)			
1.	Subfundusz geologiczny	178 242	113 370	99 465	192 148
2.	Subfundusz górniczy	69 201	111 055	72 240	108 015
3.	Subfundusz opłat produktowych	18 291	9 477	2 713	25 055
4.	Subfundusz opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego	8 310	2 735	904	10 142
5.	Subfundusz opłat o których mowa w art. 142 ustawy prawo wodne	8 355	6 870	1 789	13 436
6.	Subfundusz opłat za przyznanie uprawnień do emisji do powietrza	47 121	2 064	7 589	41 596
7.	Subfundusz opłat za substancje zubożające warstwę ozonową	2 736	3 012	297	5 451
8.	Subfundusz opłat z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	340 795	530 868	15 087	856 577
9.	Subfundusz opłat zastępczych i kary wynikające z ustawy Prawo energetyczne	2 466	92 855	43 287	52 033
10.	Subfundusz opłat za zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	649	672	119	1 202
11.	Subfundusz opłat z tytułu kar wynikających z ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych		65	33	32
12.	Razem wydzielone subfundusze	676 167	873 043	243 523	1 305 686
13.	Powierzone środki zagraniczne	24 786	8 700	11 098	22 388
14.	Subfundusz pozostały	87 542	1 306 831	1 287 943	106 431
15.	RAZEM (12+13+14)	788 495	2 188 574	1 542 564	1 434 505

Na koniec 2007 r. stan finansowy wydzielonych subfunduszy stanowił 21,5 proc. w majątku netto Narodowego Funduszu i 94,1 proc. w stanie środków pieniężnych i papierów wartościowych na koniec roku. Porównując te wielkości do sytuacji na koniec 2006 r. obserwuje się wzrost liczby wydzielonych subfunduszy (z 9 na koniec 2006 r. do 11 na koniec 2007 r.), a przede wszystkim wzrost stanu ich środków pieniężnych w ogólnej sumie środków na koniec roku (na koniec 2006 r. stanowiły one 85,6proc. stanu środków pieniężnych ogółem, podczas gdy na koniec 2007 r. udział ten sięgnął 94,1 proc.). Wzrost stanu środków pieniężnych był wynikiem osiągnięcia wpływów na rachunki subfunduszy w kwocie 873 043 tys. zł oraz wydatków środków w kwocie 243 523 tys. zł.

Gromadzenie środków na wyodrębnionych subfunduszach do wypłaty w kolejnych latach spowodowało utrzymywanie się stanu środków pieniężnych na wysokim poziomie przy ograniczonych możliwościach pożyczkowego finansowania innych przedsięwzięć, niezwiązanych ze ściśle określonymi (w ustawie *Prawo ochrony środowiska*) celami subfunduszy.

Obserwowana sytuacja jest skutkiem z jednej strony dużo większych niż oczekiwano przychodów wyodrębnionych subfunduszy, głównie subfunduszu wynikającego z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (505 245 tys. zł wobec planowanej kwoty 120 000 tys. zł) oraz subfunduszu opłat i kar wynikających z ustawy *Prawo energetyczne* (89 898 tys. zł wobec planowanej kwoty 2000 tys. zł), a z drugiej niepełnego wykonania wydatków dotacyjnych.

Sprawozdanie finansowe Narodowego Funduszu za 2007 r. zostało zbadane przez biegłych rewidentów „PERFECTUM AUDIT Doradcy Finansowo-księgowi” Sp. z o.o. w Warszawie. Biegli rewidenci uznali, że sprawozdanie jest zgodne z wpływającymi na jego treść przepisami prawa, a także w sposób rzetelny i jasny przedstawia informacje istotne dla oceny sytuacji finansowej i majątkowej Narodowego Funduszu.

III. Realizacja planu finansowania ochrony środowiska

Narodowy Fundusz, stosuje trzy główne formy finansowania ochrony środowiska:

- finansowanie pożyczkowe,
- finansowanie bezzwrotne (dotacje),
- finansowanie kapitałowe.

Finansowanie pożyczkowe obejmuje:

- pożyczki udzielane przez Narodowy Fundusz,
- kredyty udzielane przez banki, ze środków Narodowego Funduszu,
- linie kredytowe, ze środków Narodowego Funduszu, obsługiwane przez banki.

Finansowanie bezzwrotne obejmuje następujące formy:

- dotacje inwestycyjne,
- dotacje nieinwestycyjne,
- dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych,
- umorzenia pożyczek i kredytów,
- nagrody w konkursach organizowanych na rzecz ochrony środowiska,
- koszty obsługi programów zagranicznych.

Finansowanie kapitałowe obejmuje zakup lub obejmowanie akcji i udziałów w spółkach działających na rzecz ochrony środowiska.

III.1. Finansowanie ochrony środowiska według form finansowania

Finansowanie pożyczkowe. Największą grupę w planie pod względem wysokości kwot wypłat stanowi finansowanie pożyczkowe (tabela 8). W 2007 roku w ramach tej formy planowano wypłacić 974 800 tys. zł, wypłacono 779 313 tys. zł, co stanowi około 80 proc. planu.

Kwota ta stanowi sumę wypłat z poszczególnych dziedzin ochrony środowiska. Ponad 50proc. tej kwoty przypada na wypłaty w dwóch dziedzinach: ochrona powietrza (44 proc.) oraz ochrona wód i gospodarka wodna (6 proc.).

Ze względu na coraz większą liczbę podpisanych kontraktów i realizowanych prac w projektach współfinansowanych ze środków Funduszu Spójności, następuje zwiększenie finansowania tych projektów ze środków Narodowego Funduszu. W 2007 r na te przedsięwzięcia Narodowy Fundusz wypłacił w formie pożyczek kwotę ponad 240 952 tys. złotych. Ponadto dla zapewnienia możliwości finansowania prac w przypadku braku środków z Unii Europejskiej, Narodowy Fundusz stosuje krótkoterminowe finansowanie projektów w formie pożyczek płatniczych. Uwzględniając dokonane w tym czasie spłaty na koniec roku wzrost salda pożyczek płatniczych wyniosło 124 224 tys. zł.

Finansowanie dotacyjne. Finansowanie bezzwrotne stanowi drugą pod względem wielkości grupę wypłat na ochronę środowiska. Na finansowanie bezzwrotne w 2007 roku zaplanowano kwotę 866 600 tys. zł. Plan zrealizowano w 53 proc. wypłacając 460 119 tys. zł. Wypłaty dotacji inwestycyjnych wyniosły 342 001 tys. zł, co oznacza realizację planu w 49 proc. Największe kwoty wypłacono w dwóch dziedzinach: górnictwo oraz geologia – łącznie ponad 44proc. całości wypłat dotacji inwestycyjnych. Wypłaty dotacji nieinwestycyjnych zostały zrealizowane niemal w 69 proc., co oznacza wypłatę w wysokości 118 118 tys. zł, z planowanej kwoty 171 600 tys. zł. Ponad 47 proc. tej kwoty wypłacono na Państwowy Monitoring Środowiska.

Tabela 8. Realizacja planu finansowania ochrony środowiska w Narodowym Funduszu w 2007 roku według form finansowania (tys. zł)

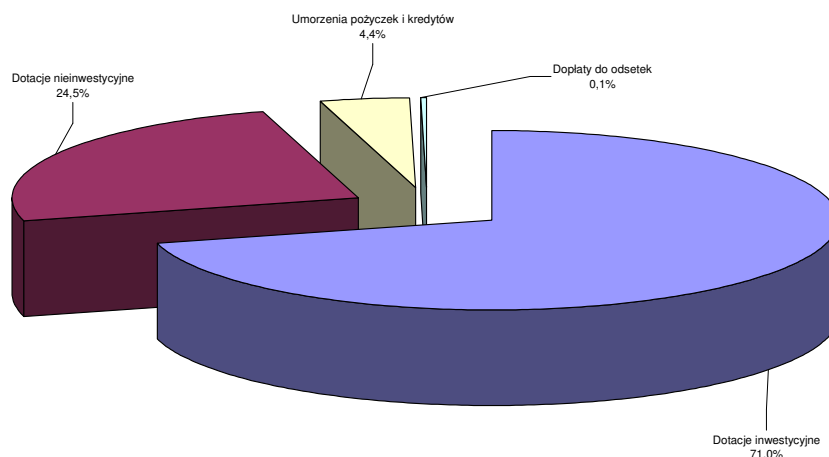
Poz.	Treść	Wykonanie 2006 r.	Plan 2007 r.	Wykonanie 2007 r.	Wskaźnik 5:4
1	2	3	4	5	6
I	Finansowanie pożyczkowe	654 536	974 800	779 313	0,80
1	Pożyczki udzielane przez Narodowy Fundusz wg dziedzin	600 295	561 190	537 965	0,96
2.2	Fundusz Spójności, (projekty ISPA/FS i POLiŚ)	0	410 500	240 952	0,59
2.3	Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw	0	3 110	396	0,13
2.4	Linie kredytowe	54 241	0	0	-
II	Finansowanie bezzwrotne	137 095	866 600	460 119	0,53
1	Dotacje inwestycyjne z tego:	37 742	695 000	342 001	0,49
1.1	Dotacje inwestycyjne wg dziedzin	18 871	514 000	252 842	0,49
1.2	Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych	1 273	1 500	693	0,46
1.3	Umorzenia pożyczek i kredytów	17 598	27 000	21 078	0,78
1.4	Fundusz Spójności, (projekty ISPA/FS i POLiŚ)	0	1 500	0	0,00
1.5	Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw	0	78 000	60 677	0,78
1.6	Norweski Mechanizm Finansowy	0	73 000	6 711	0,09
2	Dotacje nieinwestycyjne z tego:	99 353	171 600	118 118	0,69
2.1	Dotacje nieinwestycyjne wg dziedzin	99 353	163 826	115 310	0,70
2.2	Fundusz Spójności, (projekty ISPA/FS i POLiŚ)	0	6 174	2 141	0,35
2.3	Norweski Mechanizm Finansowy	0	1 600	667	0,42
III	Finansowanie kapitałowe	388 046	130 000	117 445	0,90
IV	Saldo pożyczek płatniczych	0	50 000	124 224	2,48
V	Razem Narodowy Fundusz	1 179 677	2 021 400	1 481 100	0,73

Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych ujmowane są jako oddzielna pozycja finansowania bezzwrotnego w ramach dotacji inwestycyjnych. Zrealizowano je w wysokości 693 tys. zł. Wyплаты te dotyczyły umów zawartych w latach ubiegłych. Plan w tej pozycji nie został zrealizowany ze względu na brak nowych umów.

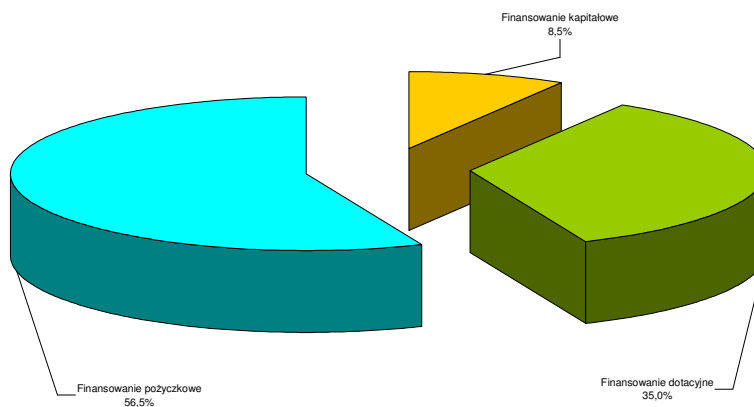
Umorzenia pożyczek i kredytów zaliczane do dotacji inwestycyjnych zrealizowano w wysokości 21 078 tys. zł. Zrealizowane umorzenia na poziomie niższym od planu wynikały ze zmiany zasad w 2007 roku umarzania pożyczek i kredytów.

Finansowanie bezzwrotne ochrony środowiska w 2007 roku

Finansowanie kapitałowe. Oddzielną pozycję pod względem wypłat w planie finansowania ochrony środowiska stanowi finansowanie kapitałowe. Plan zrealizowano w 90 proc., wypłacając 117 445 tys. zł, z planowanej kwoty 130 000 tys. zł. Ponad 99 proc. planowanej kwoty finansowania kapitałowego wypłacono na objęcie akcji Banku Ochrony Środowiska S.A. (129 099 tys. zł), duży wpływ miała również nieplanowana sprzedaż części posiadanych akcji (m.in. spółek Stalexport S.A., Kimberly-Clark S.A., BOŚ S.A.), która przyniosła 33 297 tys. zł zysku.

Finansowanie ochrony środowiska wg form w 2007 roku

III.2. Realizacja planu finansowania ochrony środowiska według dziedzin

Ochrona powietrza. W dziedzinie tej przedsięwzięcia finansowane były w formie pożyczek i dotacji. Plan finansowania pożyczkowego został zrealizowany w 106 procentach. Z planowanej kwoty 400 000 tys. zł wypłacono 424 843 tys. zł. Największe zrealizowane w tej dziedzinie wypłaty dotyczyły finansowania następujących przedsięwzięć:

- odbudowa mocy wytwórczych w PKE S.A.- budowa bloku energetycznego o mocy 460 MW (na parametry nadkrytyczne) w Elektrowni Łagisza – 174 835 tys. zł,
- II etap modernizacji koksowni Radlin w Kombinacie Koksochemicznym ZABRZE S.A. - 47 795 tys. zł,
- budowa i uruchomienie elektrowni wiatrowej o mocy 30MW na wierzchołku góry Kamieńsk w Elektrowni Wiatrowej Kamieńsk Sp. z o.o. – 42 443 tys. zł.

Z planowanych 38 000 tys. zł dotacji inwestycyjnych wypłacono w 2007 roku 11 088 tys. zł, co oznacza realizację planu w 29 proc.. Należy zauważyć, że kwoty zaległe, nie wypłacone w 2007 roku, których wypłata nastąpi na początku 2008 roku wynoszą 9886 tys. zł i stanowią 26proc. planu wydatków w tym zakresie. Największe środki wypłacono na finansowanie następujących przedsięwzięć:

- wymiana instalacji i sieci ciepłowniczych, montaż central klimatyzacji z podwójnym odzyskiem ciepła oraz termomodernizacja ZOZ – 1500 tys. zł,
- modernizacja gospodarki cieplnej Opactwa Benedyktynów w Tyńcu – 1405 tys. zł,
- termomodernizacja obiektu dla potrzeb Centrum Rehabilitacji Osób z Upośledzeniem Umysłowym – 1259 tys. zł.

Ponadto w 2007 roku wypłacono 8174 tys. zł dotacji nieinwestycyjnych z planu wynoszącego 33 000 tys. zł, co oznacza realizację planu w 25 proc. Największe środki wypłacono na finansowanie następujących przedsięwzięć:

- porozumienie zawarte z Krajowym Administratorem Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji do powietrza gazów cieplarnianych – 7335 tys. zł,
- obsługa zadań wynikających z ratyfikowanych bądź podpisanych przez RP wielostronnych umów międzynarodowych – Instytut Ochrony Środowiska – 308 tys. zł,
- umowa licencyjna i serwisowa na System Seringas - Caisse des Depots et Consignations – 209 tys. zł.

Ochrona wód i gospodarka wodna. Plan pożyczkowy zrealizowano w 67 procentach – wypłacono 66 786 tys. zł z planowanych 99 300 tys. zł. Największe wypłaty dotyczyły finansowania następujących przedsięwzięć:

- przebudowa stacji uzdatniania wody w Augustowie – 6537 tys. zł,
- modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków wraz z rozbudową kanalizacji sanitarnej w Kościerzynie – 6371 tys. zł,
- budowa systemu kanalizacji sanitarnej w Legionowie - II etap – 6226 tys. zł.

W formie dotacji wypłacono 26 804 tys. zł między innymi na budowę zbiorników wodnych wskazanych przez Ministra Środowiska w kwocie 24 251 tys. zł.

Środki zostały wypłacone m.in. na:

- budowę stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze 2007– 12 565 tys. zł,

- remont kanału Augustowskiego etap I – 5336 tys. zł,
- budowę zbiornika wodnego Wióry na rzece Świślin – 3266 tys. zł,
- budowę stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze 2006 – 2967 tys. zł,

W roku 2007 na finansowanie programu dla Odry 2006 ze środków krajowych wydatkowano najwyższą od początku istnienia programu kwotę 77 670 tys. zł.

Tabela 9. Realizacja planu finansowania ochrony środowiska w formie finansowania pożyczkowego według dziedzin w 2007 r. (tys. zł)

Poz.	Treść	Wykonanie 2006 r.	Plan 2007 r.	Wykonanie 2007 r.	Wskaźnik 5:4
1	2	3	4	5	6
I	Pożyczki udzielane przez Narodowy Fundusz	569 032	974 800	779 313	0,80
1	Ochrona powietrza	233 176	400 000	424 843	1,06
2	Ochrona wód i gospodarka wodna	165 430	99 300	66 786	0,67
3	Ochrona powierzchni ziemi	28 792	40 000	29 139	0,73
4	Górnictwo	9 107	21 890	17 204	0,79
5	Fundusz Spójności (projekty ISPA/FS i POIiŚ)	132 831	410 500	240 952	0,59
6	Sektorowy Program Operacyjny - Wzrost Konkurencyjności	0	3 110	396	0,13
7	Pozostałe (zwrot części pożyczki z WFOŚiGW)	-304	0	-8	-
II	Saldo pożyczek płatniczych	31 263	50 000	124 224	2,48
III	Linie kredytowe i kredyty udzielane ze środków NF	54 241	0	0	-
IV	Razem Narodowy Fundusz	654 536	1 024 800	903 537	0,88

Ochrona powierzchni ziemi. Plan pożyczkowy został zrealizowany w 73 procentach. Z planowanej kwoty 40 000 tys. zł wypłacono 29 139 tys. zł. Największe wypłaty dotyczyły finansowania następujących przedsięwzięć:

- budowa sortowni odpadów komunalnych we Wrocławiu, z zakupem innowacyjnej linii sortowniczej oraz sprzętu – 10 394 tys. zł,
- budowa sortowni odpadów i kompostowni w Woli Suchożebrskiej oraz rozwój systemu selektywnej zbiórki w trzech gminach – 6404 tys. zł,
- budowa Zakładu Recyclingu Odpadów PET w Kędzierzynie Koźlu – 4961 tys. zł.

W formie dotacji inwestycyjnych wypłacono 28 958 tys. zł z planu wynoszącego 181 500 tys. zł, co oznacza realizację planu w 16 proc. Największe środki wypłacono na finansowanie:

- likwidacji 13 szt. mogielników na terenie województwa wielkopolskiego - Etap II – 9547 tys. zł,
- likwidacji składowisk odpadów niebezpiecznych z przeterminowanymi środkami ochrony roślin w woj. warmińsko-mazurskim – 3162 tys. zł,
- zabezpieczenie odpadów azbestowych na drogach w Gminie Szczucin – 2922 tys. zł,

Tabela 10. Realizacja planu finansowania ochrony środowiska w formie finansowania bezzwrotnego według dziedzin w 2007 r. (tys. zł)

Poz.	Treść	Wykonanie 2006 r.	Plan 2007 r.	Wykonanie 2007 r.	Wskaźnik 5:4
1	2	3	4	5	6
I	Dotacje inwestycyjne	306 177	695 000	342 001	0,49
1	Ochrona wód i gospodarka wodna	33 357	58 380	26 805	0,46
2	Ochrona powietrza	52 672	38 000	11 088	0,29
3	Ochrona powierzchni ziemi	11 373	181 500	28 958	0,16
4	Ochrona przyrody i krajobrazu	11 070	14 600	14 057	0,96
5	Leśnictwo	18 066	10 400	8 917	0,86
6	Państwowy Monitoring Środowiska	8 612	10 000	7 164	0,72
7	Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków	6 711	5 000	1 620	0,32
8	Górnictwo	68 028	86 000	71 539	0,83
	w tym:				
	na zakończenie robót likwidacyjnych i rekultywacyjnych w górnictwie	56 000	56 000	56 000	1,00
9	Geologia	67 860	106 000	79 854	0,75
10	Edukacja ekologiczna	3 184	4 000	2 758	0,69
11	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze *	-2 688	120	82	0,68
12	Fundusz Spójności, (projekty ISPA/FS i POIiŚ)	0	1 500	0	0,00
13	Sektorowy Program Operacyjny - Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw	9 061	78 000	60 677	0,78
14	Umorzenia pożyczek i kredytów	17 598	27 000	21 078	0,78
15	Norweski Mechanizm Finansowy	0	73 000	6 711	0,09
16	Dopłaty do odsetek	1 273	1 500	693	0,46
II	Dotacje nieinwestycyjne	99 420	171 600	118 118	0,69
1	Ochrona wód i gospodarka wodna	0	7 310	0	0,00
2	Ochrona powietrza	7 579	33 000	8 174	0,25
2	Ochrona powierzchni ziemi	0	0	0	-
3	Ochrona przyrody i krajobrazu	4 432	5 000	4 132	0,83
4	Leśnictwo	2 482	500	403	0,81
5	Państwowy Monitoring Środowiska	50 705	64 930	55 821	0,86
6	Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków	619	570	205	0,36
7	Górnictwo	0	60	20	0,33
8	Geologia	10 677	21 100	18 597	0,88
9	Edukacja ekologiczna	12 533	15 500	13 091	0,84
10	Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze	10 326	15 856	14 868	0,94
11	Fundusz Spójności, (projekty ISPA/FS i POIiŚ)	0	6 174	2 141	0,35
12	Norweski Mechanizm Finansowy	0	1 600	667	0,42
13	Pozostałe	67	0	0	-
III	Razem Narodowy Fundusz	405 597	866 600	460 119	0,53

* - pozycja z wartością ujemną w wykonaniu roku 2006 oznacza zwrot środków wypłaconych w roku 2005 z umów zawartych z Ministrem Środowiska dotyczących wzmocnienia instytucjonalnego PHARE

Ochrona przyrody i krajobrazu. W tej dziedzinie przedsięwzięcia finansowane są w formie bezzwrotnej. W 2007 roku dotacje inwestycyjnych wypłacono 14 600 tys. zł, planowano 14 057 tys. zł, co oznacza realizację planu w 96proc. Wyплаты te obejmowały między innymi realizację następujących przedsięwzięć:

- rekonstrukcja krajobrazu przyrodniczego Puszczy Kampinoskiej przez wykup i zagospodarowanie gruntów w 2007/2008 – 2475 tys. zł,
- uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Domu Pracy Twórczej w Wigrach – 1159 tys. zł,
- budowa systemów nawadniających roślinność ogrodów w parku zabytkowym Zespołu Pałacowego-Ogrodowego w Wilanowie – 1089 tys. zł.

W ramach dotacji nieinwestycyjnych wypłacono 4132 tys. zł z planu wynoszącego 5000 tys. zł, co oznacza wykonanie planu w 83proc.. Największe środki wypłacono na finansowanie przedsięwzięć:

- ochrona ekosystemów Gorceńskiego Parku Narodowego – 526 tys. zł,

- ochrona ekosystemów Poleskiego Parku Narodowego – 287 tys. zł,
- ochrona ekosystemów nieleśnych w Bieszczadzkim Parku Narodowym w 2007 roku – 240 tys. zł.

Leśnictwo. W 2007 roku wypłacono 8917 tys. zł dotacji inwestycyjnych, co stanowi 86 proc. planu wynoszącego 10 400 tys. zł. Największe wypłaty z tej dziedziny dotyczyły przedsięwzięć:

- program ochrony przeciwpożarowej w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu – 1650 tys. zł,
- poprawa przeciwpożarowego zabezpieczenia obszarów leśnych w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu – 1434 tys. zł,
- ochrona ekosystemów leśnych przed pożarami na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi - etap IV – 1170 tys. zł.

Dotacji nieinwestycyjnych wypłacono w kwocie 403 tys. zł, z planu wynoszącego 500 tys. zł, co oznacza realizację planu w 81proc.. Finansowanie to dotyczyło przede wszystkim przedsięwzięć:

- przebudowa drzewostanów przedplanowych w lasach Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Krynicy – 279 tys. zł,
- przebudowa ekosystemów leśnych i restytucja jodły w Parku Narodowym Gór Stołowych – 238 tys. zł,
- ochrona lasu i gospodarka leśna w Bieszczadzkim Parku Narodowym w roku 2007 – 201 tys. zł.

Państwowy Monitoring Środowiska. Przedsięwzięcia w tej dziedzinie finansowane były w formie dotacji inwestycyjnych i nieinwestycyjnych. Dotacji inwestycyjnych wypłacono 7164 tys. zł, natomiast przewidywano wypłaty w kwocie 10 000 tys. zł, co oznacza realizację planu w 72proc. Największe wypłaty dotyczyły finansowania następujących przedsięwzięć:

- zakup wyposażenia dla laboratoriów Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu – 1636 tys. zł,
- wzmocnienie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie w zakresie modernizacji istniejącej aparatury kontrolno-pomiarowej, zakup nowego wyposażenia – 1096 tys. zł,
- zakup pyłomierzy grawimetrycznych dla Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie – 718 tys. zł.

Dotacji nieinwestycyjnych planowano wypłacić 64 930 tys. zł, wypłacono 55 821 tys. zł, co stanowi 86proc. planu. Dofinansowanie dotyczyło przede wszystkim działalności Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej kwotą 42 000 tys. zł. Ponadto największe środki wypłacono na finansowanie następujących przedsięwzięć:

- monitoring stanu chemicznego oraz ocena stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach w latach 2006-2008 – 3135 tys. zł,
- monitoring tła zanieczyszczenia atmosfery na stacjach Łeba, Jarczek i Śnieżka dla potrzeb EMEP, GAW/WMO i HELCOM – 1442 tys. zł,
- monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów siedlisk Natura 2000-faza II – 1244 tys. zł.

Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków. W 2007 roku przedsięwzięcia były finansowane w formie dotacji inwestycyjnych i nieinwestycyjnych, na które wypłacono 1620 tys. zł, z planu wynoszącego 5000 tys. zł. Największe wypłaty dotacji inwestycyjnych dotyczyły finansowania następujących przedsięwzięć:

- zakup specjalistycznego samochodu do działań ratownictwa wodnego i zapobiegania rozprzestrzenianiu skażeń wód powierzchniowych – 650 tys. zł,
- wymiana silników zaburtowych różnej mocy dla WOPR – 412 tys. zł,
- zakup 2 sztuk samochodów terenowo-osobowych do celów ratownictwa górskiego – 300 tys. zł.

W zakresie dotacji nieinwestycyjnych największe wypłaty dotyczyły przedsięwzięć:

- opracowanie metodologii określania bezpiecznych lokalizacji zakładów mogących powodować poważne awarie i wydanie w 6 tys. egzemplarzy – 98 tys. zł,
- opracowanie procedur postępowania w likwidacji skutków poważnych awarii z udziałem substancji niebezpiecznych – 59 tys. zł,
- studium dla potrzeb wytyczenia odcinków operacyjnych oraz zasad współpracy ze stroną niemiecką na wypadek konieczności – 48 tys. zł.

Górnictwo. Wypłaty pożyczek, zaplanowanych w kwocie 21 890 tys. zł, zrealizowane zostały w 79 proc., co oznacza wypłatę środków w wysokości 17 204 tys. zł. W tej dziedzinie, Narodowy Fundusz, wydatkował środki na finansowanie następujących przedsięwzięć:

- budowa Centralnego Zakładu Wzbogacania i Odsiarczania Miałów Energetycznych wraz z zagospodarowaniem odpadów – 12 434 tys. zł,
- modernizacja obiegu wodno - mułowego Zakładu Mechanicznej Przeróbki Węgla KWK "Staszic" – 4770 tys. zł.

Dotacje inwestycyjne wypłacono w kwocie 71 539 tys. zł, co stanowiło 83proc. planu wynoszącego 86 000 tys. zł, w tym 56 000 tys. zł zostało wypłaconych na finansowanie robót likwidacyjnych i rekultywacyjnych w górnictwie siarki. W ramach dotacji inwestycyjnych największe wypłaty dotyczyły finansowania następujących przedsięwzięć:

- rekultywacja terenów pogórnich Kopalni Siarki "Machów" (obszary: Machów-Piaseczno, Jeziórko, Grzybów) – 47 900 tys. zł,
- rekultywacja terenów górniczych, likwidacja obiektów i otworów wiertniczych Zakładu Górniczego Kopalni Siarki Jeziórko – 8100 tys. zł,
- likwidacja pożaru hałdy Ruda w Zabrze – 5944 tys. zł.

W ramach dotacji nieinwestycyjnych wypłacono kwotę 20 tys. zł na wydawanie miesięcznika Wyższego Urzędu Górniczego pt.: "Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie".

Geologia. W dziedzinie tej przedsięwzięcia finansowane są w formie dotacji inwestycyjnych i nieinwestycyjnych. W formie dotacji inwestycyjnych wypłacono 79 854 tys. zł, co stanowi 75 proc. planu wynoszącego 106 000 tys. zł. Największe wypłaty dotyczyły finansowania następujących przedsięwzięć:

- przeprowadzenie prac geologicznych dla rozpoznania i udokumentowania wód termalnych z utworów dolnoliasowych w Gostyninie – 9166 tys. zł,
- szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000-etap V-prace realizowane w latach 2006-2009-zakończenie edycji cz.I – 5883 tys. zł,
- system Osłony Przeciwosuwiskowej SOPO-Etap I -Kartowanie pilotażowe osuwisk wraz z wytypowaniem obszarów ich występowania – 4774 tys. zł.

W formie dotacji nieinwestycyjnych wypłacono 18 597 tys. zł, co stanowi 88proc. z planu wynoszącego 21 100 tys. zł. Największe wypłaty dotyczyły finansowania następujących przedsięwzięć:

- działalność Państwowej Służby Hydrogeologicznej – 12 323 tys. zł,
- opracowanie metodyki identyfikacji i ustalania struktury poboru wód podziemnych dla potrzeb oceny stanu ilościowego wód – 3082 tys. zł,
- ewolucja chemizmu wód porowych i ich wpływ na powstanie właściwości zbiornikowych w osadach dewonu i karbonu – 418 tys. zł.

W zdecydowanej większości były to przedsięwzięcia finansowane w ramach umów trójstronnych, przedstawione przez Głównego Geologa Kraju.

Edukacja ekologiczna. Przedsięwzięcia w tej dziedzinie finansowane są w formie bezzwrotnej. Dotacji inwestycyjnych wypłacono 2758 tys. zł, co stanowiło 69 proc. planowanej kwoty, wynoszącej 4000 tys. zł. Najwyższe kwoty wypłacono na finansowanie następujących przedsięwzięć:

- budowa ogrodu dydaktycznego dla niepełnosprawnych w Arboretum w Bolestraszcach – 396 tys. zł,
- rozwój terenowej bazy edukacyjno - turystycznej wraz z infrastrukturą w Roztoczańskim Parku Narodowym – 392 tys. zł,
- wsparcie działalności edukacyjnej Biebrzańskiego Parku Narodowego - "2006 Grzęd" – 288 tys. zł.

Wypłaty dotacji nieinwestycyjnych realizowano w 84proc. wypłacając 13 091 tys. zł z planowanej kwoty 15 500 tys. zł. Główne wypłaty dotyczyły realizacji następujących przedsięwzięć:

- ekologia w gimnazjum - przygotowanie merytoryczne, realizacja, multiplikacja, bezpłatna dystrybucja multimedialnych pakietów – 544 tys. zł,
- konkurs Ministra Środowiska "Lider Polskiej Ekologii" – 369 tys. zł,
- II edycja programu Publicznej Edukacji Ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami opakowaniowymi i poużytkowymi – 310 tys. zł.

W 2007 roku Narodowy Fundusz udzielił dotacji nieinwestycyjnej w kwocie 463 tys. zł na zadania zgłoszone przez Ministra Środowiska, w ramach zawartego porozumienia o finansowaniu przez Narodowy Fundusz przedsięwzięć informacyjno - promocyjnych Ministra Środowiska dotyczących procesu akcesyjnego do UE.

Prace badawcze i ekspertyzy. W 2007 roku na dotacje inwestycyjne zaplanowano kwotę 120 tys. zł, z czego wypłacono 82 tys. zł w ramach jednej umowy finansującej zadanie Phare - wzmocnienie monitoringu hałasu i substancji zubożających warstwę ozonową PL2005/017-488.03.04.

W ramach dotacji nieinwestycyjnych plan zrealizowano w 94 proc. wypłacając 14 868 tys. zł, z planowanej kwoty 15 856 tys. zł. W zdecydowanej większości były to przedsięwzięcia finansowane w ramach umów trójstronnych, przedstawionych do finansowania przez Ministra Środowiska. Największe wypłaty dotyczyły wykonania prac na temat:

- wykonanie ocen stanu technicznego i bezpieczeństwa obiektów hydrotechnicznych będących własnością Skarbu Państwa – 1300 tys. zł,
- wykonanie ocen stanu technicznego i bezpieczeństwa obiektów hydrotechnicznych będących własnością Skarbu Państwa – 1200 tys. zł,

Fundusz Spójności. Plan pożyczek wynoszący 410 500 tys. zł został zrealizowany w 59proc., co oznacza wypłaty w kwocie 240 952 tys. zł. Niższe niż planowano wypłaty wynikały między innymi z faktu unieważniania i ponownego ogłaszania przetargów na roboty, a także z powodu zejścia wykonawców z placu robót, co było skutkiem zniżenia ceny ofertowej na etapie postępowania przetargowego, a następnie występowania z roszczeniami finansowymi. Największe wypłaty dotyczyły finansowania następujących przedsięwzięć:

- dolina Redy i Chylonki - zaopatrzenie w wodę i oczyszczanie ścieków – 35 600 tys. zł,
- poprawa jakości wody w Szczecinie – 30 258 tys. zł,
- gdański projekt wodno-ściekowy 2005/PL/16/C/PE/001 – 18 662 tys. zł.

Plan dotacji nieinwestycyjnych wynoszący 6174 tys. zł zrealizowano w 35 proc., wypłacając kwotę 2141 tys. zł w formie pomocy technicznej dla Funduszu Spójności.

Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw. Plan pożyczek wynoszący 3110 tys. zł został zrealizowany w 13 proc., co oznacza wypłaty środków w wysokości 396 tys. zł. Niska realizacja planu wynikała przede wszystkim z faktu przesunięć wypłat na początek 2008 roku. Jedyna wypłata - na kwotę 396 tys. zł, dotyczyła realizacji przedsięwzięcia: Modernizacja dwóch kotłów OSR 32/25 w celu współpalania standardów emisyjnych źródła.

W ramach dotacji inwestycyjnych plan zrealizowano w 78 proc. wypłacając 60 677 tys. zł, z planowanej kwoty 78 000 tys. zł. Największe wypłaty dotyczyły finansowania następujących przedsięwzięć:

- utylizacja własnych odpadów przemysłowych poprzez zastosowanie nowoczesnej wytwórni mas bitumicznych – 2100 tys. zł,
- zakup zintegrowanej linii technologicznej do produkcji i wykonywania nawierzchni bitumicznych przy wykorzystaniu odpadów – 2100 tys. zł,
- zmiana sposobu magazynowania odpadów Cementowni Chełm wynikająca z warunków pozwolenia zintegrowanego – 1958 tys. zł.

Norweski Mechanizm Finansowy. Plan dotacji inwestycyjnych wynoszący 73 000 tys. zł został zrealizowany w 9proc., co oznacza wypłaty środków w wysokości 6711 tys. zł. Największe wypłaty dotyczyły finansowania następujących przedsięwzięć:

- termomodernizacja budynków placówek oświatowych na terenie Gdyni – 714 tys. zł,
- termomodernizacja budynków oświatowych powiatu buskiego – 670 tys. zł,
- budowa kanalizacji sanitarnej i rozbudowa oczyszczalni ścieków w aglomeracji Brzozów – 545 tys. zł.

W ramach dotacji nieinwestycyjnych plan zrealizowano w 42 proc., wypłacając 667 tys. zł z planowanej kwoty 1600 tys. zł. Największe wypłaty dotyczyły finansowania następujących przedsięwzięć:

- promocja czystego biznesu w Polsce – 406 tys. zł,
- wznowienie zdolności administracyjnych w zarządzaniu ochroną środowiska polskiej strefy przybrzeżnej – 112 tys. zł,
- strategie energetyczne dla Karpackich Gmin – 112 tys. zł.

Środki na realizację umów finansowych (zawieranych między Narodowym Funduszem a beneficjentami) przekazywane były do Narodowego Funduszu z rezerwy celowej Budżetu Państwa w ramach 3 umów dotacji tj.:

nr 12/BBR/2007 zawarta w dniu 19.09.2007 - na kwotę 11 923 tys. zł,

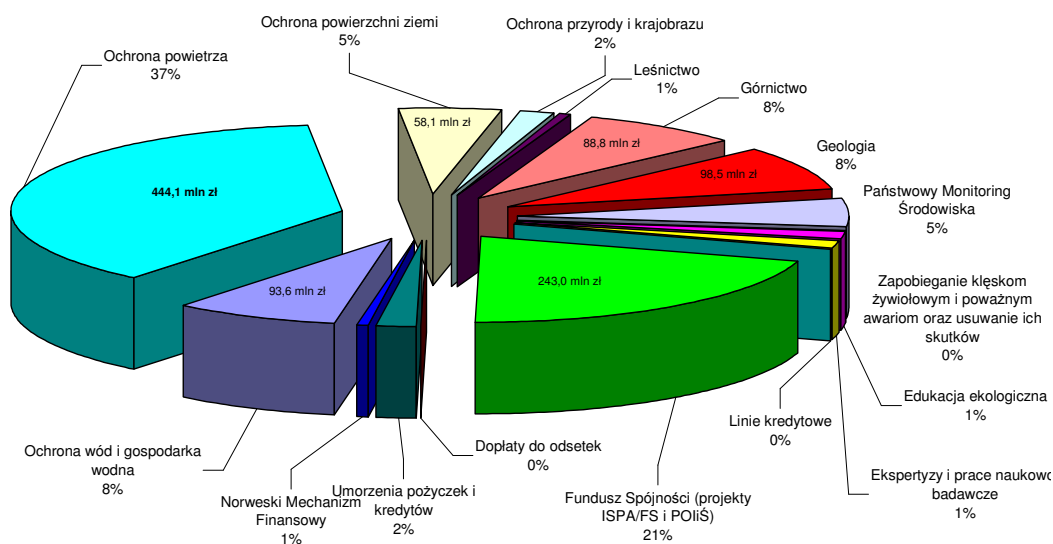
nr 13/BBR/2007 zawarta w dniu 17.11.2007 - na kwotę 10 104 tys. zł,

nr 14/BBR/2007 zawarta w dniu 08.12.2007 - na kwotę 804 tys. zł.

W 2007 r. przekazano kwotę 12 113 tys. zł.

Wyżej wymienione umowy dotyczyły dofinansowania 44 projektów. Narodowy Fundusz do 31.12.2007 r. podpisał z beneficjentami 42 umowy. Dwie pozostałe umowy nie zostały podpisane z uwagi na fakt, że decyzje Zarządu Narodowego Funduszu i Rady Nadzorczej mogły zostać podjęte dopiero w końcu grudnia. Zawarcie wyżej wymienionych 2 umów nastąpiło w styczniu 2008 r.

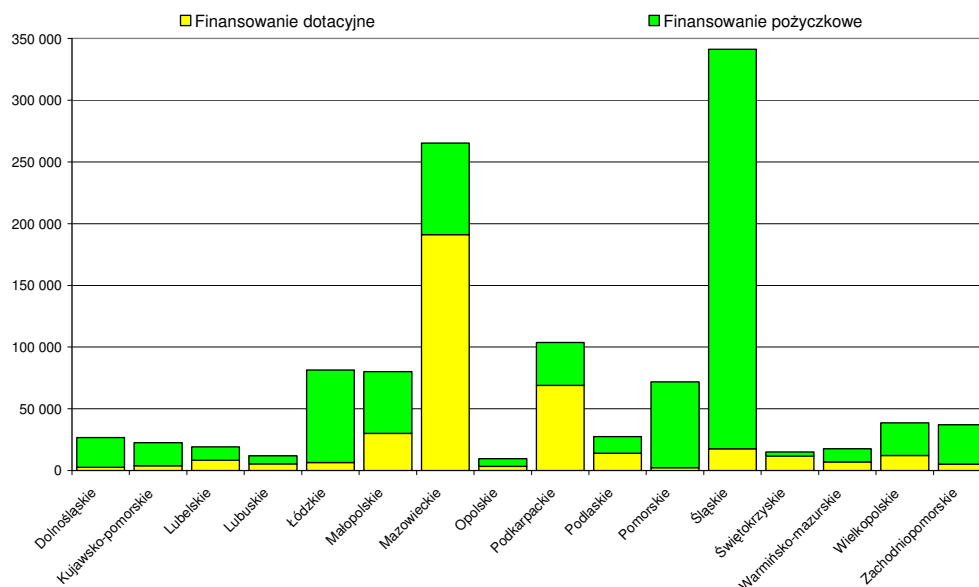
Finansowanie ochrony środowiska według dziedzin w 2007 roku

III.3. Finansowanie ochrony środowiska w przekroju województw

W 2007 r. Narodowy Fundusz wydał w ujęciu kasowym (bez pożyczek płatniczych) 1 239 431 tys. zł. Analiza wydatków w układzie województw została przeprowadzona w oparciu o wypłaty na kwotę prawie 1 193 336 tys. zł.

Wielkość środków Narodowego Funduszu wydatkowanych w przekroju województw (tys. zł)

Największe wsparcie ze środków Narodowego Funduszu otrzymali wnioskodawcy z województwa śląskiego – niemal 29 proc. ogólnej kwoty wydatkowanych środków tj. ponad 341 226 tys. zł, co wiąże się głównie z finansowaniem, w ramach umowy: „Odbudowa mocy wytwórczych w PKE Orlen S.A.” – 174 835 tys. zł, czy „II etap modernizacji koksowni Radlin” – 47 795 tys. zł.

Ponad 22 proc. wydatkowanych środków (265 269 tys. zł) otrzymali beneficjenci z województwa mazowieckiego, co wynika głównie z finansowania wielu ulokowanych w Warszawie instytucji, których działalność ma charakter ogólnopolski. Największy wpływ na wielkość wydatków w tym województwie miały umowy na finansowanie Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej w 2007 r. prawie 37 000 tys. zł oraz na budowę instalacji odsiarczania spalin w Elektrowni Ostrołęka – 24 600 tys. zł.

Kwota 103 700 tys. zł wypłacona na przedsięwzięcia realizowane w województwie podkarpackim stanowiła blisko 9 proc. wypłaconych środków. Finansowane były głównie prace związane z robotami likwidacyjnymi i rekultywacyjnymi terenów górnictwa siarki zlokalizowanych w tym województwie. Na prace te wypłacono kwotę blisko 56 000 tys. zł.

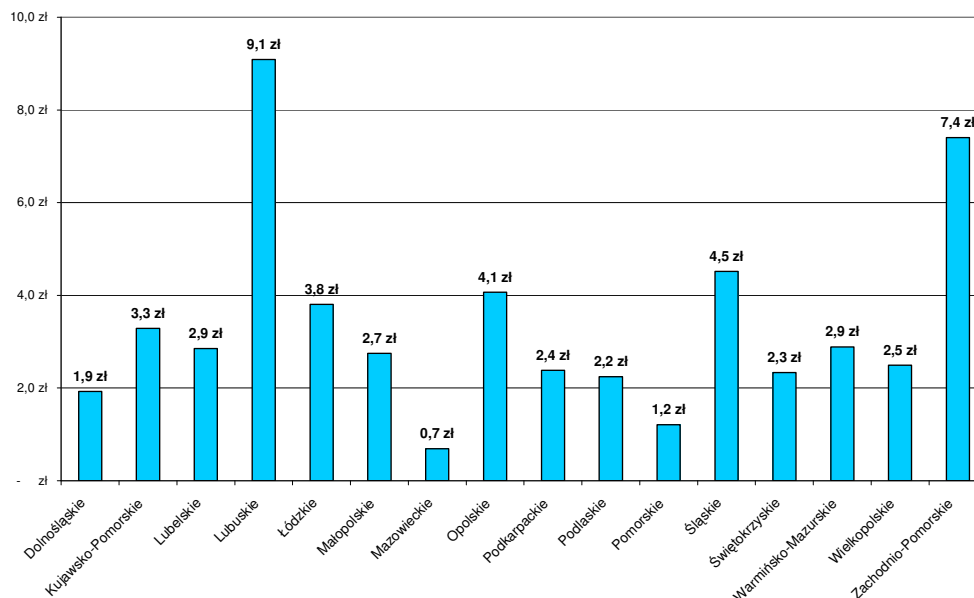
Pozostałe województwa otrzymały dofinansowanie oscylujące wokół 0,8–9 proc. wydatkowanych środków (tj. 10–100 mln zł).

Kwota wydatkowanych w 2007 r. środków jest pochodną realizacji wypłat z umów podpisanych w 2007 r. i latach poprzednich. Ogólna kwota zobowiązań umownych, z których pochodzą przedstawione wyżej wypłaty sięga kwoty 3,5 mln zł, natomiast wartość kosztorysowa realizowanych przedsięwzięć wynosi około 12,6 mln zł.

Z analizy wypłat środków wynika, że jedna złotówka dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu powodowała zaangażowanie środków własnych inwestorów lub pozyskanych z innych niż z Narodowego Funduszu źródeł w wysokości – 2,80 zł. Dla porównania w roku poprzednim wynosił on – 2,30 zł.

Relacje te pokazuje poniższy wykres (1 zł Narodowego Funduszu angażowała środki własne inwestorów w przedziale 0,7 zł – 9,1 zł).

Środki własne inwestorów lub z innych źródeł angażowane w przedsięwzięcia w wyniku dofinansowania 1 zł ze środków Narodowego Funduszu

Wielkość tego wskaźnika uzależniona jest od udziału kwoty udzielonego dofinansowania w wartości kosztorysowej realizowanych przedsięwzięć. Wpływ ma również proporcja udziału finansowania dotacyjnego i pożyczkowego w ogólnej kwocie finansowania. Duże nakłady o charakterze pożyczkowym wpływają na wzrost wielkości wskaźnika.

W wyniku podpisanych w 2007 r. umów, Narodowy Fundusz zobowiązał się do wypłacenia ponad 1 832 116 tys. zł, z czego w 2007 r. wypłacono prawie 410 355 tys. zł.

Zgodnie z prognozowaną i już obserwowaną tendencją przewiduje się, że w najbliższej przyszłości, w związku z rosnącym dofinansowywaniem projektów wspieranych ze środków Unii Europejskiej, o rozkładzie wojewódzkim wydatków Narodowego Funduszu będzie decydować zdolność, głównie samorządów, do przygotowania i realizowania takich przedsięwzięć.

IV. Umorzenia pożyczek i kredytów

W roku 2007 wpłynęły do Narodowego Funduszu 82 wnioski o umorzenie części kwoty pożyczki lub kredytu, co w porównaniu do roku 2006 stanowi spadek o 54proc.. Wśród złożonych wniosków, 19 dotyczyło umorzenia pożyczek udzielonych w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). W 2007 r. zostały podjęte 33 decyzje o umorzeniu części kwot pożyczek. Warunków umorzenia nie spełniło 35 podmiotów.

Na podstawie podjętych decyzji w 2007 roku zawarto 34 umowy na łączną kwotę 16 862 tys. zł, w tym 24 umowy umorzeniowe zostały zawarte z jednostkami samorządu terytorialnego.

Ponadto podjęto 9 uchwał w sprawie umorzenia ostatnich rat pożyczek, udzielonych na przedsięwzięcia objęte KPOŚK. Na tej podstawie zawarto 1 aneks do umowy pożyczki na kwotę 2477 tys. zł. Cztery uchwały dotyczyły pożyczek, których umorzenie nastąpi w 2008 roku (łączna kwota umorzenia tych pożyczek to 1436 tys. zł).

Wraz z umowami zawartymi w poprzednich okresach, po uwzględnieniu dokonanych zwrotów niewykorzystanych kwot oraz po uwzględnieniu aneksów i decyzji, dotyczących umorzenia pożyczek KPOŚK skutkowało to kwotą umorzeń w wysokości 21 078 tys. zł.

Kwoty umorzone na podstawie zawartych w 2007 r. umów (34 umów) zostały przeznaczone na 38 przedsięwzięć z dziedzin:

- ochrony wód i gospodarki wodnej – 28 zadań,
- ochrony powietrza – 7 zadań,
- ochrona powierzchni ziemi – 3 zadania.

Wartość kosztorysowa przedsięwzięć objętych tymi umowami wynosi 70 345 tys. zł.

V. Pomoc publiczna udzielona przedsiębiorcom

Narodowy Fundusz w 2007 roku zawarł 132 umowy, na podstawie których udzielił pomocy równoważnej ekwiwalentowi dotacyjnemu brutto (EDB) w wysokości 92 122 tys. zł (w kwocie nominalnej 389 564 tys. zł). W ramach programu SPO WKP zawarto w 2007 r. dwie umowy dotacji, na które składają się zarówno środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, jak również wkład środków krajowych, w tym przypadku – są to środki Narodowego Funduszu. Pomoc ze środków zagranicznych w ramach SPO-WKP wyniosła 26 265 tys. zł, a finansowanie ze środków krajowych wyniosło 1491 tys. zł.

W okresie sprawozdawczym nie udzielono żadnej pomocy w ramach programów pomocy horyzontalnej. W ramach programu regionalnej pomocy publicznej na niektóre inwestycje w ochronie środowiska udzielono pomocy o wartości 72 088 tys. zł. Wartość udzielonej pomocy *de minimis* wyniosła 20 034 tys. zł.

Ze względu na formę pomocy największą kwotę pomocy udzielono w formie dotacji – 51,4proc. Pod względem liczby podpisanych umów, największą grupę także stanowiły dotacje – 83,8 proc.

VI. Nadzór właścicielski i współpraca z bankami

Nadzór właścicielski

Narodowy Fundusz na koniec 2007 r. posiadał akcje lub udziały w 69 spółkach. Na liczbę tę składają się:

- akcje i udziały w 15 spółkach kapitałowych, do których Narodowy Fundusz przystąpił na podstawie własnych decyzji (udział kapitałowy Narodowego Funduszu w tych spółkach stanowi od kilkunastu do kilkudziesięciu procent) - portfel podstawowy,
- akcje i udziały w 54 spółkach, które stały się własnością Narodowego Funduszu w drodze zamiany wierzytelności na akcje i udziały w trybie ustawy o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków lub na mocy ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych w zakresie komercjalizacji z konwersją. Wierzytelności te powstały z tytułu nie wniesionych opłat i niezapłaconych kar za gospodarcze korzystanie

ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian. Udział Narodowego Funduszu w tych spółkach jest niższy niż 10proc. ich kapitału zakładowego - portfel resztówek.

W 2007 roku portfel podstawowy spółek, w których Narodowy Fundusz posiada akcje i udziały uległ zmianie w wyniku:

- objęcia akcji serii N spółki Bank Ochrony Środowiska S.A. w ilości 1 413 000 o wartości nominalnej 10 zł każda akcja. W wyniku powyższej transakcji Narodowy Fundusz zwiększył udział w kapitale banku do 77,3proc. i posiada 11 631 715 akcji. Objęcie akcji nastąpiło w wyniku przyjęcia oferty złożonej przez Bank Ochrony Środowiska S.A. (subskrypcja prywatna) i po uzyskaniu zgody Ministra Środowiska oraz Ministra Finansów,
- sprzedaży 16 830 sztuk akcji Banku Ochrony Środowiska S.A. w ramach transakcji pakietowych według kursu 92 zł za jedną akcję,
- sprzedaży akcji w spółce Stalexport Autostrady S.A. (przed zmianą nazwy: Stalexport S.A.) w ilości 5 767 719, co pozwoliło na uzyskanie zysku w kwocie 32 465 894,55 zł. Sprzedaż akcji nastąpiła po uzyskaniu zgody Ministra Środowiska. Po dokonaniu transakcji Narodowy Fundusz w spółce Stalexport Autostrady S.A. posiada 12 255 116 akcji co stanowi 4,96 proc. udziału w kapitale.

Ponadto w 2007 roku portfel resztówek uległ zmianie w wyniku sprzedaży dnia 27.03.2007 r. akcji spółki Kimberly – Clark S.A. Sprzedaż akcji nastąpiła w wyniku przyjęcia złożonej przez Kimberly – Clark Poland Hooldings Sp. z o. o. oferty oraz po uzyskaniu zgody Ministra Środowiska. W wyniku powyższej transakcji Narodowy Fundusz sprzedał cały posiadany pakiet, tj. 11.039 akcji (0,99proc. kapitału zakładowego).

Narodowy Fundusz uzyskał w 2007 r. przychody z tytułu dywidendy z posiadanych akcji i udziałów w spółkach: Bank Ochrony Środowiska S.A. (1 328 432,95 zł), Kemipol Sp. z o.o. (601 200,00 zł), Lubelski Węgiel Bogdanka S.A. (295 136,86 zł) i Elmor Gdańsk S.A. (21 974,40 zł).

Spółki portfela podstawowego (dane zł)

L.p.	Spółka	31.12.2007			
		Wartość nominalna akcji/ udziału (zł)	Liczba akcji/ udziałów	Wartość księgowa udziałów/ akcji NF	Udział NFOŚiGW w głosach na ZW/WZ (proc.)
1	AREL-GIPS S.A. (w upadłości)	1 000	14 800	14 800 000	75,04
2	GEOTERMIA PYRZYCE Sp. z o.o.	1 000	27 323	27 323 000	62,07
3	KAPE S.A.	1 000	500	500 000	16,13
4	KEMIPOL Sp. z o.o.	4 503,35	115	517 885	15,03
5	METANEL S.A.	1	1 697 352	1 697 352	10,98
6	MIELEC-DIESEL GAZ Sp. z o.o.	500	10 000	5 000 000	49,00
7	MEC Sp. z o.o. Ostrowiec Świętokrzyski	500	40 000	20 000 000	48,69
8	MPEC Sp. z o.o. Tarnów	1	18 000 000	18 000 000	19,34
9	TIL EKOLEASING S.A. (w upadłości)	100/300	51 997	7 199 700	38,26
10	WODKAN S.A. Ostrów Wlkp.	10	1 509 090	33 199 980	31,27
11	BANK OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.	10	11 631 715	674 365 808	77,30
12	CENTROZAP S.A.	0,1	101 084 534	15 162 680	7,85
13	F.U.H EKO-TOP Spółka z o.o.	500	6 014	3 007 000	48,00
14	GEOTERMIA PODHALAŃSKA S.A.	100	1 318 712	131 871 200	87,77
15	STALEXPORT AUTOSTRADY S.A.	2	12 255 116	24 510 232	4,96

Współpraca z bankami

W roku 2007 kontynuowano wieloletnią współpracę z BOŚ S.A. W ramach współpracy zawarto umowy o współfinansowaniu następujących inwestycji:

- Elektrociepłownia Kielce S.A na przedsięwzięcie pn: „Budowa w EC Kielce źródła energii elektrycznej pracującego w skojarzeniu z wykorzystaniem biomasy” – NFOŚiGW do kwoty 5000 tys. zł, BOŚ S.A. do kwoty 15 000 tys. zł.
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Starachowice Sp. z o.o. na przedsięwzięcie pn: „Wodociągi, kanalizacja i oczyszczanie ścieków w Starachowicach” – NFOŚiGW do kwoty 17 612 tys. zł, BOŚ S.A. do kwoty 10 839,8 tys. zł,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. „Gospodarka wodno-ściekowa w Mysłowicach” - NFOŚiGW do kwoty 28 078,7 tys. zł, BOŚ S.A. do kwoty 12 354,6 tys. zł,
- Kombinat Koksochemiczny Zabrze S.A. – : „II etap modernizacji koksowni Radlin” realizowane przez Kombinat Koksochemiczny Zabrze” – NFOŚiGW do kwoty 108 000 tys. zł, BOŚ S.A. do kwoty 61 650 tys. zł.

VII. Realizacja programów i efekty ekologiczne osiągnięte w wyniku realizacji przedsięwzięć zakończonych w 2007 roku i planowane do osiągnięcia z umów podpisanych w 2007 roku

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, finansując ochronę środowiska, dąży do maksymalizacji efektu ekologicznego w ramach posiadanych środków finansowych. Dokonując wyboru przedsięwzięć do dofinansowania kierował się przede wszystkim zasadą, prowadzenia gospodarki finansowej w sposób zapewniający pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.

VII.1. Ochrona powietrza

W 2007 roku dofinansowywano przedsięwzięcia, których realizacja była związana z poprawą efektywności energetycznej, budową odnawialnych źródeł energii i instalacji do produkcji biopaliw oraz instalacji odsiarczania spalin. Realizacja tych przedsięwzięć spowoduje zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza redukcję emisji dwutlenku węgla.

Przy wyborze przedsięwzięć do dofinansowania kierowano się koniecznością wypełnienia zobowiązań akcesyjnych Polski, w tym następujących dyrektyw:

- 2004/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie wspierania kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe na rynku wewnętrznym energii oraz zmieniająca dyrektywę 92/42/EWG,
- Dyrektywa nr 2001/77/WE z dnia 27.09.2001 r. Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27.09.2001 r. w sprawie wspierania produkcji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych,
- 2001/80/WE z dnia 23 października 2001 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych źródeł energetycznego spalania paliw,
- 2001/81/WE (NEC) Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 23 października 2001 r. w sprawie krajowych pułapów emisji dla niektórych zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego,
- 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (IPPC),
- 1999/30/WE z dnia 22 kwietnia 1999 r. w sprawie wartości dopuszczalnych dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i tlenków azotu oraz pyłu i ołowiu w otaczającym powietrzu,
- 94/63/WE z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie kontroli emisji lotnych związków organicznych powstałych wskutek magazynowania paliwa i jego dystrybucji z terminali do stacji paliw,
- 2003/30/WE z dnia 8.05.2003 r. w sprawie wspierania użycia w transporcie biopaliw lub innych paliw odnawialnych,
- 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie oceny i zarządzania hałasem w środowisku oraz ograniczające wibracje.

Programy realizowane w 2007 roku

I. Podwyższenie sprawności wytwarzania, przemysłu, dystrybucji i użytkowania energii (program 4.1):

- budowa i/lub modernizacja jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu zgodnie z wymogami dyrektywy 2004/8/WE o promocji kogeneracji,
- budowa i/lub modernizacja elektrowni kondensacyjnych poprzez stosowanie wysokosprawnych bloków energetycznych opalanych węglem na nadkrytyczne parametry pary oraz stosowanie obiegów parowo-gazowych,
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, wymiana wyposażenia na energooszczędne,
- budowa nowych lub modernizacja istniejących sieci ciepłowniczych poprzez stosowanie rur preizolowanych i stosowania automatyki,
- budowa instalacje do odzysku energii odpadowej (wykorzystanie pomp ciepła).

II. Wzrost wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym biopaliw (program 4.2):

- budowa lub modernizacja elektrowni wodnych o mocy poniżej 10 MWe,
- budowa elektrowni wiatrowych,
- budowa lub modernizacja instalacji wytwarzania energii elektrycznej i ciepła z wykorzystaniem biomasy lub związanej ze współspalaniem,
- budowa lub modernizacja instalacji wytwarzania energii elektrycznej i ciepła z wykorzystaniem biogazu uzyskiwanego w procesie fermentacji metanowej osadów ściekowych oraz odpadów komunalnych na składowiskach,
- budowa lub modernizacja instalacji pozyskiwania energii z wód geotermalnych,
- budowa kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych,
- budowa nowych lub przystosowanie istniejących instalacji energetycznych do wykorzystywania metanu pochodzącego z odmetanowania kopalń węgla kamiennego i szybów wydobywczych ropy naftowej,
- zastosowanie pomp ciepła wykorzystujących ciepło ziemi lub ciepło z otoczenia,
- inwestycje dotyczące produkcji i stosowania w transporcie biopaliw lub innych paliw odnawialnych,
- opracowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania o dofinansowanie i realizacji przedsięwzięcia.

III. Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem poprzez zapobieganie i ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz oszczędzanie surowców i energii (program 4.3):

- poprawa jakości powietrza poprzez obniżenie wielkości emisji substancji zanieczyszczających z obiektów spalania paliw oraz innych obiektów technologicznych,
- ograniczanie emisji lotnych związków organicznych,
- opracowywanie programów ochrony powietrza i planów działania.

IV. Zastosowanie technologii zapewniających czystsza i energooszczędną produkcję (program 4.4):

- inwestycje z zakresu wdrażania w przedsiębiorstwach Najlepszych Dostępnych Technik (ang. BAT – Best Available Technique),
- inwestycje zmierzające do zmian surowcowych w realizowanych technologiach,
- inwestycje zmierzające do ograniczenia powstawania u źródła strumienia odpadów stałych, ciekłych i gazowych,

- inwestycje zmierzające do powtórznego wykorzystania odpadów w produkcji,
- wspieranie w zakładach przemysłowych działań inwestycyjnych mających na celu ograniczanie hałasu, energochłonności i materiałochłonności,
- wspieranie działań inwestycyjnych mających na celu wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego ISO 14001, EMAS i uzyskania certyfikatu Czystszej Produkcji w zakładach przemysłowych.

V. Zapobieganie i ograniczenie negatywnego oddziaływania hałasu na środowisko (program 4.5):

- opracowywanie map akustycznych wraz z planami programami działania,
- budowa ekranów akustycznych.

VI. Finansowanie funkcjonowania systemu handlu uprawnieniami do emisji, w tym prowadzenie Krajowego Rejestru Uprawnień do Emisji i realizację zadań Krajowego Administratora Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji oraz zadań dotyczących monitorowania wielkości emisji substancji objętych tym systemem (program 4.6):

- Ustawa z dnia 22.12.2004 r. o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. Nr 281, poz. 2784),
- Ustawa Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27.04.2001(Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150).

Umowy zawarte w 2007 roku

W 2007 roku na finansowanie przedsięwzięć w dziedzinie ochrony powietrza zawarto 39 umów na kwotę 466 267 tys. zł, koszt całkowity dofinansowanych przedsięwzięć wyniósł 1 345 343 tys. zł, udział środków Narodowego Funduszu, w ich finansowaniu kształtował się na poziomie 34,7proc.

Na poszczególne formy finansowania przypadało odpowiednio:

Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (proc.)
Pożyczki	11	109 728	452 803	24,2
Pożyczki URE	3	107 073	348 405	30,7
Dotacje inwestycyjne	13	11 136	35 039	31,8
Finansowanie mieszane				
- pożyczka	2	4 823	11 356	42,5
- dotacja	2	2.918		25,7
Dotacje URE	4	9 060	23 392	38,7
Dotacje nieinwestycyjne				
- programy ochrony powietrza	1	150	420	35,7
- inne	1	1 379	1 379	100,0
Kredyty konsorcjalne	2	220 000	472 550	46,6

Na poszczególne programy z dziedziny ochrony powietrza przypadało odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (proc.)
0.2.	1	1.379	1.379	100,0
4.1.	19	26.850	61.322	43,8
4.2.	9	166.133	544.763	30,5
4.3.	8	51.905	265.330	19,6

Dla umów zawartych w 2007 roku, w ramach realizowanych programów, przewidywane były następujące efekty ekologiczne:

Program numer	Efekt ekologiczny		
	Zanieczyszczenie	Wielkość redukcji	Jednostka miary
4.1.	SO ₂	39,0	Mg/r
	Pył	41,1	Mg/r
	CO	81,0	Mg/r
	NO _x	11,6	Mg/r
	CO ₂	7.787,1	Mg/r
	Sadza	0,2984	Mg/r
	b-a-p	0,0085	Mg/r
	Oszczędność energii	16.326,4	MWh/r
4.2.	SO ₂	184,1	Mg/r
	Pył	468,7	Mg/r
	CO	328,1	Mg/r
	NO _x	72,7	Mg/r
	CO ₂	521.065,3	Mg/r
	Sadza	11,60000	Mg/r
	b-a-p	0,039	Mg/r
	Oszczędność energii	7.386,0	MWh/r
4.3.	SO ₂	21.618,8	Mg/r
	Pył	922,9	Mg/r
	CO	57,6	Mg/r
	NO _x	13,3	Mg/r
	CO ₂	9.152,9	Mg/r
	Sadza	0,0280	Mg/r
	b-a-p	0,0090	Mg/r
	Oszczędność energii	2.621,3	MWh/r

W ujęciu zbiorczym planowany efekt ekologiczny z umów zawartych w 2007 r. przedstawia poniższe zestawienie:

Efekt ekologiczny	Redukcja zanieczyszczeń wynikająca z realizacji umów zawartych w:		Łączna redukcja zanieczyszczeń	Jednostka miary
	NFOŚiGW	banku		
SO ₂	21 841,9	149,5	21 991,43	Mg/r
Pył	1 432,7	441,3	1 874,02	Mg/r
CO	466,8	664,3	1 131,06	Mg/r
NO _x	100,7	96,4	197,06	Mg/r
CO ₂	538 005,3	19 935,2	557 940,54	Mg/r
sadza	11,9264		11,93	Mg/r
b-a-p	0,0560		0,06	Mg/r
Oszczędność energii	26 333,7		26 333,69	MWh/rok
Redukcja emisji węglowodorów		1 704,3	1 704,30	Mg/r

Ważniejsze umowy zawarte w Narodowym Funduszu w 2007 roku, w dziedzinie ochrony powietrza, dotyczyły następujących przedsięwzięć:

- Zespół Elektrowni Dolna Odra S.A. - Nowe Czarnowo: Budowa kotła parowego wytwarzającego energię z biomasy wraz z obiektami towarzyszącymi w Elektrowni Szczecin – kwota pożyczki 59 266 tys. zł;
- Elektrownia Rybnik S.A.: Wykonanie instalacji mokrego odsiarczania w Elektrowni Rybnik S.A- kwota pożyczki 36 000 tys. zł;
- Lotos Biopaliwa Sp. z o.o.: Budowa kompletnej instalacji do produkcji estrów metylowych kwasów tłuszczowych "FAME" - kwota pożyczki 35 000 tys. zł;
- Elektrociepłownia Kielce S.A.: Budowa w EC Kielce źródła energii elektrycznej pracującego w skojarzeniu z wykorzystaniem biomasy- 15 000 tys. zł;
- Miasto Lublin: Termomodernizacja obiektów miejskich w Lublinie - kwota pożyczki 5888 tys. zł;

Przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku

W 2007 roku w dziedzinie ochrony powietrza zakończono 81 przedsięwzięć, na kwotę 259 777 tys. zł, koszt całkowity zrealizowanych przedsięwzięć wyniósł 460 180 tys. zł, udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu kształtował się na poziomie 56,5 proc.

Na poszczególne formy finansowania ochrony środowiska przypadało odpowiednio:

Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (proc.)
Pożyczki	26	55 676	122 626	45,4
Dotacje inwestycyjne	43	43 363	116 546	37,2
Finansowanie mieszane				
- pożyczka	3	14 398	24 206	59,5
- dotacja	3	3 500		14,5
Dotacje nieinwestycyjne				
- programy ochrony powietrza	1	150	500	30,0
- inne	1	990	990	100,0
Kredyty konsorcjalne	1	136 000	172 260	79,0
Linie kredytowe	3	5 700	23 052	24,7

Spośród przedsięwzięć zakończonych w 2007 roku, na poszczególne programy z dziedziny ochrony powietrza przypadało odpowiednio:

Program	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego Funduszu (proc.)
0.2.	1	990	990	100,0
4.1.	50	77 149	159 466	48,4
4.2.	7	9 490	25 664	37,0
4.3.	19	30 449	78 748	38,7

Efekty ekologiczne z przedsięwzięć zakończonych, w ramach programów przedstawiają się następująco:

Program	Efekt ekologiczny		
	zanieczyszczenie	wielkość redukcji	jednostka miary
4.1.	SO ₂	197,1	Mg/r
	Pył	132,3	Mg/r
	CO	237,3	Mg/r
	NO _x	74,2	Mg/r
	CO ₂	38.747,4	Mg/r
	Sadza	1,1027	Mg/r
	b-a-p	0,0681	Mg/r
	Oszczędność energii	82.142,6	MWh/r
4.2.	SO ₂	80,2	Mg/r
	Pył	82,3	Mg/r
	CO	129,1	Mg/r
	NO _x	7,26	Mg/r
	CO ₂	16.258,6	Mg/r
	Sadza	0,5600	Mg/r
	b-a-p	0,0310	Mg/r
	Oszczędność energii	390,9	MWh/r
4.3.	SO ₂	409,6	Mg/r
	Pył	402,4	Mg/r
	CO	909,3	Mg/r
	NO _x	95,4	Mg/r
	CO ₂	60.406,6	Mg/r
	Sadza	8,9660	Mg/r
	b-a-p	0,2269	Mg/r
	Oszczędność energii	24.000,7	MWh/r

W ujęciu zbiorczym osiągnięty efekt ekologiczny z przedsięwzięć zakończonych w 2007 r. przedstawia poniższe zestawienie:

Efekt ekologiczny	Redukcja zanieczyszczeń z tytułu umów zawartych w:		Łączna redukcja zanieczyszczeń	Jednostka miary
	NFOŚiGW	banku		
SO ₂	686,9	2.088,0	2.774,9	Mg/r
Pył	617,0	6.628,1	7.245,1	Mg/r
CO	1.275,6	415,0	1.690,6	Mg/r
NO _x	176,8	192,1	368,9	Mg/r
CO ₂	115.412,7	275.062,9	390.475,6	Mg/r
Sadza	10,63		10,63	Mg/r
b-a-p	0,326		0,326	Mg/r
Produkcja energii elektr. w źródłach odnawialnych		74.800,0	74.800,0	MWh/r
Oszczędność energii	106.534,3		106.534,3	MWh/r

Ważniejsze przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku:

- Powiat Poznański: Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Powiatu Poznańskiego – kwota pożyczki 10 323 tys. zł i kwota dotacji 1000 tys. zł;
- Katowicka Spółdzielnia Mieszkaniowa: Termomodernizacja budynków mieszkalnych – kwota pożyczki 7950 tys. zł;

- Miasto Lublin: Termomodernizacja obiektów miejskich w Lublinie – kwota pożyczki 5888 tys. zł;
- Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bolesławcu: Modernizacja ciepłowni Centralnej przy ul. Gałczyńskiego 51 w Bolesławcu - kwota pożyczki 4677 tys. zł;
- Gmina Nowa Dęba: Budowa ciepłowni miejskiej o mocy 8 MW opalanej zrębkami drewnianymi dla miasta Nowa Dęba - kwota pożyczki 3720 tys. zł.

VII.2. Ochrona wód i gospodarka wodna

W dziedzinie ochrony wód i gospodarki wodnej, w roku 2007 dofinansowywane były zadania określone w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych, oczyszczalnie i podczyszczalnie ścieków przemysłowych oraz inwestycje konieczne do optymalizacji gospodarki wodno – ściekowej uzyskujące dofinansowanie ze środków unijnych. W zakresie przedsięwzięć gospodarki wodnej priorytet finansowania zachowały inwestycje związane z budową obiektów hydrotechnicznych prowadzone w ramach budżetowych inwestycji wieloletnich.

W dziedzinie ochrony wód i gospodarki wodnej w 2007 roku realizowany był Program 1 - Ochrona wód i gospodarka wodna oraz Program 3 - Bezpieczeństwo ekologiczne.

W ramach programów finansowane były zadania:

W programie 1:

- gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM,
- gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach od 2 tys. RLM do 15 tys. RLM – działanie współfinansowane z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

W programie 3:

- budowa szczególnie ważnych obiektów hydrotechnicznych – inwestycje wskazane przez Ministra Środowiska/Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. W programie tym, poza inwestycjami wskazanymi przez Ministra Środowiska, w 2007 roku finansowano dwa przedsięwzięcia z zakresu małej retencji.

Umowy zawarte w 2007 roku

W 2007 roku na finansowanie przedsięwzięć w dziedzinie ochrony wód i gospodarki wodnej zawarto 10 umów na kwotę 108 157 tys. zł. Wartość kosztorysowa dofinansowanych przedsięwzięć wynosiła 260 135 tys. zł. Średni udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu kształtował się na poziomie 41,6 proc. Oprócz tego podpisano 2 aneksy do umów wieloletnich, zwiększające kwotę dofinansowania z Narodowego Funduszu o 10 929 tys. zł.

Na poszczególne formy finansowania przypadało odpowiednio:

Wyszczególnienie		Ilość umów (szt.)	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Pożyczki		3	7 336	14 245	51,5
Dotacje		3	30 449	40 947	74,4
Finansowanie mieszane	• pożyczki	1	500	10 468	14,2
	• dotacje	1	987		
Kredyty konsorcjalne		2	68 885	194 475	35,4

Spośród umów zawartych z Narodowym Funduszem oraz bankami, na poszczególne programy z dziedziny ochrony wód i gospodarki wodnej przypadało odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Ochrona wód i gospodarka wodna				
1	5	76.221	208 720	36,5
Bezpieczeństwo ekologiczne				
3	7	42.865	375 518	11,4

Efekty ekologiczne i rzeczowe w podziale na poszczególne programy przedstawiają się następująco:

Program	Efekt ekologiczny i rzeczowy		
	Rodzaj efektu	Wielkość	Jednostka miary
Ochrona wód i gospodarka wodna			
1.	Zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków	8 000	m ³ /d
	Wykonanie sieci kanalizacyjnych	6,14	km
Bezpieczeństwo ekologiczne			
3.	Zwiększenie pojemności zbiorników retencyjnych	1 931,6	tys.m ³

W ujęciu zbiorczym planowany efekt ekologiczny i rzeczowy z umów zawartych w 2007 r. przedstawia poniższe zestawienie:

Efekt ekologiczny i rzeczowy	Efekt ekologiczny oraz rzeczowy z tytułu umów zawartych w:		Łączna wielkość efektu	Jednostka miary
	NFOŚiGW	banku		
Zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków	8 000	24 000	32 000,	m ³ /d
Wykonanie sieci kanalizacyjnych	6,14	276,8	282,9	km
Ilość przepompowni		50	50	szt.
Zwiększenie wydajności stacji uzdatniania wody		24 000	24 000	m ³ /d
Budowa zbiornika retencyjnego	1 931,6		1 931,6	tys.m ³

Ważniejsze umowy zawarte w 2007 roku, w dziedzinie ochrony wód i gospodarki wodnej, dotyczyły następujących przedsięwzięć:

- Miasto Bielsk Podlaski: Kanalizacja sanitarna i deszczowa w Bielsku Podlaskim - kwota pożyczki 2286 tys. zł;
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu: Budowa stopnia wodnego Malczyce na rzece Odrze – rok 2007 – kwota dotacji 29 532 tys. zł.

Przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku

W 2007 r. w dziedzinie ochrony wód i gospodarki wodnej zakończono realizację 56 przedsięwzięć (tj. 60 umów), dofinansowanych kwotą 185 762 tys. zł. Wartość kosztorysowa dofinansowanych przedsięwzięć wyniosła 440 475 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu kształtował się na poziomie 42,2 proc.

Na poszczególne formy finansowania przypadają odpowiednio:

Forma dofinansowania	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)	
Pożyczki	43	134 277	325 634	41,2	
Dotacje inwestycyjne	5	34 530	48 374	71,4	
Finansowanie mieszane	pożyczki	4	10 831	53 728	28,8
	dotacje	4	4 643		
Linie kredytowe	4	1 481	12 739	11,6	

W rozbiu na poszczególne programy z dziedziny ochrony wód i gospodarki wodnej struktura finansowania przedsięwzięć zakończonych w 2007 roku przedstawiała się następująco:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Ochrona wód i gospodarka wodna				
1	53	149 760	381 376	39,3
Bezpieczeństwo ekologiczne				
3	7	36 001	59 099	60,1

Osiągnięty efekt ekologiczny i rzeczowy z przedsięwzięć dofinansowanych ze środków NFOŚiGW, które zostały zakończone w 2007 roku przedstawia się następująco:

Efekt ekologiczny i rzeczowy	Efekt ekologiczny i rzeczowy z tytułu umów zawartych w:		Łączna wielkość efektu	Jednostka miary
	NFOŚiGW	banku		
Zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków	45 340		45 340	m ³ /d
Wykonanie sieci kanalizacyjnych	749,04	10,3	759,34	km
Zwiększenie wydajności przepompowni		341,9	341,9	m ³ /d
Ilość przepompowni		6	6	szt.
Zwiększenie wydajności stacji uzdatniania wody	9 900	5 920,0	15 820,0	m ³ /d
Zwiększenie pojemności zbiorników małej retencji	1 929,4		1 929,4	tys.m ³

Ważniejsze przedsięwzięcia zakończone w NFOŚiGW w 2007 roku:

- Gmina Miejska Kościerzyna: Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków wraz z rozbudową kanalizacji sanitarnej w Kościerzynie - kwota pożyczki 11 744 tys. zł,
- Gmina Ślesin: Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Ślesin – Głębockie oraz Szyszyn – Szyszyńskie Holendry – etap II - kwota pożyczki 4365 tys. zł,
- Gmina Miejska Legionowo: Budowa systemu kanalizacji sanitarnej w Legionowie – II etap - kwota pożyczki 9177 tys. zł,
- Gmina Góra Kalwaria: Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków Moczydłów - kwota pożyczki – 2570 tys. zł,
- Wodociągi i Kanalizacje Miejskie Sp. z o.o. w Augustowie: – Przebudowa Stacji Uzdatniania Wody w Augustowie - kwota pożyczki – 6867 tys. zł.

Udział Narodowego Funduszu w realizacji zadań Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

W związku z wejściem do Unii Europejskiej, Polska w określonych terminach - musi wywiązać się z realizacji wymagań dyrektywy 91/271/EWG, dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych.

W dniu 16.12.2003 r. Rada Ministrów zatwierdziła Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), który zawiera m. in. wykazy aglomeracji, przewidzianych do wyposażenia w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków komunalnych, w podziale na okresy przejściowe wynikające z zapisów Traktatu Akcesyjnego. Aktualizacja programu nastąpiła w dniu 30.05.2005 roku.

Do końca 2007 roku zawarto 462 umowy dotyczące inwestycji w 293 aglomeracjach, na realizację 400 przedsięwzięć inwestycyjnych. W wyniku realizacji inwestycji objętych tymi umowami planuje się osiągnąć następujące efekty:

- 168 oczyszczalni ścieków, w tym 165 o łącznej przepustowości 870 802 m³/d i 5 077 666 RLM oraz realizacja inwestycji dotyczących wyłącznie gospodarki osadowej na 3 oczyszczalniach,
- kanalizacja o łącznej długości ok. 4728 km.

Koszt całkowity ww. inwestycji: 3316,4 mln zł. NFOŚiGW zobowiązał się do finansowania tych zadań w kwocie 1413,6 mln zł (ok. 43 proc. kosztów całkowitych), z czego 1361,9 mln zł. w formie pożyczek oraz 51,7 mln zł w formie dotacji.

W wyniku zrealizowanych już inwestycji osiągnięto następujące efekty:

- 162 oczyszczalnie ścieków, w tym 159 o łącznej przepustowości 852 421 m³/d i 4 905 795 RLM oraz realizacja inwestycji dotyczących wyłącznie gospodarki osadowej na 3 oczyszczalniach,
- kanalizacja sanitarna o łącznej długości ok. 4622 km.

Koszt całkowity inwestycji zrealizowanych to 3065,7 mln zł. Środki NFOŚiGW wypłacone na realizację ww. inwestycji to 1326,2 mln. zł (ok. 43 proc. kosztów całkowitych), z czego 1275,4 mln zł w formie pożyczek oraz 50,8 mln zł w formie dotacji.

W roku 2007 zawarto 3 umowy, których realizacja pozwoli na osiągnięcie następujących efektów:

- 2 oczyszczalnie ścieków, w tym 1 oczyszczalnia o przepustowości 8000 m³/d i 70 000 RLM oraz realizacja inwestycji dotyczącej wyłącznie gospodarki osadowej na jednej oczyszczalni,
- kanalizacja sanitarna o łącznej długości 6,1 km.

Koszt całkowity w/w inwestycji to 14,2 mln zł w tym środki NFOŚiGW 7,3 mln zł w formie pożyczki.

VII.3. Ochrona powierzchni ziemi

W 2007 roku w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi realizowano przedsięwzięcia w ramach programu priorytetowego - ochrona powierzchni ziemi i wód poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów, ich zagospodarowanie oraz rekultywację terenów zdegradowanych - program 2.1 - z przeznaczeniem środków na następujące programy szczegółowe:

- 2.1.1 - kompleksowe systemy gospodarowania odpadami komunalnymi od projektu do realizacji, uwzględniające co najmniej: działania prewencyjne, selektywne zbieranie, przygotowanie odpadów do odzysku lub unieszkodliwiania oraz, o ile wynika to z planów gospodarki odpadami, instalacje do odzysku, w tym recyklingu oraz unieszkodliwiania,
- 2.1.2 - budowa:
  - punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności odpadów niebezpiecznych oraz unieszkodliwianie,
  - instalacji umożliwiających przygotowanie odpadów do procesów odzysku, w tym recyklingu,
  - instalacji do odzysku, w tym recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych,
  - instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych z odzyskiem energii,
  - instalacji do unieszkodliwiania odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie,
- 2.1.3 - kształtowanie postaw konsumentów w zakresie selekcji odpadów,
- 2.1.4 - modernizacja instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów (w kierunku obniżenia emisji zanieczyszczeń do powietrza),
- 2.1.5 - dostosowanie istniejących składowisk odpadów do obowiązujących przepisów,
- 2.1.6 - przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia (w tym studium wykonalności, dokumentacja techniczna dla projektów, dokumentacja przetargowa),
- 2.1.7 - racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami poprzez wsparcie dla wdrożenia nowych technologii w zakresie ograniczania materiałochłonności i ilości wytwarzanych odpadów innych niż komunalne,
- 2.1.8 - wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów użytkowych lub niebezpiecznych,
- 2.1.9 - zagospodarowanie odpadów opakowaniowych i użytkowych,
- 2.1.10 - zagospodarowanie i unieszkodliwianie substancji kontrolowanych,
- 2.1.11 - zbieranie i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz gospodarowanie odpadami powstałymi w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- 2.1.12 - rekultywacja terenów powojennych oraz zdegradowanych przez przemysł i górnictwo na cele przyrodnicze i użytkowe (włącznie z działaniami udostępniającymi tereny do rekultywacji – usuwanie min, zanieczyszczeń ropopochodnych i chemicznych, likwidacja wyrobisk i hałd górniczych, regulacja stosunków wodnych, zabezpieczenie głównych zbiorników wód podziemnych oraz

uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenach objętych zasięgiem wpływów eksploatacji),

2.1.13 - modernizacja i budowa umocnień brzegowych, sztuczne zasilanie wraz z budowlami wspomagającymi (wyłącznie dla przedsięwzięć dofinansowywanych z bezzwrotnych środków Unii Europejskiej),

2.1.14 - przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia (w tym studium wykonalności, dokumentacja techniczna dla projektów, dokumentacja przetargowa).

Umowy zawarte w 2007 roku

W 2007 roku na finansowanie przedsięwzięć w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi zawarto w Narodowym Funduszu 8 umów na kwotę 22 831 tys. zł. Wartość kosztorysowa dofinansowanych przedsięwzięć wynosi 44 743 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu kształtował się na poziomie 51 proc.

Na poszczególne formy finansowania przypadało odpowiednio:

Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Pożyczki	2	18 781	33 210	56,6
Dotacje inwestycyjne	6	4 050	11 533	35,1

Na poszczególne programy z dziedziny ochrony powierzchni ziemi przypadało odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział środków Narodowego (proc.)
2.1.2	1	17 514	26 133	67,0
2.1.4	2	2 917	7 077	41,2
2.1.5	1	132	687	19,2
2.1.8	2	845	1 403	60,2
2.1.9	2	1 423	2 365	60,2

Przewidywane efekty ekologiczne i rzeczowe w podziale na poszczególne programy:

Program	Efekt ekologiczny i rzeczowy	Wielkość efektu
2.1.2	• Ograniczenie deponowania odpadów	42 000 Mg/rok
	• Ograniczenie deponowania odpadów biodegradowalnych	21 000 Mg/rok
2.1.4	• Unieszkodliwienie odpadów medycznych	625 Mg/rok
2.1.5	• Rekultywacja składowiska odpadów komunalnych	2,0 ha
2.1.8	• Unieszkodliwienie zużytych źródeł światła	971 Mg/rok
	• Unieszkodliwienie zużytych baterii	144 Mg/rok
2.1.9	• Opracowanie technologii i zbudowanie urządzeń dla pilotowej instalacji do materiałowego recyklingu kompozytowych, zużytych opakowań wielomateriałowych	100 Mg/rok
	• Recykling odpadów poużytkowych powstałych z urządzeń chłodniczych	3590 Mg/rok

Ważniejsze umowy zawarte w 2007 r., w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi, dotyczyły następujących przedsięwzięć:

- Wrocławskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Alba S.A.: Budowa sortowni odpadów komunalnych, z zakupem innowacyjnej linii sortowniczej oraz sprzętu – kwota pożyczki 17 514 tys. zł;
- Centrum Onkologii Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie Gliwice: Modernizacja systemu termicznego unieszkodliwienia odpadów medycznych w istniejącej spalarni odpadów przy Centrum Onkologii – Instytucie Oddział w Gliwicach – umowa pożyczki 1267 tys. zł oraz umowa dotacji 1650 tys. zł;
- Eko Harpoon Technologie Ekologiczne Sp. z o.o.: Budowa instalacji do odzysku rtęci i kadmu. Recykling zużytych źródeł światła i baterii przy wykorzystaniu urządzenia UDUL-2U.Z – dwie umowy dotacji na łączną kwotę 845 tys. zł.

Przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku

W 2007 r. w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi zakończonych zostało 6 umów zawartych w Narodowym Funduszu na łączną kwotę 55 431 tys. zł. Wartość kosztorysowa dofinansowanych przedsięwzięć wynosi 92 165 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu kształtował się na poziomie 60,1 proc.

Na poszczególne formy finansowania ochrony środowiska przypadało odpowiednio:

Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Pożyczki	1	45 114	67 762	66,6
Dotacje inwestycyjne	5	10 317	24 403	42,3

Natomiast na poszczególne programy z dziedziny ochrony powierzchni ziemi przypadało odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
2.1.7	1	45 114	67 762	66,6
2.1.10	1	2 084	4 086	51,0
2.1.12	4	8 233	20 317	40,5

Efekty ekologiczne i rzeczowe z przedsięwzięć zakończonych w 2007 roku:

Lp	Program	Efekt ekologiczny i rzeczowy	Wielkość efektu
1	2.1.7	• Stworzenie możliwości unieszkodliwienia odpadów cynkonośnych	130 000 Mg/rok
2	2.1.10	• Opróżnienie instalacji p/poż. z czynnika gaśniczego halonu 1301 i skierowanie go do odzysku lub unieszkodliwienia.	4 125 Mg
3	2.1.12	• Unieszkodliwienie odpadów zdeponowanych w mogiłnikach, • Wybranie skażonego gruzu i unieszkodliwienie na składowiskach odpadów niebezpiecznych, po zlikwidowanych mogiłnikach, • Wybranie zanieczyszczonego gruntu i unieszkodliwienie	515 Mg 700 Mg 3 000 Mg

	na składowiskach odpadów niebezpiecznych, po zlikwidowanych mogilnikach,	173 000 m ³
	<ul style="list-style-type: none"> • Osuszenie składowiska odpadów w kamieniołomie Górka poprzez odpompowanie i zneutralizowanie silnie zanieczyszczonej cieczy, • Usunięcie z terenu modernizowanych stacji paliw i przekazanie do unieszkodliwienia gruntu zanieczyszczonego substancjami ropopochodnymi. 	2 720 m ³

Ważniejsze przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku, w dziedzinie ochrony powierzchni ziemi:

- Bolesław Recycling Spółka z o.o.: Modernizacja huty tlenku cynku – kwota pożyczki 45 114 tys. zł,
- Wojewoda Warmińsko-Mazurski: – Likwidacja składowisk odpadów niebezpiecznych z przeterminowanymi środkami ochrony roślin na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – kwota dotacji 3162 tys. zł,
- Zamek Królewski na Wawelu - Państwowe Zbiory Sztuki: - Kompleksowa wymiana starej halonowej instalacji automatycznego gaszenia pożaru w Zamku Królewskim na Wawelu na nową wypełnioną gazem nowec wraz z odbiorem, utylizacją lub zmagazynowaniem halonu – kwota dotacji 2084 tys. zł.

VII.4. Ochrona przyrody i krajobrazu

Celem dofinansowywania przedsięwzięć z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu jest dążenie do zachowania gatunków, siedlisk przyrodniczych, ekosystemów i walorów krajobrazu, a także utrzymanie puli genowej. W ramach dziedziny realizowano jeden program priorytetowy:

- 5.1 Ochrona przyrody i krajobrazu oraz kształtowanie postaw ekologicznych. Do finansowania kwalifikowały się przedsięwzięcia dotyczące:
- odbudowy zdegradowanych siedlisk nieleśnych i wodnych,
  - przebudowy drzewostanów w sposób zgodny z typem siedliska,
  - usuwania gatunków inwazyjnych,
  - kształtowania strefy ekotonów na granicy siedlisk leśnych i nieleśnych,
  - rewitalizacji (rekompozycji) cennych założeń parkowych i pałacowo-ogrodowych,
  - usuwania nalotu roślinności drzewiastej i krzewiastej na siedliskach nieleśnych,
  - przywracania właściwych stosunków wodnych siedlisk wodno-błotnych,
  - wykupu gruntów kluczowych dla ochrony przyrody i ich renaturalizacji,
  - budowy lub modernizacji małej infrastruktury służącej udostępnianiu dla turystów obszarów chronionych oraz miast - ogrodów (w tym budowy ścieżek dydaktycznych, ścieżek i parkingów rowerowych, szlaków, punktów widokowych, wież widokowych, zadaszeń, itp.),
  - ochrony ex situ gatunków o zagrożonych pulach genowych,
  - ochrony in situ gatunków chronionych,
  - reintrodukcji gatunków,
  - budowy ośrodków przetrzymywania gatunków dzikich zwierząt i roślin objętych Konwencją o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES) oraz budowy ośrodków rehabilitacji zwierząt,
  - budowy lub rozbudowy obiektów dla zwierząt i roślin w ogrodach zoologicznych lub botanicznych w ramach krajowych programów ochrony gatunków,

- realizacji programów ochrony puli genowej krajowych gatunków drzew leśnych oraz selekcji i testowania potomstwa,
- budowy przejść dla zwierząt nad i pod istniejącymi drogami i liniami kolejowymi,
- likwidacji innych, poza istniejącą strukturą liniową, barier dla przemieszczania się zwierząt,
- opracowania planów ochrony dla obszarów specjalnej ochrony ptaków i specjalnych obszarów ochrony siedlisk sieci Natura 2000,
- opracowania krajowych programów ochrony wybranych gatunków lub siedlisk przyrodniczych,
- opracowania planów ochrony dla parków narodowych,
- eliminacji zagrożeń antropogenicznych oddziałujących bezpośrednio na obszary cenne przyrodniczo poprzez ograniczenie niskiej emisji, uregulowanie gospodarki ściekowej oraz usuwanie materiałów zawierających azbest z obszaru parków narodowych, z obszarów wyznaczonych do sieci NATURA 2000 z obiektów/gruntów będących własnością Skarbu Państwa.

Przedsięwzięcia zakwalifikowane do dofinansowania, mieszczące się we wskazanym powyżej zakresie, w znaczącej części realizowane są na obszarach włączonych lub planowanych do włączenia do sieci NATURA 2000.

Umowy zawarte w 2007 roku

W ramach dziedziny ochrona przyrody i krajobrazu oraz kształtowanie postaw ekologicznych zawarto 81 umów na kwotę 23 901 tys. zł. Wartość kosztorysowa dofinansowanych przedsięwzięć wyniosła 37 211 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ich finansowaniu kształtował się na poziomie 64,2 proc.

Na poszczególne formy finansowania przypadają odpowiednio:

Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Dotacje inwestycyjne	45	18 391	23 932	76,8
Dotacje nieinwestycyjne	36	5 510	13 279	41,5

Dla większości przedsięwzięć realizowanych w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu nie można określić wymiernego efektu ekologicznego. Zrealizowanie przedsięwzięcia w zaplanowanym zakresie rzeczowym daje podstawę do osiągnięcia w przyszłości efektu ekologicznego polegającego na stworzeniu warunków do zachowania, ochrony lub odtworzenia różnorodności przyrody na terenie obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych, w tym w obszarach włączonych lub planowanych do włączenia do sieci NATURA 2000. Dlatego dla przedsięwzięć realizowanych w ramach dziedziny ochrona przyrody i krajobrazu oraz kształtowanie postaw ekologicznych przyjęto, że osiągnięty efekt ekologiczny jest równy efektowi rzeczowemu, który indywidualnie określa się dla każdego przedsięwzięcia.

Ważniejsze umowy zawarte przez Narodowy Fundusz w 2007 roku w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu:

- Park Narodowy Gór Stołowych – Przebudowa ekosystemów leśnych i restytucja jodły;
- Gorczański Park Narodowy - Ochrona ekosystemów Gorczańskiego Parku Narodowego;

- Biebrzański Park Narodowy - Przywrócenie orła przedniego oraz czynna ochrona orlików krzykliwego i grubodziobego w Biebrzańskim Parku Narodowym;
- Archidiecezja Warmińska Sanktuarium Św. Krzyża w Klebarku Wielkim - Ochrona drzewostanów na obszarze skarpowego wzgórza objętego ochroną konserwatorską;
- Gmina Żubrza - Zabezpieczenie miejsc zimowania i rozrodu nietoperzy w rezerwacie przyrody „Nietoperek”;
- Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków - Czynna ochrona cietrzewia i głuszca w północno – wschodniej Polsce;
- Kampinoski Park Narodowy - Rekonstrukcja krajobrazu przyrodniczego Puszczy Kampinoskiej;
- Słowiński Park Narodowy - Modernizacja dwóch mostów celem minimalizacji antropopresji i stworzenia możliwości prowadzenia ochrony czynnej.

Przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku

W 2007 roku, w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu zakończono realizację 34 przedsięwzięć, dla których wartość udzielonej dotacji wyniosła łącznie 8675 tys. zł, a wartość kosztorysowa 14 699 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu wyniósł 59,0 proc.

Na poszczególne formy finansowania przypadało odpowiednio:

Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Dotacje inwestycyjne	23	7 227	12 349	58,5
Dotacje nieinwestycyjne	11	1 448	2 350	61,6

Do najistotniejszych efektów osiągniętych z przedsięwzięć zakończonych w 2007 r. należały:

1) w zakresie wykonywania zadań ochronnych w ekosystemach leśnych i nieleśnych:

- wykonywanie czynnej ochrony ekosystemów leśnych i nieleśnych w trzech parkach narodowych na łącznej powierzchni 386 ha (pielęgnacja upraw i młodników, wykaszanie i odkrzaczenie, zabezpieczenie upraw przed zgryzaniem),
- zakup 5 samochodów terenowych dla potrzeb ochrony przeciwpożarowej i zakup 4 samochodów patrolowych dla parków narodowych,
- odtworzenie muraw alpejskich poprzez sadzenie kostrzewy niskiej, rewitalizacja otoczenia szlaków turystycznych – Bieszczadzki Park Narodowy.

2) w zakresie reintrodukcji i ochrony gatunkowej roślin i zwierząt:

- odtwarzanie lub utrzymanie składu gatunkowego ichtiofauny w biocenozach rzecznych i jeziorowych poprzez zarybianie – Park Narodowy Bory Tucholskie,
- hodowla restytucyjna żubrów w OHŻ Smardzewice oraz w stadach wolnościowych w Zespole Drawskiego i Ińskiego Parku Krajobrazowego - zakup karmy i sprzętu, budowa ogrodzeń, wykonanie odłowni, paśników, budowa magazynów pasz oraz zagrody adaptacyjnej,
- zakup urządzeń chłodniczych do przechowywania nasion, aparatury badawczej oraz remont szklarni dla Ogrodu Botanicznego - Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej PAN,

- reintrodukcja popielicy przez Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra” poprzez zakup i wsiedlenie 46 osobników, zakup karmy i sprzętu do wsiedlenia,
- wykonywanie ochrony siedlisk gatunków zagrożonych wyginięciem – orlików krzykliwego i grubodziobego oraz puchacza w Biebrzańskim Parku Narodowym poprzez wybudowanie 30 szt. platform gniazdowych, zabiegi ochronne polegające na wykaszaniu łąk i zakrzaczeń na powierzchni 520 ha,
- ochrona konika polskiego w Bieszczadzkim Parku Narodowym – zakup zwierząt, adaptacja stodoły na stajnię, zakup karmy i sprzętu,
- wykup gruntów o powierzchni 244 ha, istotnych dla wykonywania zabiegów czynnej ochrony wodniczki w Biebrzańskim Parku Narodowym oraz wykup 1,4 ha gruntów w celu ochrony strefy brzegowej jeziora Wigry w Wigierskim Parku Narodowym.

3) w zakresie eliminacji zagrożeń antropogennych bezpośrednio oddziałujących na obszary cenne przyrodniczo:

- usuwanie materiałów zawierających azbest z obszaru Roztoczańskiego, Magurskiego, Wigierskiego i Poleskiego Parku Narodowego.

4) w zakresie rewitalizacji cennych założeń parkowych i pałacowo – ogrodowych:

- rewaloryzacja zabytkowego Parku Zdrojowego w Kudowie Zdroju,
- rewaloryzacja zabytkowego parku wraz z pielęgnacją drzew w Muzeum Zamku w Łańcucie,
- rewaloryzacja zabytkowego parku oraz przebudowa pompowni i stacji uzdatniania wody i zakup pompy głębinowej w Muzeum Zamoyskich w Kozłówce,
- uporządkowanie gospodarki drzewostanem wokół kompleksu zabytkowego na Górze Św. Anny w Klasztorze Franciszkanów.

Ważniejsze przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu oraz kształtowania postaw ekologicznych:

- Biebrzański Park Narodowy - Ochrona orlików krzykliwego i grubodziobego oraz puchacza w Biebrzańskim Parku Narodowym;
- Klasztor Franciszkanów - Uporządkowanie gospodarki drzewostanem wokół kompleksu zabytkowego na Górze Św. Anny;
- Bieszczadzki Park Narodowy - Ochrona zwierząt w Bieszczadzkim Parku Narodowym w 2006 i 2007 roku;
- Zespół Drawskiego i Ińskiego Parku Krajobrazowego - Ochrona czynna żubrów w woj. Zachodniopomorskim;
- Wigierski Park Narodowy - Wymiana nieszczelnych pokryć dachowych z płyt azbestowo – cementowych na pokrycie z blachy dachówkowej i wióra osikowego;
- Muzeum Zamoyskich w Kozłówce - Rewaloryzacja, pielęgnacja i ochrona zabytkowego założenia ogrodowo – parkowego w Kozłówce;
- Kampinoski Park Narodowy - Zakup sprzętu ratowniczo-gaśniczego w Kampinoskim Parku Narodowym.

VII.5. Leśnictwo

W dziedzinie leśnictwa w 2007 roku przedsięwzięcia były realizowane w ramach programu priorytetowego 5.2 - Zwiększenie lesistości kraju oraz ochrona zasobów leśnych w następującym zakresie:

- zalesienia gruntów będących własnością Skarbu Państwa lub gmin,
- ochrona ekosystemów leśnych przed szkodami powodowanymi przez czynniki biotyczne i abiotyczne,
- rozwój bazy szkółkarskiej pod potrzeby renaturalizacji ekosystemów leśnych i zalesień,
- eliminacja bezpośredniej presji na obszary przyrodniczo cenne wskutek ograniczenia niskiej emisji, uregulowania gospodarki ściekowej oraz usuwania materiałów zawierających azbest z obszarów lasów państwowych z obiektów/gruntów będących własnością Skarbu Państwa lub gmin.

W 2007 roku zawarto 1 umowę dotacji na kwotę 650 tys. zł. Umowa została zawarta z Instytutem Badawczym Leśnictwa na zakup sprzętu diagnostycznego do analizy ekspresji genów służącego prowadzeniu testów i oceny leśnego materiału podstawowego oraz badaniom leśnego materiału rozmnożeniowego.

Brak większej ilości zawartych umów wynika z faktu, że wszystkie zadania objęte programem 5.2., w przypadku Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (dotychczasowego głównego odbiorcy pomocy), wymagają wyrażenia zgody na udzielenie pomocy publicznej. Obecnie w Komisji Europejskiej toczy się proces notyfikacyjny indywidualnej pomocy publicznej NFOŚiGW dla PGL LP na lata 2007-2013 w wysokości 175 mln. zł.

Przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku

W 2007 roku, w dziedzinie leśnictwa zakończono 25 umów finansowanych w formie dotacji inwestycyjnych na kwotę 22 750 tys. zł. Wartość kosztorysowa dofinansowanych przedsięwzięć wyniosła 33 331 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu wyniósł 68,3 proc.

Z przedsięwzięć tych uzyskano następujące efekty ekologiczne (rzeczowe):

1) w zakresie ochrony ekosystemów leśnych przed szkodami spowodowanymi przez czynniki abiotyczne (ochrona przeciwpożarowa):

- uzupełniono system obserwacji naziemnej poprzez budowę 40 wież i 2 masztów przeciwpożarowych na terenie sześciu RDLP (Krosno, Olsztyn, Poznań, Radom, Szczecin, Szczecinek), a także zainstalowano 4 zestawy TV do obserwacji lasów na terenie dwóch RDLP (Łódź, Poznań),
- wzmocniono system ochrony przeciwpożarowej lasów przez zakup 19 samochodów wyposażonych w wysokociśnieniowe moduły gaśnicze dla czterech RDLP (Olsztyn, Poznań, Radom, Warszawa),
- uzupełniono system zabezpieczający pobór i gromadzenie wody poprzez budowę 60 zbiorników przeciwpożarowych na terenie siedmiu RDLP (Katowice, Krosno, Lublin, Łódź, Poznań, Toruń, Warszawa) oraz 53 punktów czerpania wody na terenie siedmiu RDLP (Katowice, Łódź, Piła, Poznań, Szczecin, Szczecinek, Warszawa),
- przeciwdziałając zagrożeniom pożarowym zakupiono sprzęt do rozdrabniania pozostałości pozrębowych dla siedmiu RDLP (Krosno, Łódź, Olsztyn, Piła, Szczecin, Toruń, Wrocław), zakupiono sprzęt łączności dla dwóch RDLP (Piła, Poznań) oraz 10 motopomp pływających dla trzech RDLP (Piła, Poznań, Szczecin).

2) w zakresie modernizacji bazy szkółkarskiej w celu optymalizacji produkcji szkółkarskiej pod względem ilości, jakości i asortymentu materiału sadzeniowego:

- zmodernizowano systemy nawadniające (deszczujące) na terenie 9 szkółek leśnych w RDLP Poznań,

- doposażono 10 szkółek leśnych w urządzenia i sprzęt szkółkarski (2 namioty foliowe wyposażone w rampę deszczującą i instalację grzewczą, 8 komór chłodniczych, mikrociągnik, zestaw do termoterapii nasion dębu) na terenie dwóch RDLP (Krosno, Łódź).
- 3) w zakresie programu zachowania leśnych zasobów genowych:**
- wybudowano infrastrukturę nawodnieniową w Arboretum w Nadleśnictwie Syców (RDLP Poznań),
  - doposażono wyższe uczelnie realizujące zadania z zakresu leśnictwa w sprzęt i urządzenia służące przebudowie drzewostanów oraz modernizacji bazy szkółkarskiej (Leśny Zakład Doświadczalny SGGW w Rogowie oraz Leśny Zakład Doświadczalny Akademii Rolniczej w Poznaniu, w Siemianicach). W ramach umowy z LZD Siemianice przebudowano 30,80 ha drzewostanów,
  - doposażono Akademię Rolniczą w Krakowie, a mianowicie wykonano modernizację techniczno-technologiczną wiaty o kubaturze 3 tys. m³ w stacji Dydaktyczno-Badawczej Katedry Nasiennictwa, Szkółkarstwa i Selekcji Drzew Leśnych w Krynicy Kopciowej wraz z zakupem i montażem linii do przygotowania substratu i napełniania nim kontenerów, oraz zakupu komory chłodniczej, agregatu prądotwórczego i zamrażarki laboratoryjnej.

Ważniejsze przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku:

- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Olsztynie: Ochrona drzewostanów przed pożarami na terenie RDLP w Olsztynie – Etap II – kwota dotacji 4816 tys. zł,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinku: Doskonalenie systemu ochrony przeciwpożarowej obszarów leśnych na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku - kwota dotacji 2000 tys. zł,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Pile: Zabezpieczenie przeciwpożarowe Leśnego Kompleksu Promocyjnego Puszcza Notecka - kwota dotacji 1818,1 tys. zł,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Łodzi: Ochrona ekosystemów leśnych przed pożarami na terenie RDLP Łódź – etap IV - kwota dotacji 1612,8 tys. zł,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu: Modernizacja systemów nawadniających na szkólkach leśnych – kwota dotacji 1547,6 tys. zł,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu: Poprawa przeciwpożarowego zabezpieczenia obszarów leśnych – kwota dotacji 1500,0 tys. zł,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych we Wrocławiu: Poprawa ochrony przeciwpożarowej i stanu sanitarnego w lasach RDLP Wrocław poprzez zakup sprzętu do rozdrabniania gałęzi - kwota dotacji 1500,0 tys. zł.

VII.6. Państwowy Monitoring Środowiska

W ramach tej dziedziny dofinansowywane były zadania mające na celu doskonalenie funkcjonowania systemu Państwowego Monitoringu Środowiska.

Przedsięwzięcia z dziedziny monitoringu realizowane były w ścisłym uzgodnieniu z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska ustawowo koordynującym system Państwowego Monitoringu Środowiska.

W programie 3.2 - monitoring środowiska finansowano następujące zadania:

- Wdrażanie nowych narzędzi i metod obserwacji stanu środowiska. (program 3.2.1)

- Przygotowanie nowych bądź modernizacja istniejących baz danych do gromadzenia i przetwarzania informacji o środowisku. (program 3.2.2)
- Przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania (studium wykonalności, dokumentacja techniczna dla projektów, dokumentacja przetargowa), (program 3.2.3)

Umowy zawarte w 2007 roku

Na finansowanie przedsięwzięć z zakresu monitoringu środowiska zawarto 24 umowy dotacji na kwotę 56 636 tys. zł. Wartość kosztorysowa dofinansowanych przedsięwzięć wynosiła 57 029 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu kształtował się na poziomie 99,3 procent.

Na poszczególne formy finansowania ochrony środowiska przypadał odpowiednio:

Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Dotacje inwestycyjne	10	5 893	5 918	99,6
Dotacje nieinwestycyjne	14	50 743	51 111	99,3

Na poszczególne programy przypadało odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
3.1.1	9	5 826	5 851	99,6
3.1.2	14	50 725	51 111	99,3
3.1.3	1	67	67	100,0

Ważniejsze umowy zawarte w 2007 roku, w ramach monitoringu dotyczyły następujących przedsięwzięć:

- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej: Dofinansowanie prowadzonej przez Instytut działalności Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej w 2007 roku – kwota dotacji 45 500 tys. zł;
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: Zakup 19 szt. mikroskopów optycznych w zestawie z kamerą cyfrową, komputerem i programem do analizy obrazu – kwota dotacji 2470 tys. zł;
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: Aktualizacja bazy danych o pokryciu /użytkowaniu powierzchni ziemi w ramach europejskiego programu CLC2006 – kwota dotacji 1118 tys. zł;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska: Zakup i instalacja aparatury kontrolno-pomiarowej dla WIOŚ w Poznaniu i Krakowie – kwota dotacji 1000 tys. zł;
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: Monitoring tła zanieczyszczeń atmosfery na stacji Łeba, Jarczew, Śnieżka dla potrzeb EMEP,GAW/WMO i HELCOM – kwota dotacji 881 tys. zł.

Przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku

W 2007 roku w ramach monitoringu zakończono 21 umów na kwotę 104 331 tys. zł. Wartość kosztorysowa dofinansowanych przedsięwzięć wynosiła 104 356 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu kształtował się na poziomie 100,0 proc.

Na poszczególne formy finansowania ochrony środowiska przypadał odpowiednio:

Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Dotacje inwestycyjne	14	10 686	10 711	99,8
Dotacje nieinwestycyjne	7	93 645	93 645	100,0

Na poszczególne programy z dziedziny monitoringu przypadało odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
3.2.1	14	10 686	10 711	99,7
3.2.2	7	93 645	93 645	100

Efekty ekologiczne z umów zakończonych w 2007 roku były równe efektom rzeczowym i przedstawiały się następująco:

1) Program 3.2.1

- wykonanie instalacji gazów technicznych, zakup niezbędnego sprzętu uzupełniającego oraz wyszkolenie personelu dla Laboratorium WIOŚ w Opolu,
- aparatura kontrolno-pomiarowa dla WIOŚ w Krakowie m.in. chromatograf cieczowy, analizator emisji zanieczyszczeń gazowych, mikroskop laboratoryjny z zestawem cyfrowej fotografii i programami komputerowej analizy obrazu,
- modernizacja spektrometru ICP oraz zakup chromatografu HPLC (2 szt.),
- zestaw do badań hydrobiologicznych dla WIOŚ w Olsztynie m.in. mikroskop odwrócony, mikroskop stereoskopowy, system cyfrowej dokumentacji i analizy obrazu, komory do badań planktonu,
- sprzęt do pomiarów prekursorów ozonu (5 szt.),
- aparatura kontrolno-pomiarowa przeznaczona do wykonywania badań wód dla WIOŚ w Poznaniu m.in. mikroskopy odwrócone z cyfrowym systemem monitorowania obrazu (5 szt.), autoklaw z systemem monitoringu warunków sterylizacji, oprogramowanie do oznaczania larw Trichoptera, oprogramowanie do wyliczania i opracowania indeksów makrofitowych,
- spektrometr absorpcji atomowej,
- wyposażenie dla laboratorium WIOŚ we Wrocławiu m.in. zestawy do generacji wodorków ICP AES, chromatograf jonowy, mikroskopy stereoskopowe (4 szt.), spektrometr emisyjny, dwukanałowe aspiratory do pomiarów emisji,
- pyłomierze grawimetryczne (10 szt.),
- materiały eksploatacyjne do systemów oczyszczania wody Millitpore (16 szt.),
- zakup i modernizacja aparatury kontrolno pomiarowej dla WIOŚ w Rzeszowie,
- aparatura naukowo-badawcza przeznaczona do wykonywania analiz w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska m.in. spektrometr mas z jonizacją w plazmie,

chromatograf gazowy, waga analityczna, szybki ekstraktor próbek, zestaw do mineralizacji mokrej 20-stanowiskowy (5 szt.).

2) Program 3.2.2

- opracowanie zawierające wyniki obserwacji i pomiarów oraz charakterystyki hydrologiczne i meteorologiczne zgromadzone w bazie danych IMGW,
- 13 opracowań przedstawiających wyniki monitoringu: wód Bałtyku, zanieczyszczeń atmosfery na stacji Łeba, Jarczek, Śnieżka oraz stanu wód w dorzeczach i geochemicznych osadów rzek i jezior.

Ważniejszymi przedsięwzięciami zakończonymi w Narodowym Funduszu w 2007 roku, w ramach monitoringu były:

- Kujawsko – Pomorski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska: Modernizacja systemu pomiarowego monitoringu powietrza i wód powierzchniowych województwie kujawsko-pomorskim – kwota dotacji 1765 tys. zł;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu: Zakup wyposażenia dla laboratorium WIOŚ we Wrocławiu – kwota dotacji 1721 tys. zł;
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: Monitoring tła zanieczyszczenia atmosfery na stacjach Łeba, Jarczek i Śnieżka dla potrzeb EMEM GAW/WMO i HELCOM w latach 2006-2007. – kwota dotacji 1842 tys. zł,
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: Monitoring Bałtyku w latach 2005-2006 – kwota dotacji 1820 tys. zł.

VII.7. Zapobieganie klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwanie ich skutków

W 2007 roku ramach programu 3.1 Zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom finansowano następujące programy:

- 3.1.1. Budowanie i modernizacja stanowisk do analizowania i prognozowania zagrożeń naturalnych i stwarzanych poważnymi awariami, w tym: wyposażenie w specjalistyczny sprzęt,
- 3.1.2. Zakupy specjalistycznego sprzętu niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków zagrożeń naturalnych i poważnych awarii,
- 3.1.3. Wsparcie techniczne krajowego systemu reagowania kryzysowego oraz ratowniczo-gaśniczego w zakresie ratownictwa ekologicznego i chemicznego,
- 3.1.4. Realizacja przedsięwzięć w zakresie metod i narzędzi do analizowania zagrożeń poważnymi awariami,
- 3.1.5. Przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania (studium wykonalności, dokumentacja techniczna dla projektów, dokumentacja przetargowa), opracowanie dokumentów planistycznych wspierających przygotowanie i realizację projektów w ramach priorytetu, w tym opracowanie programów zarządzania środowiskiem w zakresie zapobiegania występowaniu poważnych awarii i usuwania skutków nadzwyczajnych zagrożeń środowiska na obszarze kraju, w obszarach granicznych i transgranicznych.

Umowy zawarte w 2007 roku

Przedsięwzięcia ujęte w programie 3.1 dofinansowywane były w formie dotacji inwestycyjnych i nieinwestycyjnych. Zawarto 18 umów dotacji na kwotę 5065 tys. zł.

Wartość kosztorysowa dofinansowanych przedsięwzięć wynosiła 5785 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu kształtował się na poziomie 87,6 procent.

Na poszczególne formy finansowania przypadało odpowiednio:

Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Dotacje inwestycyjne	14	4 700	5 420	86,7
Dotacje nieinwestycyjne	4	365	365	100,0

Na poszczególne programy z dziedziny zapobiegania klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwania ich skutków przypada odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
3.1.2	14	4 700	5 420	86,7
3.1.4	4	365	365	45,5

W 2007 roku w ramach realizacji przedsięwzięć związanych z zapobieganiem i ograniczaniem skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałaniem poważnym awariom Narodowy Fundusz skierował środki finansowe na:

- wyposażenie Ochotniczych Straży Pożarnych w samochody ratowniczo-gaśnicze (6 szt.) oraz jednostek Państwowej Straży Pożarnej w: samochód ratownictwa chemiczno-ekologicznego, specjalistyczny samochód do działań ratownictwa wodnego i do zapobiegania skażeń wód powierzchniowych oraz komorę dymową na potrzeby jednostek Straży Pożarnej,
- wyposażenie GOPR-u w dwa samochody osobowo-terenowe do celów ratownictwa górskiego,
- doposażenie TOPR-u w zestaw lawinowe oraz zbiornik na wodę na wyposażenie śmigłowca Sokół;
- wyposażenie WOPR-u poprzez silniki zaburtowe różnej mocy;
- wyposażenie Komendy Głównej Straży Granicznej w sygnalizatory promieniowania gamma i neutronowego;
- wyposażenie Komendy Głównej Policji w specjalizowane samochody osobowo-terenowe w policyjnej wersji OK, przeznaczone do działań związanych z ochroną środowiska;
- w ramach realizacji przedsięwzięć nieinwestycyjnych sfinansowano wykonanie przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska opracowania zawierające analizy dotyczące określenia miejsc i skali potencjalnych zagrożeń oraz zasad współpracy na wschodniej granicy w razie poważnej awarii.

Ważniejsze umowy zawarte w 2007 roku, w ramach zapobiegania i ograniczania skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałania poważnym awariom dotyczyły następujących przedsięwzięć:

- Państwowa Straż Pożarna Komendant Wojewódzki Kielce: Zakup komory dymowej dla Komendy Wojewódzkiej PSP na potrzeby wszystkich jednostek organizacyjnych PSP i OSP – kwota dotacji 600 tys. zł;
- Komenda Główna Straży Granicznej: Zakup sprzętu do kontroli ruchu granicznego – kwota dotacji 525 tys. zł;

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: Wykonanie opracowań zawierających analizy dotyczące określenia miejsc i skali potencjalnych zagrożeń oraz zasad postępowania w czasie poważnych awarii na granicy wschodniej Polski – 4 umowy na łączną kwotę 365 tys. zł;
- Państwowa Straż Pożarna Komendant Wojewódzki Toruń: Zakup specjalistycznego samochodu do działań ratownictwa wodnego i zapobiegania rozprzestrzenianiu skażeń wód powierzchniowych – kwota dotacji 650 tys. zł.

Przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku

W 2007 roku zakończono 17 umów dotacji na kwotę 4210 tys. zł. Wartość kosztorysowa dofinansowanych przedsięwzięć wyniosła 4490 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu wyniósł 93,8 procent.

Na poszczególne formy finansowania przypadało odpowiednio:

Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Dotacje inwestycyjne	11	3 470	3 750	92,5
Dotacje nieinwestycyjne	6	740	740	100,0

Natomiast na poszczególne programy przypadało odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
3.1.2	11	3 470	3 750	92,5
3.1.4	6	740	740	100,0

Ważniejsze przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku, w ramach zapobiegania i ograniczania skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom dotyczyły następujących umów:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: Studium dla potrzeb wytyczenia odcinków operacyjnych oraz zasad współpracy na wschodniej granicy Polski z Białorusią i Ukrainą – kwota dotacji 110 tys. zł;
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska: Opracowanie metodologii określania bezpiecznych lokalizacji zakładów mogących powodować poważne awarie – kwota dotacji 200 tys. zł,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej Warszawa: Zakup bakenów i znaków brzegowych – kwota dotacji 455 tys. zł.

VII.8. Górnictwo

- W dziedzinie górnictwo w 2007 roku realizowany był program oznaczony numerem 2.2 - Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin i ich wzbogacania, ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko procesów likwidacji zakładów górniczych oraz stabilizacja osuwisk - w ramach którego realizowano następujące programy:

2.2.1 rekultywacja powierzchni ziemi na terenach zdegradowanych działalnością wydobywczą,

- 2.2.2 wprowadzanie technologii ograniczających powstawanie odpadów w trakcie wydobycia i przeróbki surowców,
- 2.2.3 ochrona powierzchni ziemi przed skutkami eksploatacji podziemnej i otworowej między innymi poprzez podsadzanie i lokowanie odpadów mineralnych,
- 2.2.4 ujmowanie i uzdatnianie wód kopalnianych i wód zasolonych,
- 2.2.5 doposażenie jednostek powołanych do prowadzenia działań ratowniczych w górnictwie w aparaturę i sprzęt ratowniczy,
- 2.2.6 wspieranie działalności wydawniczej Wyższego Urzędu Górniczego z zakresu ochrony środowiska,
- 2.2.7 stabilizacja osuwisk.

Umowy zawarte w 2007 roku

W 2007 roku w dziedzinie górnictwo zawarto 7 umów na kwotę 80 836 tys. zł. Wartość kosztorysowa finansowanych przedsięwzięć wynosi 88 984 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu kształtował się na poziomie 90,8 procent.

Na poszczególne formy finansowania przypadało odpowiednio:

Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Dotacje inwestycyjne	6	80 756	88 730	91
Dotacje nieinwestycyjne	1	80	254	31

Na poszczególne programy dziedzinie górnictwo przypadało odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
2.2.1	3	63 740	65 833	97
2.2.3	2	14 416	20 296	71
2.2.5	1	2 600	2 600	100
2.2.6	1	80	254	31

Największy udział w przyznanym dofinansowaniu mają przedsięwzięcia, których celem jest ostateczna likwidacja i rekultywacja terenów zdegradowanych wydobyciem i przetwórstwem rudy siarkowej oraz wydobyciem soli metodą ługowania. W przypadku rekultywacji terenów po górnictwie siarki, zawarte umowy były kontynuacją procesu likwidacyjnego zakładów górniczych, rozpoczętego w 1994 roku. W 2007 roku Narodowy Fundusz wydatkował na ten cel 56 000 tys. zł.

Przewidywane efekty ekologiczne i rzeczowe z umów podpisanych w podziale na poszczególne programy:

Lp	Program	Efekt ekologiczny i rzeczowy	Wielkość efektu
1	2.2.1.	<ul style="list-style-type: none"> wygaszanie ognisk pożarowych w czynnych termicznie rejonach hałdy „Ruda” w Zabrze, w celu stworzenia warunków do przeprowadzenia docelowej rekultywacji biologicznej, umożliwienie docelowej likwidacji zagrożeń oraz umożliwienie rekultywacji i zagospodarowania terenów zdegradowanych działalnością górnictwa siarki w Kopalniach Siarki „Machów” i „Jeziorko” 	3 ha Równoznaczny z rzeczowym
2	2.2.3.	<ul style="list-style-type: none"> ochrona powierzchni, ograniczenie jej osiadania i zapewnienie stabilności wyrobisk zabytkowej części kopalni Bochnia PP, zamknięcie dopływu wód do tych rejonów, wyeliminowanie możliwości kominowania stropów pustek, ochrona zabytkowej części kopalni. Realizacja prac przyczyni się do zmniejszenia zagrożeń powstawania zapadlisk i deformacji ciągłych powierzchni terenu, wyeliminowanie ryzyka powstawania deformacji ciągłych i nieciągłych na powierzchni terenu w wyniku ługowania serii solnej słodkimi wodami opadowymi i czwartorzędowymi, poprzez izolację górotworu w rejonie otworów TP-20 i TP-24 w kopalni soli Wieliczka S.A. 	Równoznaczny z rzeczowym. Równoznaczny z rzeczowym
3	2.2.5.	<ul style="list-style-type: none"> zakup dla Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego S.A. urządzenia membranowego do pozyskania azotu z powietrza atmosferycznego 	Równoznaczny z rzeczowym
4	2.2.6.	<ul style="list-style-type: none"> wspieranie prasy specjalistycznej - miesięcznik Wyższego Urzędu Górniczego „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie” nakład wydawniczy 1.000 egz. 	Równoznaczny z rzeczowym

Ważniejsze umowy zawarte w 2007 roku:

- Kopalnia Siarki „Machów” PP: Rekultywacja terenów pogórnich Kopalni Siarki "Machów" (obszary: Machów-Piaseczno, Jeziorko, Grzybów) - etap 2007 - kwota dotacji 47 900 tys. zł;
- Kopalnie i Zakłady Przetwórcze Siarki "Siarkopol" w likwidacji: Rekultywacja terenów górniczych, likwidacja obiektów i otworów wiertniczych Zakładów Górniczych Kopalni Siarki Jeziorko wraz z pracami – kwota dotacji 8100 tys. zł;
- Kopalnia Soli „Bochnia” PP: Zabezpieczanie i podsadzanie wyrobisk w rejonie na wschód od szybu Sutoris – kwota dotacji 12 578 tys. zł,
- Gmina Zabrze: Likwidacja pożaru hałdy „Ruda” w Zabrze – kwota dotacji 7740 tys. zł.

Przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku

W 2007 r. w dziedzinie górnictwa zakończono 7 przedsięwzięć dofinansowanych w formie dotacji inwestycyjnych w kwocie 101 310 tys. zł. Wartość kosztorysowa dofinansowanych przedsięwzięć wyniosła 163 108 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu kształtował się na poziomie 62,1 procent.

Na poszczególne programy przypadało odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
2.2.1	3	69 061	91 061	75,8
2.2.3	2	29 749	69 497	42,8
2.2.5	1	2 500	2 550	98,0

Efekty ekologiczne i rzeczowe osiągnięte z przedsięwzięć zakończonych w 2007 r. przedstawiają się następująco:

Program	Efekt ekologiczny i rzeczowy	Wielkość efektu
2.2.1.	<ul style="list-style-type: none"> wygaszenie ognisk pożarowych w dwóch czynnie termicznych rejonach A i B hałdy nr 6/4 na polu "Piast" w celu stworzenia warunków do przeprowadzenia docelowej rekultywacji biologicznej terenu likwidacja zagrożeń oraz umożliwienie rekultywacji i zagospodarowania terenów zdegradowanych działalnością górnictw zrekultywowanie i zagospodarowanie obszaru zdegradowanego działalnością górnictw wyeliminowanie zanieczyszczenia siarczanami i chlorkami wód podziemnych o I klasie czystości, poprzez wyizolowanie i wypełnienie wyrobiska (sektor 3 Pola "Siersza") materiałem wypełniającym 	<p>Równoznaczny z rzeczowym</p> <p>Równoznaczny z rzeczowym 333,8 ha, w tym zalesienie 315 ha 1.600 tys. m³ materiału wypełniającego</p>
2.2.3.	<ul style="list-style-type: none"> ustabilizowania stateczności górotworu poprzez podsadzenie pustek poeksploatacyjnych i krasowych, co zapobiegnie powstawaniu zapadlisk na powierzchni terenu i wyeliminuje przenikanie solanki do wód podziemnych i rzeki Raby oraz rekultywacji w kierunku rekreacyjno-zadrzewieniowym powierzchni terenu nad podsadzonymi terenami. zabezpieczenie i wzmocnienie górotworu w rejonie komór: Urszula - Michałowice i Gołuchowski, wypełnieniu pustek w zachodniej części kopalni należących do obszaru o III stopniu zagrożenia wodnego oraz modernizacja systemu odprowadzania zasolonych wód kopalnianych w szybie Kościuszko. podsadzenie i wyizolowanie wyrobisk kopalnianych o kubaturze ok. 	<p>20,7 ha</p> <p>Równoznaczny z rzeczowym</p> <p>364 tys. m³</p>

Ważniejsze przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku:

- Kopalnia Siarki „Machów” S.A.: Rekultywacja terenów pogórnictw Kopalni Siarki „Machów” etap 2007 – kwota dotacji 46 000 tys. zł;
- Kopalnie i Zakłady Przetwórstwa Siarki „Siarkopol”: Rekultywacja terenów pogórnictw, likwidacja obiektów i otworów wiertniczych Zakładu Górniczego „Jeziorko” – kwota dotacji 8100 tys. zł;
- Kopalnia Soli „Wieliczka” PP: – Ochrona powierzchni przed powstaniem zapadlisk o obniżeniu terenu oraz niekontrolowanym dopływem wód pozazłożowych - kwota dotacji 18 340 tys. zł;
- PCC Rail Szczakowa S.A.: Rekultywacja leśna wyrobiska poeksploatacyjnych Kopalni Piasku „Szczakowa” – kwota dotacji 8356,5 tys. zł.

VII.9. Geologia

W dziedzinie geologii w 2007 r. realizowany był program nr 2.3 - Finansowanie potrzeb geologii w zakresie poznania budowy geologicznej kraju oraz w zakresie gospodarki

zasobami złóż kopalin i wód podziemnych, w którego ramach realizowano następujące programy:

- 2.3.1. badania i prace geologiczne dla ochrony środowiska,
- 2.3.2. kartografia geologiczna, hydrogeologiczna i geośrodowiskowa,
- 2.3.3. dokumentowanie zasobów wód podziemnych oraz głównych zbiorników wód podziemnych,
- 2.3.4. rozpoznawania możliwości wykorzystania energii geotermalnej oraz wód mineralnych i leczniczych,
- 2.3.5 regionalne badania budowy geologicznej kraju,
- 2.3.6 ocena perspektyw surowcowych kraju i gospodarka zasobami złóż kopalin,
- 2.3.7. działalność Państwowej Służby Geologicznej i Państwowej Służby Hydrogeologicznej.

Umowy zawarte w 2007 roku

W 2007 r. w dziedzinie geologii zawarto 30 umów na kwotę 78 938 tys. zł. Wartość kosztorysowa zadań wynosiła 82 425 tys. zł. Przedsięwzięcia były finansowane w 95,8 proc. ze środków Narodowego Funduszu. W zdecydowanej większości były to projekty realizowane na zamówienie Głównego Geologa Kraju i finansowane w ramach umów trójstronnych.

Na poszczególne formy finansowania przypadało odpowiednio:

Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Dotacje inwestycyjne	21	75 657	79 122	95,6
Dotacje nieinwestycyjne	9	3 281	3 303	99,3

Na poszczególne programy z dziedziny geologii przypadło odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
2.3.1	4	6 790	6 790	100,0
2.3.2	5	16 326	16 326	100,0
2.3.3	5	487	487	100,0
2.3.4	3	24 849	28 336	87,7
2.3.5	4	7 714	7 714	100,0
2.3.6	5	2 497	2 497	100,0
2.3.7	4	20 277	20 277	100,0

W wyniku realizacji umów zawartych w 2007 r. przewidywano uzyskanie następujących efektów ekologicznych:

- opracowania kartograficzne – mapy tematyczne seryjne i nieseryjne,
- projekty prac geologicznych dla ustalenia zasobów wód podziemnych zlewni rzek,
- dokumentacje hydrogeologiczne ustalające zasoby dyspozycyjne wód podziemnych,

- wyznaczanie obszarów występowania wód potencjalnie leczniczych,
- badania budowy geologicznej kraju – dokumentacje, opracowania naukowo-badawcze,
- weryfikacja zasobów złóż surowców mineralnych,
- bazy danych geologiczno-inżynierskich.

Ważniejsze umowy zawarte w 2007 r. w dziedzinie geologii dotyczyły następujących przedsięwzięć:

- Monitoring zagrożenia sejsmicznego obszaru Polski – kwota dotacji 2797 tys. zł,
- Opracowanie warstw informacyjnych pierwszy poziom wodonośny – występowanie i hydrodynamika na obszarze 120 arkuszy MhP 1:50 000 wraz z wprowadzeniem do bazy danych GIS MhP – kwota dotacji 7861 tys. zł,
- Szczegółowa mapa geochemiczna Górnego Śląska w skali 1:25 000 na arkuszach: Katowice, Mysłówice, Bieruń Stary, Imielin – kwota dotacji 6483 tys. zł,
- Dokumentacja hydrogeologiczna ustalająca zasoby dyspozycyjne wód leczniczych Rabki Zdroju – kwota dotacji 820 tys. zł,
- Przeprowadzenie prac geologicznych dla rozpoznania i udokumentowania wód termalnych z utworów dolnoliasowych w Gostyninie wraz z określeniem warunków wtlaczania wód wykorzystanych do górotworu – kwota dotacji 11 805 tys. zł,
- Przeprowadzenie prac geologicznych dla rozpoznania i udokumentowania wód termalnych w Toruniu, otwór TG-1 – kwota dotacji 12 224 tys. zł (zwiększono dofinansowanie do kwoty 27 356 tys. zł aneksem 1/300/2007 pod warunkiem dostarczenia dokumentów do dnia 31.01.2008 r.).

Przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku

W roku 2007 zakończono finansowanie 43 umów, dotowanych kwotą 53 482 tys. zł. Wartość kosztorysowa dofinansowanych przedsięwzięć wyniosła 55 900 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu stanowił 95,7 procent.

Na poszczególne formy finansowania przypadało odpowiednio:

Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Dotacje inwestycyjne	25	38 200	40 618	94,0
Dotacje nieinwestycyjne	18	15 282	15 282	100,0

Na poszczególne programy z dziedziny geologii przypadało odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
2.3.1	9	3 624	3 624	100,0
2.3.2	3	18 378	18 378	100,0
2.3.3	16	5 487	5 497	99,8
2.3.4	5	1 204	1 204	100,0
2.3.5	1	9 999	12 198	81,9
2.3.6	8	2 015	2 015	100,0
2.3.7	1	12 813	12 813	100,0

Efekty rzeczowe z przedsięwzięć zakończonych w podziale na programy przedstawiają się następująco:

- prognozy wpływu skutków eksploatacji złóż kopalin na środowisko,
- opracowania kartograficzne – mapy tematyczne seryjne i nieseryjne,
- projekty prac geologicznych dla sporządzenia dokumentacji hydrogeologicznych ustalające zasoby dyspozycyjne wód podziemnych,
- dokumentacje hydrogeologiczne ustalające zasoby dyspozycyjne wód podziemnych,
- badania budowy geologicznej kraju – dokumentacje, opracowania naukowo-badawcze.

Ważniejsze przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku:

- Akademia Górniczo-Hutnicza: Atlasy geotermalne formacji mezozoicznej i paleozoicznej – analiza geologiczna, hydrogeologiczna i zasobowa wód – kwota dotacji 725 tys. zł;
- Instytut Górnictwa Politechniki Wrocławskiej: Dopuszczalne wahania eksploatacyjnych i fizyczno-chemicznych parametrów wód leczniczych - zasady ustalania – kwota dotacji 120 tys. zł;
- Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo: Przegłębienie otworu wiertniczego "Huwniki-1" w celu rozpoznania budowy geologicznej i ropogazoności w północno-wschodniej części Karpat Polskich, w strefie "sigmoidy przemyskiej" – kwota dotacji 9999 tys. zł;
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej Kraków: Badania geologiczne uzupełniające w rejonie budowanego zbiornika wodnego Świnna Poręba oraz w strefie jego wpływu – kwota dotacji 3542 tys. zł;
- Akademia Górniczo-Hutnicza: Wpływ likwidacji górnictwa naftowego na współwystępujące złoża wód leczniczych Iwonicza Zdroju, Lubartówki i Rymanowa – kwota dotacji 171 tys. zł;
- Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie: Ocena metodyki określenia metanoności pokładów węgla kamiennego wraz ze szczegółową analizą dotychczasowych wyników jej oznaczania – kwota dotacji 87 tys. zł.

VII.10. Edukacja ekologiczna

W dziedzinie edukacji ekologicznej w 2007 roku realizowane były następujące programy:

1) Program 5.4 - wspieranie edukacji dla zrównoważonego rozwoju:

- rozwój bazy lokalowej służącej edukacji ekologicznej realizowanej przez parki narodowe, parki krajobrazowe, leśne kompleksy promocyjne, wiodące w regionie centra edukacji ekologicznej oraz ośrodki prowadzące edukację ekologiczną szczególnie istotne w skali kraju a także wspieranie realizowanych przez te ośrodki programów edukacyjnych – program 5.4.1,
- wspieranie realizacji programów edukacyjnych w zakresie aktywnej edukacji ekologicznej oraz w ramach kampanii informacyjno-promocyjnych – program 5.4.2,
- wspieranie kształcenia kadr dla potrzeb rozwoju regionalnego na kierunku gospodarka przestrzenna - w specjalnościach zamawianych u Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego - program 5.4.3,

- wspieranie realizacji cyklicznych programów edukacyjnych telewizyjnych i radiowych emitowanych na antenie ogólnopolskiej - program 5.4.4,
  - wspieranie produkcji pomocy dydaktycznych - program 5.4.5,
  - wspieranie promocji zagadnień związanych z ochroną środowiska oraz edukacji prowadzonej na łamach czasopism i wkładek ekologicznych – program 5.4.6,
  - wspieranie działalności wydawniczej, wspomagającej edukację ekologiczną w zakresie zarządzania środowiskiem - program 5.4.7,
  - wspieranie działalności informacyjno-edukacyjnej realizowanej z wykorzystaniem wortalu i portali internetowych – program 5.4.8,
  - wspieranie ponadregionalnych projektów szkoleniowych dla wybranych grup społecznych i zawodowych mające na celu podnoszenie kwalifikacji i kształtowanie świadomości w zakresie zrównoważonego rozwoju - program 5.4.9,
  - wspieranie konferencji i seminariów o zasięgu krajowym, szczególnie istotnych dla realizacji polityki ekologicznej państwa - program 5.4.10,
  - wspieranie konkursów i przedsięwzięć upowszechniających wiedzę ekologiczną - program 5.4.11.
- 2) Program 5.5 - wspieranie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.
- 3) Program 5.6 - wspieranie działalności pozarządowych organizacji ekologicznych

W zakresie ww. trzech programów szczególnymi preferencjami objęte były przedsięwzięcia dotyczące:

- promocji działań w zakresie „Krajowego Programu Gospodarki Odpadami”, Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 – jako konsekwencji zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego,
- zagadnień związanych ze zmianami klimatu,
- selektywnej zbiórki odpadów,
- efektywności energetycznej,
- partnerstwa w zarządzaniu środowiskiem.

Do realizacji tych celów wykorzystywano wszystkie możliwe formy oddziaływania, a przede wszystkim media.

Różnorodność zadań priorytetowych pozwalała na finansowanie przedsięwzięć bardzo złożonych, takich jak:

- działalność kwalifikowanych ośrodków edukacji ekologicznej w parkach narodowych i krajobrazowych, leśnych kompleksach promocyjnych oraz regionalnych ośrodkach edukacji ekologicznej – 27proc. wszystkich środków przeznaczonych na edukację ekologiczną,
- kampanie i programy aktywnej edukacji ekologicznej, w tym prowadzone z wykorzystaniem internetu – 31proc. wszystkich środków przeznaczonych na edukację ekologiczną,
- dofinansowanie prasy, filmów, programów telewizyjnych oraz radiowych – 14 proc. wszystkich środków przeznaczonych na edukację ekologiczną,
- ogólnopolskie imprezy ekologiczne, konkursy, olimpiady, konferencje – 11 proc. wszystkich środków przeznaczonych na edukację ekologiczną.

W roku 2007 odbyła się czwarta już edycja programu nr 5.6 dla pozarządowych organizacji ekologicznych. W programie wzięło udział 27 organizacji, z czego dofinansowanie otrzymało 14. Wśród działań objętych dofinansowaniem znalazły się takie zadania jak: prowadzenie „zielonego telefonu” oraz punktów konsultacyjnych, prowadzenie interwencji terenowych, poprawa działań z zakresu Public Relations organizacji, tworzenie i aktualizacja stron internetowych, udział w szkoleniach członków POE i tym samym podnoszenie ich kwalifikacji, prowadzenie bibliotek ekologicznych, pozyskiwanie pieniędzy z innych źródeł. Poza ww. formami wspierania edukacji ekologicznej Narodowy Fundusz finansował przedsięwzięcia zgłaszane w ramach Porozumienia zawartego z Ministrem Środowiska w sprawie finansowania przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych. W roku 2007 wydatkowano na ten cel kwotę w wysokości ponad 462 tys. zł.

Umowy zawarte w 2007 roku

W roku 2007 w dziedzinie edukacji ekologicznej zawarto 144 umowy na kwotę 21 733 zł. Wartość kosztorysowa dofinansowanych przedsięwzięć wyniosła 41 809 zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu kształtował się na poziomie 52,0 procent.

Liczba umów w podziale na poszczególne formy finansowania kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Dotacje inwestycyjne	17	1 966	3 152	62,4
Dotacje nieinwestycyjne	127	19 767	38 657	51,1

Na poszczególne programy z dziedziny edukacji ekologicznej przypadało odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
5.4.1	21	2 591	3 867	67,0
5.4.2	30	7 081	10 787	65,6
5.4.3	4	3 183	6 334	50,3
5.4.4	3	889	1 238	71,8
5.4.5	5	1 007	1 059	95,1
5.4.6	17	1 595	8 410	19,0
5.4.7	3	360	607	59,3
5.4.8	3	306	547	56,0
5.4.9	3	495	521	95,0
5.4.10	14	623	1 940	30,9
5.4.11	18	2 013	4 812	41,8
5.5	5	1 007	1 059	95,1
5.6	14	582	630	92,1

Ważniejsze umowy zawarte w 2007 roku w dziedzinie edukacji ekologicznej, dotyczyły następujących przedsięwzięć:

- Archidiecezja Warszawska - Katolickie Radio Archidiecezji Warszawskiej Św. Józef – Cykl audycji radiowych "Pod niebem" – kwota dotacji 415 tys. zł;

- Instytut Melioracji i Użytków Zielonych – Konferencja o zasięgu ogólnokrajowym wraz z towarzyszącymi jej działaniami edukacyjno - informacyjnymi na temat „Wpływ zmian klimatu na rolnictwo i obszary wiejskie. Jak przygotować się do nieuchronnych zmian? Jak zmniejszyć ich negatywny wpływ?” - kwota dotacji 87 tys. zł;
- Fundacja Instytut na Rzecz Ekorozwoju Eko-Herkules - Program aktywnej edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju – kwota dotacji 1778 tys. zł;
- Fundacja Nasza Ziemia - Ogólnopolska kampania na rzecz zrównoważonego rozwoju edycja 2007/2008 - kwota dotacji 377 tys. zł;
- Art. Machina Sp. z.o.o - Zagadnienia na temat selektywnej zbiórki odpadów na łamach miesięcznika „Projekt Planeta” – kwota dotacji 290 tys. zł;
- XXL Media - Zagadnienia związane ze zmianami klimatu na łamach miesięcznika DD Reporter – kwota dotacji 220 tys. zł;
- Liga Ochrony Przyrody – Portal Zielone Karpaty – kwota dotacji 136 tys. zł;
- Fundacja na Rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii - Topten - portal powszechnej edukacji zrównoważonego gospodarowania energią w domu, firmie i instytucji - kwota dotacji 95 tys. zł;
- Instytut Botaniki PAN w Krakowie - Czerwona Księga Karpat Polskich - Rośliny Naczyniowe – kwota dotacji 120 tys. zł;
- Instytut Ochrony Środowiska - Rezerwy Przyrody w Południowej Polsce – kwota dotacji 150 tys. zł;
- Białowieski Park Narodowy - „Moc Natury – działalność edukacyjna Białowieskiego Parku Narodowego” – 380 tys. zł;
- Kampinoski Park Narodowy - Kompleksowe zagospodarowanie Ośrodka Dydaktyczno – Muzealnego w Granicy – I etap 292 tys. zł;
- Narwiański Park Narodowy - Adaptacja i rozbudowa budynku „Młynarzówki” na potrzeby Ośrodka Dydaktyczno – Muzealnego w Narwiańskim Parku Narodowym – 280 tys. zł;
- Liga Ochrony Przyrody - Wsparcie działalności statutowej Ligi Ochrony Przyrody - kwota dotacji 50 tys. zł;
- IMiGW – Centrum Edukacji Hydrologiczno-Meteorologicznej - kwota dotacji 422 tys. zł.

Przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku

W 2007 roku zakończono 173 umowy dotacji na łączną kwotę 21 178 tys. zł. Wartość kosztorysowa dofinansowywanych przedsięwzięć wyniosła 45 764,0 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu stanowi 46,3 procent.

Ilość i kwota umów w podziale na formy finansowania kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Dotacje inwestycyjne	19	4 046	9 795	41,3
Dotacje nieinwestycyjne	154	17 132	35 969	47,6

Na poszczególne programy z dziedziny edukacji ekologicznej przypadało odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
5.4.1	24	4 938	11 054	44,7
5.4.2	29	5 415	9 445	57,3
5.4.4	12	2 743	3 743	73,3
5.4.5	8	1 420	1 451	97,9
5.4.6	23	1 472	8 952	16,4
5.4.7	2	54	89	60,7
5.4.8	4	376	505	74,4
5.4.9	1	39	56	69,5
5.4.10	15	578	2 108	27,4
5.4.11	19	1 841	4 813	38,3
5.5	3	28	1 590	88,8
5.6	27	1 182	1 379	85,7

Ważniejsze przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku, w dziedzinie edukacji ekologicznej:

- Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego: Konferencja Cetacean Society pt. "Ssaki morskie i człowiek w przybrzeżnym ekosystemie morza - czy współistnienie jest możliwe?" - kwota dotacji 102 tys. zł;
- Forum Sp. z o.o Eko – Europa – Magazyn ekologiczny – kwota dotacji 512 tys. zł;
- Wydawnictwo Czasopism i Książek Technicznych SIGMA NOT Spółka z o.o. Wydanie miesięcznika „Aura – Ochrona Środowiska” wraz z „Dodatkiem Ekologicznym dla Szkół” - kwota dotacji 199 tys. zł;
- Ekoświat Ogólnopolski Miesięcznik Ekologiczny: Wydanie 12 numerów wydań Ogólnopolskiego Miesięcznika Ekologicznego Ekoświat - kwota dotacji 177 tys. zł ;
- Fundacja partnerstwo dla Środowiska: Portal pt. „Biomasa” - kwota dotacji 102 tys. zł;
- Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju: Portal pt. „Wysokie loty” - kwota dotacji 63 tys. zł;
- Gorczański Park Narodowy: Pakiet edukacyjny do programu ekologicznego „Czym skorupka za młodu nasiąknie... czyli jak pokochać przyrodę, żeby ona pokochała nas” – kwota dotacji 390 tys. zł;
- Linust – Grupa Medialna – Kołodziejka Izabela: Sfinansowanie produkcji pomocy dydaktycznej pt. „Pod kloszem, czyli prognoza pogody” – kwota dotacji 368 tys. zł;
- Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego „Ogólnopolskie Forum edukacji Ekologicznej EKO MEDIA FORUM 2006” – kwota dotacji 310 tys. zł;
- Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych: Konkurs Ministra Środowiska – „Lider Polskiej Ekologii” – kwota dotacji 292 tys. zł;
- Fundacja Ośrodka Edukacji Ekologicznej: Światowy Dzień Ziemi – kwota dotacji 255 tys. zł;
- Wigierski Park Narodowy: Wzmocnienie i rozwój funkcji edukacyjnych Węgierskiego Parku Narodowego w 2006 r. – kwota dotacji 601 tys. zł;
- Poleski Park Narodowy: Edukacja ekologiczna w Poleskim Parku Narodowym – kwota dotacji 524 tys. zł;
- Kampinoski Park Narodowy: Rozwój bazy służącej realizacji programów edukacyjnych w Kampinoskim Parku Narodowym, w tym wyposażenie sali konferencyjnej – kwota dotacji 395 tys. zł;

- Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników: Szkolenia rolno-środowiskowe na obszarach wiejskich – kwota dotacji 39 tys. zł;
- Fundacja Zielone Płuca Polski:– Wybrane zagadnienia z programu Zielone Płuca Polski w oku 2006 – kwota dotacji 294 tys. zł;
- Fundacja Nasza Ziemia: II edycja programu Publicznej Edukacji Ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami opakowaniowymi i użytkowymi - kwota dotacji 635 tys. zł;
- Polskie Radio: Rok ekologiczny w Radiu dla Ciebie - kwota dotacji 343 tys. zł;
- Fundacja WWF – Światowy Fundusz na rzecz Przyrody: w Ogólnopolska kampania edukacyjna na rzecz ograniczanie zmian klimatu i lepszego wykorzystania potencjału energetycznego - kwota dotacji 311 tys. zł.

Efekty rzeczowe łącznie z umów zakończonych w 2007 roku:

Efekt ekologiczny i rzeczowy	Łączna wielkość efektu
doposażenie w sprzęt i pomoce dydaktyczne ośrodków edukacji ekologicznych (w tym ośrodków działających przy parkach krajobrazowych, parkach narodowych, leśnych kompleksach promocyjnych)	22 ośrodki
liczba osób biorących udział w działaniach prowadzonych przez ośrodki	475.231 osób
tworzenie i modernizacja ścieżek dydaktycznych	34 ścieżki
łączna długość ścieżek dydaktycznych	291,8 km
produkcja pomocy dydaktycznych (w tym kaset VHS, płyt CD,)	39 rodzajów
łączny nakład pomocy dydaktycznych	72,6 tys. sztuk
wydanie czasopism ekologicznych (periodyki, miesięczniki, kwartalniki)	259 tytułów
łączny nakład czasopism ekologicznych	3.228 tys. egz
wydanie wydawnictw (książki ekologiczne, plakaty, mapy, ulotki, foldery, broszury, materiały konferencyjne itp.)	282 tytułów
łączny nakład wydawnictw	2.034 tys. egz.
organizacja konferencji, szkoleń, warsztatów, seminariów, konkursów	1.103 imprezy
liczba osób biorących udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach, seminariach, konkursach	107.774 osób
organizacja przedsięwzięć upowszechniających wiedzę ekologiczną	46 przedsięwzięć
liczba osób biorąca udział w przedsięwzięciach upowszechniających wiedzę ekologiczną	78.900 osób
produkcja programów radiowych i telewizyjnych	651 programów
łączny czas trwania programów radiowych i telewizyjnych	46 godzin
edukacja ekologiczna poprzez internet (tworzenie i obsługa stron internetowych, tworzenie portali, wortali, publikacje internetowe)	27 stron internetowych
detoksykacja organizmu i badania monitoringowe u dzieci z obszarów zanieczyszczonych	8.900 dzieci

VII.11. Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze

Ekspertyzy i prace naukowo-badawcze są finansowane przez Narodowy Fundusz na podstawie porozumienia z Ministrem Środowiska regulującego sprawy z tego zakresu. Prace te zajmują istotne miejsce w systemie zarządzania i realizacji polityki ekologicznej państwa oraz finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Odpowiadają one na bieżące potrzeby resortu, przyczyniają się do podnoszenia wiedzy, wypracowania poglądów oraz poszukiwania nowych rozwiązań. Są to najczęściej opracowania w formie raportów,

analiz, porównań, które są następnie wykorzystywane przez Ministra Środowiska do realizacji polityki ekologicznej państwa. Znaczna ich część dotyczy dostosowania polskiego prawodawstwa do prawa Unii Europejskiej, a także wypełniania zobowiązań Polski wynikających z umów, porozumień i konwencji międzynarodowych. Podejmowane są także tematy niezbędne do wypracowania stanowiska resortu w kontrowersyjnych sprawach społeczno-gospodarczych. Prace te wykorzystywane są również w działalności statutowej Narodowego Funduszu. Efekt ekologiczny przypisany do każdej umowy jest równoważny z efektem rzeczowym.

W 2007 r. przedsięwzięcia z dziedziny ekspertyz i prac naukowo-badawczych finansowane były w ramach programu 6.2 - wspieranie działalności badawczej, eksperckiej na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej dotyczące, który został podzielony na 2 podprogramy:

- 6.2.1 w ramach programu finansowane były opracowania, prace studialne i badawcze zamawiane przez Ministra Środowiska. Dofinansowywane były również zadania Ministra Środowiska realizowane w ramach projektów Phare i Transition Facility,
- 6.2.2 w ramach programu finansowane były przedsięwzięcia wykonywane przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w ramach zadań określonych w art. 152 i art. 90 ust. 1 pkt 6 i 7a ustawy Prawo wodne i finansowane przez Narodowy Fundusz ze środków gromadzonych na wyodrębnionym subfunduszu „wodnym”, zgodnie z zawartym porozumieniem. Środki gromadzone na subfunduszu przeznaczone były na opracowanie planów gospodarki wodami, odbudowę ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych, opracowanie i wydanie informacji oraz publikacji z zakresu infrastruktury śródlądowych dróg wodnych.

Ponadto finansowane były zadania Ministra Środowiska określone w art. 206 i 212 ustawy POŚ. Środki gromadzone w ramach „subfunduszu opłat rejestracyjnych za pozwolenie zintegrowane” przeznaczono na zakup wyposażenia i sprzętu, doradztwo i ekspertyzy, działalność naukową, informacyjną i dydaktyczną dla Ministerstwa Środowiska.

Umowy zawarte w 2007 roku

W 2007 roku zawarto 66 umów dotacji na łączną kwotę 14 057 tys. zł. Wartość kosztorysowa dofinansowanych przedsięwzięć wynosi 15 484 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu kształtował się na poziomie 90,8 procent.

Na poszczególne formy finansowania przypada odpowiednio:

Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
Dotacje inwestycyjne	1	82	1.361	6,0
Dotacje nieinwestycyjne	65	13.975	14.123	99,0

Na poszczególne programy przypadało odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
6.2.1	36	10 255	11 534	88,9
6.2.2	29	2 452	2 600	94,3
poza programami	1	1 350	1 350	100

Ważniejsze umowy zawarte w 2007 roku dotyczyły następujących przedsięwzięć:

- Instytut Badawczy Leśnictwa: Opracowanie metody delimitacji funkcji lasu oraz zasad wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarki leśnej na przykładzie LKP Lasy Warszawskie – kwota dotacji 849 tys. zł,
- Uniwersytet Warszawski: Przegląd i analiza skuteczności obecnie funkcjonującego w Polsce systemu instrumentów ekonomicznych dla ochrony środowiska – kwota dotacji 50 tys. zł,
- Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa: Weryfikacja wyników projektu Helcom na temat wpływu różnych scenariuszy decyzyjnych na zrzut substancji – kwota dotacji 74 tys. zł,
- Corliolis pro Sp. z o. o.: Elektroniczny informator dróg wodnych granicznego i dolnego odcinka Odry – kwota dotacji 239 tys. zł,
- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej: Systemy informacyjne w zlewniowej gospodarce wodnej – kwota dotacji 600 tys. zł.

Przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku

W 2007 roku zakończono 68 umów dotacji na łączną kwotę 9538 tys. zł. Wartość kosztorysowa wszystkich przedsięwzięć wyniosła 9787 tys. zł. Udział Narodowego Funduszu w ich finansowaniu stanowi 97,5proc. Wszystkie przedsięwzięcia zakończone w roku 2007 finansowanie były w formie dotacji nieinwestycyjnych.

Na poszczególne programy przypadało odpowiednio:

Program	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa przedsięwzięć (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu (proc.)
6.2.1	40	6.760	6.860	98,5
6.2.2	27	1.994	2.143	93,0
poza programami	1	784	784	100,0

Osiągnięty efekt rzeczowy z przedsięwzięć zakończonych w 2007 roku:

Lp	Program	Efekt ekologiczny i rzeczowy
1	6.2.1	<ul style="list-style-type: none"> • opracowania końcowe w formie raportów, sprawozdań, programów, ekspertyz lub analiz
2	6.2.2	<ul style="list-style-type: none"> • opracowania końcowe w formie raportów, sprawozdań, programów, ekspertyz lub analiz
3	Poza programami	<ul style="list-style-type: none"> • zakup 3 translatorów, • doradztwo i ekspertyzy, • przeszkolenie 65 osób, • udział w 3 konferencjach zagranicznych

Ważniejsze przedsięwzięcia zakończone w 2007 roku w dziedzinie ekspertyzy i prace naukowo-badawcze:

- Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych: Aktualizacja krajowego planu gospodarki odpadami – kwota dotacji 170 tys. zł,
- Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska: Opracowanie dokumentacji do utworzenia systemu morskich obszarów chronionych o kluczowym znaczeniu dla zachowania różnorodności biologicznej - kwota dotacji 326,2 tys. zł,

- Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego: Opracowanie metod działania służb weterynaryjnych, służb celnych oraz organów zajmujących się ochroną przyrody, w przypadku wystąpienia ognisk grypy ptaków w Polsce – kwota dotacji 170 tys. zł,
- Krajową Agencję Poszanowania Energii: Ocena prawna oraz analiza ekonomiczna możliwości realizacji celów wynikających ze Strategii rozwoju energetyki odnawialnej w Polsce - kwotą dotacji 52 tys. zł,
- Akademia Ekonomiczna w Krakowie: Analiza kosztów odzysku i recyklingu odpadów użytkowych w aspekcie stawek opłat produktowych i opłat recyklingowych oraz wymaganych poziomów odzysku i recyklingu w perspektywie do 2010 roku - kwota dotacji 79,9 tys. zł.

Tabela 11. Udział Narodowego Funduszu w finansowaniu przedsięwzięć z umów zawartych w 2007 roku

Poz.	Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu
1	2	3	4	5	6
1	Ochrona powietrza	39	466 267,0	1 345 344,0	34,7%
	Pożyczki udzielone przez Narodowy Fundusz	11	109 728,0	452 803,0	24,2%
	Pożyczki URE	3	107 073,0	348 405,0	30,7%
	Finansowanie mieszane				
	pożyczka	2	4 823,0	11 356,0	42,5%
	dotacja	2	2 918,0		25,7%
	Dotacje nieinwestycyjne	2	1 529,0	1 799,0	85,0%
	Dotacje inwestycyjne	13	11 136,0	35 039,0	31,8%
	Dotacje URE	4	9 060,0	23 392,0	38,7%
	Kredyty konsorcjalne	2	220 000,0	472 550,0	46,6%
2	Ochrona wód i gospodarka wodna	10	108 157,0	260 135,0	41,6%
	Pożyczki udzielone przez Narodowy Fundusz	3	7 336,0	14 245,0	51,5%
	Finansowanie mieszane				
	pożyczka	1	500,0	10 468,0	4,8%
	dotacja	1	987,0		9,4%
	Kredyty konsorcjalne	2	68 885,0	194 475,0	35,4%
	Dotacje inwestycyjne	3	30 449,0	40 947,0	74,4%
3	Ochrona powierzchni ziemi	8	22 831,0	44 743,0	51,0%
	Pożyczki udzielone przez Narodowy Fundusz	2	18 781,0	33 210,0	56,6%
	Dotacje inwestycyjne	6	4 050,0	11 533,0	35,1%
4	Ochrona przyrody i krajobrazu	81	23 901,0	37 211,0	64,2%
	Dotacje inwestycyjne	45	18 391,0	23 932,0	76,8%
	Dotacje nieinwestycyjne	36	5 510,0	13 279,0	41,5%
5	Leśnictwo	1	650,0	650,0	100,0%
	Dotacje inwestycyjne	1	650,0	650,0	100,0%
6	Państwowy Monitoring Środowiska	25	22 750,0	33 331,0	68,3%
	Dotacje inwestycyjne	25	22 750,0	33 331,0	68,3%
7	Zapobieganie klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwanie ich skutków	18	5 065,0	5 785,0	87,6%
	Dotacje inwestycyjne	14	4 700,0	5 420,0	86,7%
	Dotacje nieinwestycyjne	4	365,0	365,0	100,0%
8	Górnictwo	7	80 836,0	88 984,0	90,8%
	Dotacje inwestycyjne	6	80 756,0	88 730,0	91,0%
	Dotacje nieinwestycyjne	1	80,0	254,0	31,5%
9	Geologia	30	78 938,0	82 425,0	95,8%
	Dotacje inwestycyjne	21	75 657,0	79 122,0	95,6%
	Dotacje nieinwestycyjne	9	3 281,0	3 303,0	99,3%
10	Edukacja ekologiczna	144	21 733,0	41 809,0	52,0%
	Dotacje inwestycyjne	17	1 966,0	3 152,0	62,4%
	Dotacje nieinwestycyjne	127	19 767,0	38 657,0	51,1%
11	Prace badawcze i ekspertyzy	66	14 057,0	15 484,0	90,8%
	Dotacje inwestycyjne	1	82,0	1 361,0	6,0%
	Dotacje nieinwestycyjne	65	13 975,0	14 123,0	99,0%
12	Razem finansowanie pożyczkowe	21	247 741,0		19,2%
13	Razem finansowanie dotacyjne	403	308 059,0	1 288 876,0	23,9%
14	Razem Narodowy Fundusz	424	555 800,0	1 288 876,0	43,1%
15	Kredyty konsorcjalne	4	288 885,0	667 025,0	43,3%
16	OGÓŁEM NARODOWY FUNDUSZ I BANKI	428	844 685,0	1 955 901,0	43,2%

Tabela 12. Udział Narodowego Funduszu w finansowaniu przedsięwzięć z umów zakończonych w 2007 roku

Poz.	Wyszczególnienie	Ilość umów	Kwota umów (tys. zł)	Wartość kosztorysowa (tys. zł)	Udział Narodowego Funduszu
1	2	3	4	5	6
1	Ochrona powietrza	81	259 777,0	460 180,0	56,5%
	Pożyczki udzielone przez Narodowy Fundusz	26	55 676,0	122 626,0	45,4%
	Finansowanie mieszane	3	14 398,0	24 206,0	59,5%
	pożyczka	3	3 500,0		14,5%
	dotacja				
	Dotacje nieinwestycyjne	2	1 140,0	1 490,0	76,5%
	Dotacje inwestycyjne	43	43 363,0	116 546,0	37,2%
	Linie kredytowe	3	5 700,0	23 052,0	24,7%
	Kredyty konsorcjalne	1	136 000,0	172 260,0	79,0%
2	Ochrona wód i gospodarka wodna	60	185 762,0	440 475,0	42,2%
	Pożyczki udzielone przez Narodowy Fundusz	43	134 277,0	325 634,0	41,2%
	Finansowanie mieszane	4	10 831,0	53 728,0	20,2%
	pożyczka	4	4 643,0		8,6%
	dotacja				
	Linie kredytowe	4	1 481,0	12 739,0	11,6%
	Dotacje inwestycyjne	5	34 530,0	48 374,0	71,4%
3	Ochrona powierzchni ziemi	6	55 431,0	92 165,0	60,1%
	Pożyczki udzielone przez Narodowy Fundusz	1	45 114,0	67 762,0	66,6%
	Dotacje inwestycyjne	5	10 317,0	24 403,0	42,3%
4	Ochrona przyrody i krajobrazu	34	8 675,0	14 699,0	59,0%
	Dotacje inwestycyjne	23	7 227,0	12 349,0	58,5%
	Dotacje nieinwestycyjne	11	1 448,0	2 350,0	61,6%
5	Leśnictwo	25	22 750,0	33 331,0	68,3%
	Dotacje inwestycyjne	25	22 750,0	33 331,0	68,3%
6	Państwowy Monitoring Środowiska	21	104 331,0	104 356,0	100,0%
	Dotacje inwestycyjne	14	10 686,0	10 711,0	99,8%
	Dotacje nieinwestycyjne	7	93 645,0	93 645,0	100,0%
7	Zapobieganie klęskom żywiołowym i awariom oraz usuwanie ich skutków	17	4 210,0	4 490,0	93,8%
	Dotacje inwestycyjne	11	3 470,0	3 750,0	92,5%
	Dotacje nieinwestycyjne	6	740,0	740,0	100,0%
8	Górnictwo	7	101 310,0	163 108,0	62,1%
	Dotacje inwestycyjne	7	101 310,0	163 108,0	62,1%
9	Geologia	43	53 482,0	55 900,0	95,7%
	Dotacje inwestycyjne	25	38 200,0	40 618,0	94,0%
	Dotacje nieinwestycyjne	18	15 282,0	15 282,0	100,0%
10	Edukacja ekologiczna	173	21 178,0	45 764,0	46,3%
	Dotacje inwestycyjne	19	4 046,0	9 795,0	41,3%
	Dotacje nieinwestycyjne	154	17 132,0	35 969,0	47,6%
11	Prace badawcze i ekspertyzy	68	9 538,0	9 787,0	97,5%
	Dotacje nieinwestycyjne	68	9 538,0	9 787,0	97,5%
12	Razem finansowanie pożyczkowe	77	260 296,0	1 216 204,0	21,4%
13	Razem finansowanie dotacyjne	445	388 437,0	1 216 204,0	31,9%
14	Razem Narodowy Fundusz	522	648 733,0	1 216 204,0	53,3%
15	Kredyty konsorcjalne i linie kredytowe	8	143 181,0	208 051,0	68,8%
16	OGÓLEM NARODOWY FUNDUSZ I BANKI	530	791 914,0	1 424 255,0	55,6%

Tabela 13. Efekty ekologiczne i rzeczowe w wybranych dziedzinach ochrony środowiska w 2007 r. w jednostkach naturalnych

Poz.	Dziedzina	Effekt ekologiczny/rzeczowy	Umowy zawarte w 2007 r.	Przedsięwzięcia zakończone w 2007 r.
1	Ochrona powietrza	zmniejszenie emisji SO ₂	21.991,4 Mg/rok	2.774,9 Mg/rok
		zmniejszenie emisji NO _x	197,1 Mg/rok	368,9 Mg/rok
		zmniejszenie emisji CO	1 131,1 Mg/rok	1.690,6 Mg/rok
		zmniejszenie emisji CO ₂	557.940,5 Mg/rok	390.475,6 Mg/rok
		zmniejszenie emisji pyłu	1.874,0 Mg/rok	7.245,1 Mg/rok
		zmniejszenie emisji b-a-p	0,0600 Mg/rok	0,3260 Mg/rok
		zmniejszenie emisji sadzy	11,9 Mg/rok	10,6 Mg/rok
		redukcja emisji węglowodorów	1.704,3 Mg/rok	- Mg/rok
		produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	- MWh/rok	74.800,0 MWh/rok
oszczędność energii	26.333,7 MWh/rok	106.534,3 MWh/rok		
2	Ochrona wód i gospodarka wodna	zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków	32.000,0 m ³ /d	45.340,0 m ³ /d
		wykonanie sieci kanalizacyjnych	282,9 km	759,3 km
		zwiększenie wydajności przepompowni	24.000,0 m ³ /d	341,9 m ³ /d
		ilość przepompowni	50 szt.	6 szt.
		zwiększenie wydajności stacji uzdatniania wody	m ³ /d	15.820,0 m ³ /d
		zwiększenie pojemności zbiorników retencyjnych	1 931,6 tys.m ³	1.929,4 tys.m ³
3	Ochrona powierzchni ziemi	zwiększenie możliwości przerobu odpadów	63.000,0 Mg/rok	130.000,0 Mg/rok
		ilość nieszkodliwych odpadów niebezpiecznych	5 330,0 Mg	8 340,0 Mg

VIII. Współpraca z zagranicą

W 2007 roku w Narodowym Funduszu kontynuowane były prace związane z wdrażaniem projektów dofinansowywanych z Funduszu Spójności/ISPA, którym Komisja Europejska przyznała dofinansowanie. Prowadzone było również przygotowanie nowych projektów przewidzianych do finansowania z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W zakresie wykorzystania środków pomocowych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego kontynuowana była ocena wniosków i przyznawanie dofinansowania w ramach działania 2.4 Sektorowego Programu Operacyjnego – Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw.

Narodowy Fundusz obsługiwał także proces selekcji przedsięwzięć w ramach środków dostępnych dla sektora środowiska w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Prowadzona była również obsługa:

- V programu indykatywnego wykorzystania Ekologicznego Funduszu Partnerskiego PHARE przeznaczonego na wsparcie Ministerstwa Środowiska w procesie dostosowywania prawa i administracji ochrony środowiska do wymogów w Unii Europejskiej,
- Szwedzkiego funduszu rewolwingowego SIDA przeznaczonego na finansowanie w formie dotacji, zgłoszonych przez Ministra Środowiska ekspertów, przedsięwzięć inwestycyjnych oraz innych prac związanych z wypełnieniem zobowiązań Polski

w stosunku do ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych ds. Zmian Klimatu i Protokołu z Kioto.

W 2007 r. absorpcja środków finansowych pochodzących z pomocy zagranicznej, była jednym z głównych obszarów działalności Narodowego Funduszu.

VIII.1. Realizacja planu wydatkowania środków zagranicznych

Stan środków pieniężnych pochodzących z pomocy zagranicznej na początek 2007 roku wyniósł 24 786 tys. zł.

Przychody w roku 2007 zrealizowano w kwocie 8700 tys. zł, co stanowi 37 proc. kwoty planowanej. Na niższe wykonanie planu największy wpływ miały mniejsze niż planowano przychody środków z Funduszu Spójności w ramach dwóch memorandumów finansowych na przygotowanie przedsięwzięć ubiegających się o dofinansowanie z Funduszu Spójności.

Wydatki w roku 2007 zrealizowano w kwocie 11 098 tys. zł, co stanowi 36 proc. kwoty zaplanowanej w wysokości 30 700 tys. zł. Niższe niż planowano wydatki są skutkiem niepełnego wykorzystania środków dyspozycyjnych w ramach projektów pomocy technicznej finansowanych z Funduszu Spójności/ISPA.

Stan środków pieniężnych pochodzących z pomocy zagranicznej na koniec roku wynikający z mniejszych od zakładanych wpływów środków oraz mniejszych niż planowano wydatków – wyniósł 22 388 tys. zł i przekroczył o 27 proc. kwotę zaplanowaną na koniec roku.

Przychody i wydatki środków pochodzących z pomocy zagranicznej (tys. zł)

Poz.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2006 r.	Plan na 2007 r.	Wykonanie 2007 r.	Wskaźnik 5/4
1	2	3	4	5	6
I	Stan środków pieniężnych pochodzących z pomocy zagranicznej na początek roku	25 071	24 786	24 786	1,00
II	Przychody (wpływy)	2 427	23 500	8 700	0,37
1.	Memorandum 013	344	22 200	4 886	0,22
2.	Memorandum 003	0		2 122	-
3.	EFP PHARE	1 502	700	1 104	1,58
4.	EFP SIDA (BITS)	570	600	588	0,98
5.	Pozostałe programy	11		0	-
III	Wydatki	2 712	30 700	11 098	0,36
1.	Memorandum 013	284	22 200	5 144	0,23
2.	Memorandum 003	0		2 122	-
3.	EFP PHARE	2 216	7 500	3 827	0,51
4.	EFP SIDA (BITS)	1	1 000	0	0,00
5.	Pozostałe programy	211		5	-
IV.	Stan środków pieniężnych pochodzących z pomocy zagranicznej na koniec roku	24 786	17 586	22 388	1,27

Wydatki środków zagranicznych rozliczane z rachunków pozabilansowych Narodowego Funduszu nie zostały wykonane w wielkości planowanej. Oczekiwano, że w ramach środków Funduszu Spójności wydatkowane zostanie 2 046 800 tys. zł, a w ramach programu SPO WKP 177 600 tys. zł. Rzeczywiste wydatki w 2007 r. ze środków Funduszu Spójności osiągnęły 1 304 888 tys. zł tj. 64 proc. zaplanowanej kwoty. Wielkość ta jest jednak ponad

dwukrotnie większa od kwoty wydatkowanej w roku 2006. W zakresie inwestycji dofinansowywanych ze środków EFRR w ramach SPO WKP wydatkowano 171 780 tys. zł, co stanowi 97 proc. wielkości planowanej.

Na niepełny poziom wykonania planu wydatków z Funduszu Spójności wpłynęły m.in. następujące czynniki związane z realizacją przedsięwzięć:

- niedostateczną jakość dokumentów przetargowych (Specyfikacje Istotnych Warunków Zamówienia) przygotowywanych przez beneficjentów, co wymagało wielu poprawek wydłużających okres przygotowania postępowań i odsuwało w czasie ich rozpoczęcie,
- przewlekłość prowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego związanych przede wszystkim z wnoszeniem przez wykonawców protestów i odwołań od rozstrzygniętych przetargów,
- dużą liczbę postępowań unieważnionych,
- trudność w wywiązywaniu się niektórych wykonawców ze zobowiązań wynikających z już zawartych umów. Wynikało to z zawierania w poprzednich latach umów w cenach zaniżonych w stosunku do rzeczywistych kosztów realizacji kontraktów oraz spadku kursu euro. Pojawiały się również przypadki zejścia wykonawców z placu robót. Głównym powodem były roszczenia finansowe wynikające z zaniżenia ceny ofertowej na etapie postępowania przetargowego. Były także przypadki bankructwa wykonawcy.

VIII.2. Ekologiczny Fundusz Partnerski PHARE

Narodowy Fundusz realizuje zadania finansowane ze środków Ekologicznego Funduszu Partnerskiego PHARE (EFP PHARE) zgodnie z umową, podpisaną z Ministrem Środowiska w sprawie przygotowania i realizacji projektów w ramach V Programu Indykatorynego EFP PHARE z budżetem w wysokości 16 000 tys. zł.

Piąty Program Indykatoryny obejmuje pakiety projektów, których realizacja winna przyczynić się do osiągnięcia głównych celów wynikających z zobowiązań Polski jako państwa członkowskiego UE:

1. Doradztwo i ekspertyzy
2. Wzmocnienie instytucjonalne
3. Działania promocyjne, informacyjne i publikacje.

Zgodnie z ww. umowami Narodowy Fundusz jest odpowiedzialny za realizację projektów przedstawionych i przygotowanych przez Ministerstwo Środowiska.

W 2007 roku na koncie Programu uzyskano wpływy w wysokości 1104 tys. zł. W ramach V Programu Indykatorynego podpisano w tym czasie 59 umów na kwotę 2646 tys. zł, a z tytułu realizowanych umów wydatkowano kwotę 3827 tys. zł.

VIII.3. Fundusz Spójności

W roku 2007 w ramach Funduszu Spójności realizowanych było łącznie 88 projektów inwestycyjnych i 2 projekty dot. pomocy technicznej. W sumie budżet wydatków kwalifikowanych wynosi 4 358 377 tys. euro. Wielkość przyznanego dofinansowania z Funduszu Spójności to 2 891 388 tys. euro. Realizowanych było 79 przedsięwzięć dotyczących gospodarki wodno-ściekowej, osiem przedsięwzięć z gospodarki odpadami oraz jeden projekt dotyczący ochrony powietrza.

Projekty dofinansowane z Funduszu Spójności wg dziedzin ochrony środowiska w 2007 roku (tys. euro)

Dziedzina	Liczba projektów	Wydatki kwalifikowane	Dofinansowanie z Funduszu Spójności
Gospodarka wodno-ściekowa	79	4 038 845	2 677 340
Gospodarka odpadami	8	152 406	103 470
Ochrona powietrza	1	75 513	54 369
Projekty inwestycyjne razem	88	4 266 764	2 835 179
Pomoc techniczna	2	20 450	15 338
Razem	90	4 287 214	2 850 517

W 2007 roku zawartych zostało 340 kontraktów na usługi, roboty budowlane i dostawy o łącznej wartości 1708 mln euro. Zawarto 218 kontraktów na roboty o wartości ponad 1672 tys. euro, 122 kontrakty na usługi i dostawy o wartości ponad 36 mln euro.

Do końca grudnia 2007 roku podpisano 864 kontrakty, a zakończono 240. W 2007 roku zakończono 76 kontraktów, w tym 46 na roboty. Szczegółowe zestawienie kontraktów podpisanych, zakończonych i czynnych na koniec 2007 roku przedstawiono poniżej.

- Liczba kontraktów podpisanych: 864
z tego: na roboty: 436
na usługi i dostawy: 428
- Liczba kontraktów zakończonych: 240
z tego: na roboty: 93
na usługi i dostawy: 147
- Liczba kontraktów czynnych: 626
z tego: na roboty: 344
na usługi i dostawy: 282

Zgodnie z wymogami Komisji Europejskiej i Instytucji Zarządzającej Narodowy Fundusz prowadzi kontrole ex ante i ex post postępowań przetargowych, zgodnie z zatwierdzoną metodyką.

W roku 2007 zostało wszczętych 192 postępowań przetargowych, z których 43 zostało unieważnionych, czyli około 22 proc. Należy podkreślić, że w 2007 r unieważniono o 18 przetargów mniej niż w 2006 r.

Zestawienie postępowań przetargowych w 2007 roku

Miesiąc	Liczba opinii		Przetargi wszczęte	Przetargi unieważnione	Przekazane kopie umów
	Formalne	techniczne			
Styczeń	43	40	15	1	19
Luty	46	93	14	2	23
Marzec	51	108	22	0	19
Kwiecień	56	64	23	10	20
Maj	43	36	12	1	22
Czerwiec	36	39	18	0	28

Lipiec	37	35	21	3	22
Sierpień	34	34	18	15	27
Wrzesień	39	32	18	6	31
Październik	36	24	15	2	31
Listopad	30	30	9	3	23
Grudzień	37	17	7	0	21
Razem	488	552	192	43	286

Na dzień 31 grudnia 2007 roku ogłoszonych było 83 postępowań przetargowych.

Ponadto Narodowy Fundusz opiniuje wszystkie materiały przetargowe przygotowane przez beneficjentów. W roku 2007 Narodowy Fundusz zaopiniował 488 materiałów przetargowych. Wydano 418 opinii pozytywnych i 70 negatywnych. Szczegółowe zestawienie opinii wydanych w poszczególnych miesiącach zawiera poniższa tabela.

Wykaz opinii formalnych na roboty, usługi i dostawy w roku 2007

Miesiąc	Opinie formalne		
	Pozytywne	Negatywne	Łącznie
Styczeń	34	9	43
Luty	38	8	46
Marzec	46	5	51
Kwiecień	51	5	56
Maj	38	5	43
Czerwiec	32	4	36
Lipiec	30	7	37
Sierpień	27	7	34
Wrzesień	37	2	39
Październik	33	3	36
Listopad	24	6	30
Grudzień	28	9	37
Razem	418	70	488

Kontynuacja przedsięwzięć ISPA 2000-2003

W ramach kontynuowanych przedsięwzięć ISPA 2000-2003 realizowane są 43 projekty inwestycyjne z dziedziny ochrony środowiska, w tym 37 projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, 6 projektów z gospodarki odpadami. Ponadto realizowano 1 projekt dotyczący pomocy technicznej na przygotowanie dokumentacji niezbędnej do złożenia w Komisji Europejskiej wniosku o dofinansowanie oraz szkoleń. Wcześniejsze – Memorandum 2000/PL/16/P/PA/003 zostało zakończone w 2006.

Fundusz Spójności 2004

W 2004 r. Komisja Europejska zaakceptowała 22 przedsięwzięcia dotyczące gospodarki wodno-ściekowej. Wartość wydatków kwalifikowanych tych przedsięwzięć wynosi 1 005 130 tys. euro, w tym dofinansowanie z Funduszu Spójności – 689 244 tys. euro. W ramach przedsięwzięć Fundusz Spójności 2004 przewidywano podpisanie 219 kontraktów na roboty, usługi i dostawy. Do końca 2007 roku podpisano 179 kontraktów, co stanowi 81,7proc. planu.

Fundusz Spójności 2005

W 2005 roku Komisja Europejska przyznała 21 przedsięwzięciom dofinansowanie w wysokości 878 961 tys. euro. Łączna wartość 21 zaakceptowanych przedsięwzięć wynosi prawie 1 220 563 tys. euro, z czego wydatki kwalifikowane 1 220 563 tys. euro. Do końca 2007 roku zawarto 188 kontraktów z planowanych 271.

Fundusz Spójności 2006

W 2006 roku Komisja Europejska przyznała 2 przedsięwzięciom gospodarki wodno-ściekowej dofinansowanie ze środków Funduszu Spójności w wysokości 36 235 tys. euro. Łączne wydatki kwalifikowane stanowią 54 403 tys. euro.

VIII.4. Współfinansowanie projektów ze środków Narodowego Funduszu

Pożyczki inwestycyjne

W 2007 roku zawarto 34 umowy pożyczek inwestycyjnych ze środków Narodowego Funduszu na współfinansowanie przedsięwzięć ISPA/FS. Pożyczki udzielone w łącznej kwocie 1 127 470 tys. zł, dotyczyły współfinansowania następujących beneficjentów:

Lp.	Beneficjent	Numer projektu	Kwota pożyczki (tys. zł)
1	Miasto Zawiercie	2005/PL/16/C/PE/004	13 259
2	Jastrzębski Zakład Wodociągów i Kanalizacji S.A.	2004/PL/16/C/PE/025	10 349
3	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Gdynia	2003/PL/16/P/PE/038	67 143
4	Wadowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.	2004/PL/16/C/PE/026	5 010
5	Miasto Będzin	2004/PL/16/C/PE/001	11 137
6	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Starachowice	2004/PL/16/C/PE/020	17 612
7	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów Sp z o.o. Mysłówice	2004/PL/16/C/PE/011	28 079
8	Podhalańskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	2000/PL/16/P/PE/007	18 024
9	Gmina Szerzyny	2005/PL/16/C/PE/007	1 498
10	Gmina Sękowa	2005/PL/16/C/PE/007	389
11	Ostrołęckie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o.	2005/PL/16/C/PE/011	29 100
12	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp.z o.o. Bochnia	2004/PL/16/C/PE/002	6 620
13	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Spółka z o.o. Toruń	2004/PL/16/C/PE/023	12 484
14	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Piekary Śląskie	2005/PL/16/C/PE/006	25 453
15	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp.z o.o. Rzeszów	2003/PL/16/P/PE/040	18 000
16	Miasto Kalisz	2004/PL/16/C/PE/008	20 380
17	Gmina Rytwiany	2005/PL/16/C/PE/014	708
18	Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Kołobrzeg Sp. z o.o.	2005/PL/16/C/PE/015	21 712
19	Regionalne Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. Parsęta	2005/PL/16/C/PE/015	29 215
20	Wodociągi Słupsk Sp. z o.o.	2004/PL/16/C/PE/019	19 337
21	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp.z o.o. Włocławek	2002/PL/16/P/PE/032	19 252
22	Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty	2005/PL/16/C/PE/015	830
23	Wodociągi Kieleckie Sp. z o.o.	2003/PL/16/P/PE/044	24 082
24	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Staszowie Sp. Gm z o.o.	2005/PL/16/C/PE/014	4 768
25	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Parsęta	2005/PL/16/C/PE/015	25 053
26	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Połańcu	2005/PL/16/C/PE/014	1 608
27	Gdańska infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna Sp z o.o.	2005/PL/16/C/PE/001	416 883
28	Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o. Leszno	2004/PL/16/C/PE/035	12 145
29	Miasto Tychy	2004/PL/16/C/PE/024	115 307
30	Gmina Niepołomice	2005/PL/16/C/PE/010	10 967
31	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Krakowie	2004/PL/16/C/PE/006	16 550
32	Chorzowsko-Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	2004/PL/16/C/PE/009	100 000
33	Gmina Grodzisk Mazowiecki	2004/PL/16/C/PE/007	22 556
34	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Żyrardów	2005/PL/16/C/PE/002	1 960
Razem			1 127 470

Wykonanie wypłat powyższych umów na dzień 31.12.07 wynosiło 86 997 tys. zł.

Niezakończone umowy, podpisane przed rokiem 2007 na kwotę 729 680 tys. zł dotyczyły następujących beneficjentów i projektów:

Lp.	Beneficjent	Numer projektu	Kwota pożyczki (tys. zł)
1	Miasto Konstantynów Łódzki	2000/PL/16/P/PE/013	1 700
2	Gmina Suwałki	2000/PL/16/P/PE/021	2 425
3	Miasto Suwałki	2000/PL/16/P/PE/021	11 185
4	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Przemysł	2000/PL/16/P/PE/009	26 326
5	Miejskie Wodociągi i Kanalizacje Sp. z o.o. Piła	2000/PL/16/P/PE/008	6 522
6	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp z o.o. Szczecin	2000/PL/16/P/PE/016	158 900
7	Elbąskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Elblągu	2002/PL/16/P/PE/031	27 165
8	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp.z o.o. Włocławek	2002/PL/16/P/PE/032	19 768
9	Miasto Częstochowa	2002/PL/16/P/PE/035	14 254
10	Oczyszczalnia Ścieków "Warta" S.A.	2002/PL/16/P/PE/035	14 227
11	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego S.A.	2002/PL/16/P/PE/035	4 620
12	Miasto Jelenia Góra	2002/PL/16/P/PE/033	34 990
13	Miasto Katowice	2000/PL/16/P/PE/004	27 383
14	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp.z o.o. Mielec	2002/PL/16/P/PE/036	26 539
15	Gmina Mykanów	2002/PL/16/P/PE/035	3 917
16	Miejskie Wodociągi i Oczyszczalnia Sp.z o.o. Grudziądz	2003/PL/16/C/PE/037	7 726
17	Toruńskie Wodociągi Sp. z o.o.	2000/PL/16/P/PE/010	74 390
18	Związek Komunalny Gmin "Czyste Miasto, Czysta Gmina"	2002/PL/16/P/PE/030	14 903
19	Miasto Radom	2002/PL/16/P/PE/034	17 696
20	Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	2003/PL/16/P/PE/045	22 352
21	Miejski Zakład Komunalny Sp. z o.o. Stalowa Wola	2003/PL/16/P/PE/042	16 566
22	Gmina Pszczyna	2004/PL/16/C/PE/015	17 413
23	Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Chrzanów	2004/PL/16/C/PE/005	23 045
24	Zielonogórskie Wodociągi i Kanalizacja	2004/PL/16/C/PE/029	5 256
25	Miasto Bolesławiec	2001/PL/16/P/PE/026	8 837
26	Miasto Racibórz	2004/PL/16/C/PE/016	19 000
27	Wodociągi Miejskie Sp. z o.o. Radom	2004/PL/16/C/PE/017	41 992
28	Miasto Olsztyn	2000/PL/16/P/PE/014	20 313
29	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Tarnobrzegu	2004/PL/16/C/PE/021	8 019
30	Przedsiębiorstwo wodociągów i kanalizacji Olsztyn	2000/PL/16/C/PE/014	23 911
31	Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne	2004/PL/16/C/PE/004	28 339
Razem			729 679

Wykonanie wypłat powyższych umów inwestycyjnych na dzień 31.12.07 wynosiło 371 849 tys. zł.

Pożyczki na zapewnienie płynności finansowej

Oprócz współfinansowania projektów ISPA/FS Narodowy Fundusz udzielał w 2007 r. pożyczek na zapewnienie płynności finansowej realizowanych projektów.

Środki z tych pożyczek przeznaczone były na opłacenie faktur lub równoważnych dokumentów finansowych, wystawionych w związku z realizacją przedsięwzięcia. Wypłacane środki Narodowego Funduszu są spłacane przez beneficjentów po otrzymaniu środków z Komisji Europejskiej. W 2007 r. zawarte zostały umowy pożyczek płatniczych dla 30 projektów. Ich limit wynosił 616 957 tys. zł.

Pożyczki na zapewnienie płynności finansowej dotyczyły następujących beneficjentów i projektów

Lp.	Beneficjent	Numer projektu	Kwota pożyczki (tys. zł)
1	Zakład Wodociągów Kanalizacji i Usług Komunalnych Sp. z o.o. Świebodzin	2005/PL/16/C/PE/008	10 715
2	RPWiK Sp. z o.o. w Chrzanowie	2004/PL/16/C/PE/005	16 847
3	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Połańcu	2005/PL/16/C/PE/014	4 236
4	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Staszowie Sp. Gm z o.o.	2005/PL/16/C/PE/014	6 772
5	Wadowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji	2004/PL/16/C/PE/026	11 637
6	Elbląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji	2002/PL/16/P/PE/031	10 305
7	Miejski Zakład Komunalny Sp. z o.o. Stalowa Wola	2003/PL/16/P/PE/042	22 957
8	Wodociągi i Kanalizacja "AKWA" Nysa	2004/PL/16/C/PE/012	11 747
9	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Gdynia	2003/PL/16/P/PE/038	45 051
10	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Piekarach Śląskich	2005/PL/16/C/PE/006	12 984
11	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m. st. Warszawie S.A.	2005/PL/16/C/PE/003	189 303
12	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Spółka z o.o. Toruń	2004/PL/16/C/PE/023	8 210
13	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Starachowice	2004/PL/16/C/PE/020	9 985
14	Miasto Opole	2001/PL/16/P/PE/028	31 112
15	Karkonoski System Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	2005/PL/16/C/PE/013	37 731
16	Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty	2005/PL/16/C/PE/015	6 874
17	Gmina Grodzisk Mazowiecki	2004/PL/16/C/PE/007	8 654
18	Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	2004/PL/16/C/PE/027	24 370
19	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Olsztyn	2000/PL/16/P/PE/014	8 050
20	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Żyrardów	2005/PL/16/C/PE/002	13 878
21	Gmina Szerzyny	2005/PL/16/C/PE/007	1 911
22	Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Kędzierzyn-Koźle	2003/PL/16/P/PE/046	23 597
23	Gmina Sękowa	2005/PL/16/C/PE/007	485
24	Wodociągi Słupsk	2004/PL/16/C/PE/019	10 398
25	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Lublin	2002/PL/16/P/PE/029	3 823
26	Miasto Częstochowa	2002/PL/16/P/PE/035	17 780
27	Gmina Kobyłka	2005/PL/16/C/PE/005	7 751
28	Jastrzębski Zakład Wodociągów i Kanalizacji S.A.	2004/PL/16/C/PE/025	21 770
29	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp.z o.o. w Gliwicach	2000/PL/16/P/PE/003	17 873
30	Miasto Zabrze	2004/PL/16/C/PE/027	20 151
Razem			616 957

Przed rokiem 2007 podpisano 25 umów na kwotę 483 888 tys. zł. Pożyczki dotyczyły:

Lp.	Beneficjent	Numer projektu	Kwota pożyczki (tys. zł)
1	Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Pile Sp.z o.o.	2000/PL/16/P/PE/008	4 033
2	Zakład unieszkodliwiania odpadów Sp. z o.o. w Łęczycach	2000/PL/16/P/PE/002	9 302
3	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Przemysł	2000/PL/16/P/PE/009	6 886
4	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Włocławek	2002/PL/16/P/PE/032	14 818
5	Urząd Miejski w Rybniku	2001/PL/16/P/PE/025	20 000
6	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st.Warszawie S.A.	2000/PL/16/P/PE/020	82 424
7	RADKOM Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe Sp. z o.o. Radom	2002/PL/16/P/PE/034	9 294
8	Gmina Miejska Bolestawiec	2001/PL/16/P/PE/026	3 604
9	Miasto Jelenia Góra	2002/PL/16/P/PE/033	19 948
10	Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	2003/PL/16/P/PE/045	19 748
11	Związek Komunalny Gmin "Czyste Miasto, Czysta Gmina"	2002/PL/16/P/PE/030	8 975
12	Miejskie Wodociągi i Oczyszczalnia Sp.z o.o. Grudziądz	2003/PL/16/P/PE/037	4 128
13	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Tarnobrzeg	2004/PL/16/C/PE/021	9 577
14	Miasto Racibórz	2004/PL/16/C/PE/016	10 984
15	Podhalańskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp.z o.o.	2000/PL/16/P/PE/007	990
16	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Mysłowice	2004/PL/16/C/PE/011	11 836
17	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o Mielec	2002/PL/16/P/PE/036	12 602
18	Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	2004/PL/16/C/PE/004	39 155
19	Zielonogórskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. Z o.o.	2004/PL/16/C/PE/029	21 543
20	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. Kraków	2004/PL/16/C/PE/006	42 921
21	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Brzegu Sp.z o.o.	2000/PL/16/P/PE/022	13 549
22	Urząd Miasta Opola	2001/PL/16/P/PE/028	40 900
23	Gmina Rytwiany	2005/PL/16/C/PE/014	1 911
24	ZWiK Szczecin	2000/PL/16/P/PE/016	39 321
25	Wodociągi Miejskie Sp. z o.o. Radom	2004/PL/16/C/PE/017	20 497
26	Gmina Miejska Będzin	2004/PL/16/C/PE/001	14 942
Razem			483 888

Pomoc techniczna w zakresie przygotowania przedsięwzięć do dofinansowania ze środków Funduszu Spójności

W 2007 roku kontynuowana była realizacja pomocy technicznej finansowanej z Memorandum Finansowego nr 2002/PL/16/P/PA/013, zawartego w dniu 17.06.2003 r. pomiędzy Komisją Europejską a Rządem RP w sprawie przyznania pomocy technicznej dla przedsięwzięć sektora środowiska planowanych do dofinansowania z Funduszu Spójności.

Maksymalna wartość dotacji z budżetu wspólnotowego przyznanej w ramach Memorandum Finansowego 013 może wynieść 11 925 tys. euro (75 proc. wydatków kwalifikowanych). Łączna wartość wydatków kwalifikowanych do współfinansowania ze środków Memorandum wynosi 15 900 tys. euro.

W ramach Memorandum Finansowego 013 współfinansowaniem mogą zostać objęte następujące zadania:

1. Przygotowanie i sprawdzenie dokumentacji przedsięwzięć, które mają wystąpić o finansowanie z Funduszu Spójności i Funduszu Strukturalnego, tam gdzie ma to zastosowanie.
2. Zapewnienie udziału ekspertów i profesjonalnego wsparcia.
3. Szkolenia personelu odpowiedzialnego za przygotowanie i zarządzanie przedsięwzięciami w ramach ISPA i Funduszu Spójności w sektorze środowiska.

W dniu 26.11.2007 r. Komisja Europejska podjęła decyzję nr K(2007)5875 o przedłużeniu okresu obowiązywania Memorandum Finansowego 013 do dnia 31.12.2010 r.

Na koniec 2007 r. zawarto łącznie 70 umów objętych współfinansowaniem ze środków Memorandum Finansowego 013 o łącznej wartości netto (bez podatku VAT) 9014,6 tys. euro.

W ramach realizacji zadania nr 1, zawarto 63 umowy o łącznej wartości 6892,0 tys. euro na opracowanie dokumentacji dla wnioskodawców osi priorytetowej I, II i III (KZGW). W porównaniu 2006 r. widoczny jest wyraźny postęp (na koniec 2006 r. były zawarte 22 umowy na kwotę 2075,9 tys. euro netto). Wzrost liczby zawartych umów był możliwy dzięki opracowaniu nowych dokumentów, które umożliwiły prowadzenie postępowań niezależnie od występującego braku uzgodnionego PO IiŚ i jego dokumentów wykonawczych.

W 2007 roku w ramach wszystkich zadań dotyczących realizacji Memorandum Finansowego Narodowy Fundusz:

- opracowywał we współpracy z wnioskodawcami dokumentację przetargową wraz z szacowaniem kosztów przygotowania dokumentacji,
- zawierał porozumienia z wnioskodawcami dotyczące pomocy technicznej przy przygotowaniu dokumentacji aplikacyjnej,
- przeprowadzał postępowania przetargowe,
- realizował umowy, m.in. poprzez spotkania z wnioskodawcami i wykonawcami pomocy technicznej oraz weryfikował dokumenty przygotowane przez wykonawców,
- przygotowywał sprawozdania i raporty z postępów w realizacji projektu, uczestniczył w posiedzeniach Komitetu Monitorującego oraz przygotował i przekazał do Sektorowego Urzędnika Zatwierdzającego wniosek o zmianę Memorandum Finansowego 2002/PL/16/P/PA/013, dotyczący przedłużenia terminu realizacji Memorandum Finansowego do końca 2010 roku.

W ramach realizacji zadania nr 2 na koniec 2007 r. były zawarte dwie umowy na świadczenie pomocy prawnej o wartości 203,7 tys. euro.

W ramach realizacji zadania nr 3 zawarto 5 umów na prowadzenie szkoleń dla personelu odpowiedzialnego za przygotowanie i zarządzanie przedsięwzięciami w ramach Funduszu Spójności w sektorze środowiska. W ramach realizacji tych umów przeprowadzono 17 konferencji szkoleniowych na terenie całego kraju dla beneficjentów FS z lat 2000-2006, wnioskodawców przedsięwzięć ujętych na liście indykatywnej w ramach I i II osi priorytetowej oraz dla pracowników wojewódzkich funduszy ochrony środowiska. Ogółem w konferencjach wzięło udział ok. 2600 osób. Ponadto, w roku 2007 prowadzono szeroko zakrojony program specjalistycznych szkoleń dla pracowników beneficjentów, instytucji pośredniczących i wdrażających sektora środowiska. Łącznie przeprowadzono 34 szkolenia (w 72 turach szkoleniowych, ogółem 180 dni szkoleniowych), którymi objęto 5224 uczestników z całego kraju.

Realizacja programu pomocy technicznej współfinansowanej z memorandum finansowego 013, według stanu na dzień 31.12.2007 r. (na podstawie monitoringu umów i przetargów):

Zadanie	Zakres	Planowana wartość umów (tys. euro)	w tym wydatki z budżetu wspólnotowego (tys. euro)
I	Umowy zawarte, w tym	9 014,60	6 760,95
I.1	Dokumentacja aplikacyjna	6 892,00	5 169,00
I.2	Doradztwo	456,00	342,00
I.3	Szkolenia	1 666,60	1 250,00
II	Przetargi w toku w tym:	608,00	456,00
II.1	Dokumentacja aplikacyjna	608,00	456,00
II.2	Doradztwo		
II.3	Szkolenia		
III	Przetargi przygotowywane w tym:	3 267,60	2 450,70
III.1	Dokumentacja aplikacyjna	3 267,60	2 450,70
III.2	Doradztwo		
III.3	Szkolenia		
Razem		12 890,20	9 667,65

Do 31.12.2007 r. ze środków Memorandum Finansowego 013 poniesiono wydatki w kwocie 1229,1 tys. euro (odpowiednio na koniec 2006 r.- 5,2 tys. euro netto, do końca 2005 r. - zero), na koniec III kwartału 2007 r. była to kwota 387,2 tys. euro. Świadczy to o rosnącej dynamice realizacji MF 013. W kolejnych latach planowane są wydatki: w roku 2008 – ponad 6 mln euro, w 2009 roku – ponad 4 mln euro.

W październiku 2007 r. wpłynęła II transza zaliczki w kwocie 1192,500 tys. euro. Łącznie z wpływami z lat ubiegłych do końca 2007 r. wpłynęła (bez odsetek) zaliczka w wysokości 2385 tys. euro. Wydatki łącznie na koniec 2007 r. wyniosły 1229,1 tys. euro.

W październiku 2007 r. do MŚ został przekazany wniosek o płatność pośrednią na kwotę 290 381,57 EUR dla Memorandum Finansowego 2002/PL/16/P/PA/013 „Pomoc techniczna dla sektora środowiska” wraz z raportem za okres sprawozdawczy 01.07.2007 - 30.09.2007 r. Wniosek o płatność pośrednią na kwotę ponad 900 tys. euro zostanie przekazany na początku lutego 2008 r.

Przygotowanie przedsięwzięć do dofinansowania z Funduszu Spójności

W wyniku uzgodnionego z WFOŚiGW i zaakceptowanego przez MŚ podziału zadań, NFOŚiGW stał się instytucją wdrażającą dla 137 przedsięwzięć z listy projektów indywidualnych ogłoszonej przez MRR w 2007 r., w tym dla 112 projektów w ramach osi I i 25 w ramach działania 2.1 II osi, o łącznej szacunkowej wartości odpowiednio 5689,0 mln euro i 1405,1 mln euro, co stanowi łącznie 7094,1 mln euro.

Pozostałe 200 projektów, w tym 174 projekty w ramach osi priorytetowej I (projekty wodno-ściekowe) i 26 projektów spełniających wymagania II osi priorytetowej działanie 2.1, będą przygotowywane przez 16 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska. Łączna wartość szacunkowa w/w projektów wynosi odpowiednio 2722,8 mln euro i 776,0 mln euro, co stanowi łącznie 3498,8 mln euro.

Projekty I osi priorytetowej PO IiŚ

W ramach I osi priorytetowej PO IiŚ Narodowy Fundusz planował monitorowanie przygotowania 112 przedsięwzięć na łączną kwotę 5689,0 mln euro, z których:

- 81 projektów znajdowało się na wykazie indywidualnych projektów dużych – powyżej 25 mln EUR (w tym 52 na liście podstawowej, zaś 29 na liście rezerwowej);
- 31 projekty znajdowały się na wykazie pozostałych indywidualnych projektów kluczowych – poniżej 25 mln EUR (w tym 11 na liście podstawowej, zaś 20 na liście rezerwowej).

Przy założeniu niezwłocznego przygotowania i zatwierdzenia dokumentów programowych PO IiŚ przewiduje się, że spośród wyżej wymienionych projektów gotowość do rozpoczęcia ich realizacji (analizowaną zgodnie z projektem *Kryteriów wyboru projektów* opracowanym przez MŚ, po uwzględnieniu uwag NFOŚiGW) w 2008 roku może osiągnąć łącznie około 35 przedsięwzięć o szacunkowej wartości inwestycyjnej ok. 1,6 mld euro.

Obecny stan zaawansowania w/w projektów wskazuje, że w najbliższym czasie wnioskodawcy będą gotowi do złożenia w NFOŚiGW do oceny ok. 10 wniosków o dofinansowanie. Uruchomienie tego procesu jest uzależnione od przyjęcia przez Instytucję Zarządzającą niezbędnych dokumentów programowych i wykonawczych PO IiŚ.

Projekty II osi priorytetowej PO IiŚ

Działanie 2.1

Spośród przedsięwzięć wskazanych na *Liście projektów indywidualnych dla PO IiŚ na lata 2007-2013 z 2007 r.*, oś priorytetowa II/Działanie 1, NFOŚiGW planuje przygotowanie 25 przedsięwzięć na łączną kwotę 1405,1 mln euro, przy czym:

- 6 przedsięwzięć o łącznej, szacunkowej wartości inwestycji 301,4 mln euro może uzyskać gotowość do realizacji w roku 2008,
- 19 projektów wymaga podjęcia lub kontynuowania działań dotyczących ustalenia struktury instytucjonalnej, uzyskania odpowiedniej gotowości oraz ostatecznego zdefiniowania ich zakresu rzeczowego.

Wśród wyżej wymienionych przedsięwzięć:

- 17 projektów znajdowało się na wykazie indywidualnych projektów dużych – powyżej 25 mln euro - na liście podstawowej;
- 8 projektów znajdowało się na wykazie pozostałych indywidualnych projektów kluczowych – poniżej 25 mln euro - na liście podstawowej.

Działanie 2.2

Spośród przedsięwzięć wskazanych na *Liście projektów indywidualnych dla PO IiŚ* w ramach II Osi priorytetowej / Działanie 2 – lista z 2007 r., NFOŚiGW planuje przygotowanie dwóch przedsięwzięć na łączną kwotę 172,1 mln euro, przy czym z powodu niskiej gotowości realizacyjnej przedsięwzięć należy założyć, że wszystkie uzyskają decyzję po roku 2008.

W zakresie innych działań intensyfikujących wykorzystanie środków Funduszu Spójności Narodowy Fundusz:

- opiniował projekty dokumentów programowych określających zasady wdrażania Funduszu Spójności w nowym okresie programowania

- współpracował z konsultantami programu JASPERS w przygotowaniu wytycznych do przygotowania inwestycji w zakresie środowiska współfinansowanych przez Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w latach 2007-2013,
- przygotował nowe instrumenty finansowe wspierające przygotowanie i realizację przedsięwzięć.

W roku 2007 na polecenie Ministerstwa Środowiska i Ministerstwa Rozwoju Regionalnego NFOŚiGW uczestniczył w przygotowywaniu dokumentów programowych dla nowej perspektywy. Zadania te NFOŚiGW wykonywał samodzielnie wykorzystując wieloletnie doświadczenie własnej kadry eksperckiej. W 2007 NFOŚiGW opiniował wszystkie przekazane wersje tych dokumentów.

Opiniowaniem objęte były m.in. kolejne modyfikacje następujących dokumentów:

1. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko oraz Szczegółowe opisy priorytetów PO IiŚ;
2. Wytyczne dla programu operacyjnego Infrastruktura i Środowisko:
  - Wytyczne w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód;
  - Wytyczne w zakresie jednolitego systemu zarządzania i monitorowania projektów indywidualnych, zgodnych z art. 28 ust. 1 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
  - Krajowe wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013;
  - Wytyczne w zakresie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć współfinansowanych z krajowych lub regionalnych programów operacyjnych;
  - Wytyczne dotyczące komitetów monitorujących;
  - Wytyczne nr 4 w zakresie sprawozdawczości;
  - Wytyczne w zakresie trybu dokonywania płatności i rozliczeń;
  - Wytyczne w zakresie wyboru projektów w trybie konkursowym.
3. Podręcznik procesów;
4. Wykazy indykatywne indywidualnych projektów kluczowych;
5. Akty prawne: projekty ustaw, Porozumienia z instytucjami pośredniczącymi, wzór umowy o dofinansowanie projektu, instrukcje wypełniania wniosku o dofinansowanie itp.

W 2007 r. NFOŚiGW kontynuował współpracę z grupą konsultantów JASPERS, powołaną przez Komisję Europejską, Europejski Bank Rozwoju i Odbudowy oraz Europejski Bank Inwestycyjny w celu wsparcia procesu przygotowania przedsięwzięć o dużej wartości inwestycji i skomplikowanej strukturze. NFOŚiGW we współpracy z Departamentem Infrastruktury i Środowiska Ministerstwa Środowiska przygotował listę projektów, które uzyskały w 2007 r. wsparcie inicjatywy JASPERS. Poniżej podano listę 5 przedsięwzięć wraz z zakresem pomocy udzielonej przez ekspertów tej inicjatywy.

Projekty zgłoszone w roku 2007

Lp.	Nazwa projektu	Zakres wsparcia Jaspers
1.	Rekultywacja terenów zdegradowanych wydobywaniem i przetwórstwem rudy siarkowej w woj. świętokrzyskim i podkarpackim	Weryfikacja opracowanej dokumentacji dot. projektu.
2.	Program gospodarki odpadami komunalnymi w Krakowie.	Pomoc w przygotowaniu i weryfikacji dokumentacji dot. projektu.
3.	Odprowadzanie wody w obszarze miejskim Krakowa oraz ochrona przeciwpowodziowa	Weryfikacja opracowanej dokumentacji dot. projektu.
4.	Ochrona wód Zatoki Gdańskiej – budowa i modernizacja systemu odprowadzania wód opadowych w Gdańsku.	Pomoc w przygotowaniu Studium Wykonalności oraz Raportu oceny oddziaływania na środowisko.
5.	Gospodarka odpadami komunalnymi w Łodzi – faza II.	Pomoc w przygotowaniu i weryfikacji dokumentacji dot. projektu.

W poprzedniej perspektywie finansowej możliwe było finansowanie z Funduszu Spójności tylko tych wydatków, które były poniesione już po złożeniu i zarejestrowaniu wniosku aplikacyjnego w Komisji Europejskiej. W nowej perspektywie finansowej 2007 - 2013 zmieniono tę zasadę i refundowane mogą być wydatki wszystkie poniesione po 01.01.2007 r. bez względu na datę uzyskania decyzji o dofinansowaniu przedsięwzięcia. Umożliwia to prowadzenie inwestycji bez czekania na decyzję o dofinansowaniu, konieczne będzie jednak posiadanie przez beneficjenta własnych środków na prefinansowanie inwestycji.

Aby umożliwić beneficjentom pozyskiwanie niezbędnych środków na prefinansowanie projektów w nowej perspektywie finansowej NFOŚiGW udostępnił od 2007 r. możliwość uzyskania promesy na finansowanie przedsięwzięcia, które nie ma jeszcze decyzji o dofinansowaniu z Funduszu Spójności. Ponadto NFOŚiGW dostosował do nowego okresu programowania zasady zawierania umów o dofinansowanie oraz warunki udzielania pożyczek płatniczych czy inwestycyjnych.

Warunkiem przyjęcia wniosku o udzielenie promesy było ujęcie projektu na liście indykatywnej i posiadanie zatwierdzonego przez Zarząd NFOŚiGW Studium Wykonalności. W 2007 roku udzielono promesy dla trzech projektów (Tarnowskie Góry, Gdańsk, Stary Las). Osiem wniosków czeka na rozpatrzenie: (Piotrków Trybunalski oraz siedem wniosków od beneficjentów programu Mazowsza Zachodniego).

NFOŚiGW umożliwił również udzielanie pożyczek inwestycyjnych bądź płatniczych przed uzyskaniem decyzji o dofinansowaniu. Warunkiem udzielenia pożyczki jest zatwierdzenie przez Zarząd NFOŚiGW dokumentacji przedsięwzięcia, dodatkowo, w przypadku pożyczki inwestycyjnej, konieczne jest udokumentowanie możliwości zbilansowania pozostałych źródeł finansowania.

Projekty IV osi priorytetowej PO IiŚ

IV oś priorytetowa PO IiŚ „Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska” przeznaczona jest dla przedsiębiorców realizujących przedsięwzięcia mające na celu ograniczanie negatywnego wpływu istniejącej działalności przemysłowej na środowisko i dostosowanie przedsiębiorstw do wymogów prawa wspólnotowego.

W ramach priorytetu wspierane będą projekty, których realizacja spowoduje zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska, w tym emitowanych do powietrza (NO_x i pyłów, a także SO₂ i CO₂), substancji niebezpiecznych odprowadzanych ze ściekami oraz redukujące ilość wytwarzanych odpadów i zwiększające udział odpadów poddawanych procesom odzysku, w szczególności recyklingu oraz prowadzące do ograniczenia poziomu hałasu ze źródeł do obowiązujących norm. Finansowane będą również projekty zgodne z wymogami dokumentów referencyjnych Najlepszych Dostępnych Technik (BAT), prowadzące do zmniejszenia zużycia wody i energii. W ramach priorytetu wspierane będą też projekty (nieinwestycyjne) prowadzące do wdrożenia systemów zarządzania środowiskowego oraz uzyskania eko-znaków dla produktów.

Beneficjentami IV priorytetu są małe, średnie oraz duże przedsiębiorstwa bez względu na formę własności.

IV oś priorytetowa realizowana jest poprzez następujące działania:

Działanie 4.1 Wsparcie systemów zarządzania środowiskowego

Działanie 4.2 Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami w przedsiębiorstwach

Działanie 4.3 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania najlepszych dostępnych technik (BAT)

Działanie 4.4 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodno – ściekowej

Działanie 4.5 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza

Działanie 4.6 Wsparcie dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne

Na finansowanie IV osi priorytetowej planuje się w okresie 2007-2013 przeznaczyć: 200 mln euro wkładu wspólnotowego pochodzącego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), 67 mln euro krajowych środków publicznych oraz 400 mln euro środków prywatnych.

Narodowy Fundusz pełni dla IV osi priorytetowej rolę Instytucji Pośredniczącej II stopnia/Instytucji Wdrażającej.

W roku 2007 prowadzone były w NFOSiGW działania przygotowawcze do uruchomienia realizacji priorytetu. NFOSiGW jako Instytucja Wdrażająca przygotował i wysłał do zaakceptowania przez IP i IZ dokumenty okołoprogramowe: projekt kryteriów oceny projektów, procedurę oceny wniosków, wzór uproszczonego wniosku o dofinansowanie wraz z załącznikami, wzór wniosku wstępnego, wzór wniosku o dofinansowanie dla działania 4.1 i działań inwestycyjnych. Opracowano projekty instrukcji wykonawczej PO IiŚ w zakresie dotyczącym IV osi. W ramach NF powołano grupę ekspertów do opiniowania dokumentów programowych dla IV osi priorytetowej i opracowania odpowiedzi na pytania przedsiębiorców.

Pierwsza runda aplikacyjna dla IV osi priorytetowej planowana jest na II kwartał 2008 r.

VIII.5. Sektorowy Program Operacyjny - Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw Działanie 2.4

Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (SPO-WKP, „Unia dla przedsiębiorczych – Program Konkurencyjność”) skierowany jest do przedsiębiorstw zainteresowanych zwiększeniem swojej konkurencyjności w warunkach Jednolitego Rynku Europejskiego. Inwestycje dla ochrony środowiska to jeden z kierunków wsparcia tego programu, realizowany poprzez Działanie 2.4 SPO-WKP.

Narodowy Fundusz jest Instytucją Wdrażającą Działanie 2.4 „Wsparcie dla przedsięwzięć w zakresie dostosowywania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska” w ramach Priorytetu 2 „Bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw” Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (SPO WKP).

Beneficjentami Działania 2.4 są małe, średnie oraz duże przedsiębiorstwa, ze szczególnym uwzględnieniem MSP, bez względu na formę własności.

Działanie 2.4 realizowane jest poprzez następujące poddziałania:

- 2.4.1 do uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie przeprowadzania inwestycji koniecznych
- 2.4.2 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodno-ściekowej,
- 2.4.3 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza,
- 2.4.4 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki odpadami przemysłowymi i niebezpiecznymi.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 20 kwietnia 2007 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie przyjęcia Uzupełnienia Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006, alokacja środków publicznych dla Działania 2.4 SPO WKP zmniejszona została z 207 167 tys. euro na 197 287 tys. euro. W konsekwencji udział środków NFOŚiGW jako krajowy wkład publiczny w dofinansowanie Działania 2.4 SPO WKP w latach 2004-2006 zmniejszył się z 51 800 tys. euro do 49 322 tys. euro, zaś udział środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) zmniejszył się z 155 367 tys. euro na 147 966 tys. euro. Dofinansowanie ze środków NFOŚiGW stanowi 25proc. sumy alokacji środków publicznych (krajowych i UE) przeznaczonych na realizację Działania 2.4 SPO WKP.

W celu wypełnienia zobowiązań wynikających z wdrażania SPO WKP Działanie 2.4, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej podjął następujące działania prowadzące do szybszej realizacji płatności:

- terminowa realizacja umów poprzez monitoring i bezpośrednie kontakty IW z beneficjentami,
- podniesienie jakości wniosków o płatność,
- poprawa płynności wypłat poprzez zwiększenie częstotliwości sporządzania i przesyłania zbiorczych wniosków o płatność,
- podjęto działania promocyjne.

W dniu 26.10 2007 r. zorganizowano konferencję „Działanie 2.4 SPO WKP – stan dotychczasowej realizacji oraz perspektywy na przyszłość”. Program konferencji obejmował wybrane aspekty realizacji celów Działania 2.4 SPO WKP, prezentację zrealizowanych projektów przez ich beneficjentów (Huta Małapanew, Galwa-Kor, OPEC Grudziądz, Budar) a także cele i plan działania w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – Oś priorytetowa IV. Materiały promocyjne dla celów konferencji, takie jak plansze zrealizowanych projektów, wykorzystane zostały jako stała ekspozycja w siedzibie NFOŚiGW.

Realizacja rzeczowa umów. W wyniku przeprowadzonego naboru wniosków, ich selekcji zakończonej podpisaniem umów w 2005, 2006 i 2007 r. na Działanie 2.4 zobowiązania umowne wydatkowania środków publicznych wynosiły 773 166 tys. zł. W sumie tej udział Narodowego Funduszu mierzony jako ekwiwalent dotacji brutto wynosił 219 779 tys. zł, zaś

EFRR 553 387 tys. zł. Środki te uzupełniały wkład prywatny beneficjentów dofinansowania w wysokości 1 521 954 tys. zł.

W 2007 r. w ramach Działania 2.4. zawarto 2 umowy na kwotę łączną dofinansowania 29 885,5 tys. zł (28.327 tys. zł ze środków EFRR i 1.558 tys. zł ze środków NFOŚiGW). W 2007 r. 4 beneficjentów zrezygnowało z realizacji projektów na kwotę dofinansowania 20 107 tys. zł.

Po uwzględnieniu rezygnacji beneficjentów i zmian w kwotach umownych wg stanu na 31.12.2007 r, kwota dofinansowania w zawartych umowach wynosi 746 547 tys. zł, w tym środki NFOŚiGW wynoszą 186 143 tys. zł, zaś EFRR 560.404 tys. zł. Wkład prywatny beneficjentów w realizację projektów wynosi 1 703 785 tys. zł, co stanowi 70 proc. kosztu całkowitego realizowanych przedsięwzięć.

Na dzień 31.12.2007 r. zakończono realizację 114 projektów, z czego 100 projektów zakończono i rozliczono w 2007 r. Wartość dofinansowania dla projektów zakończonych wynosi 173 311 tys. zł, w tym 121 805 tys. zł z EFRR i 51 506 tys. zł ze środków NFOŚiGW. Wartości te dla projektów zakończonych w 2007 r. wynoszą odpowiednio: dofinansowanie całkowite – 156 612 tys. zł, środki EFRR – 110 517 tys. zł, środki Narodowego Funduszu – 46 095 tys. zł.

Realizacja finansowa umów. W ramach Działania 2.4 SPO WKP w roku 2007 zrealizowano 209 wniosków beneficjentów o płatność, z tego 100 to wnioski o płatność końcową. Na realizację programu wypłacono łącznie 232 516 tys. zł, z czego ze środków EFRR – 171 780 tys. zł, a ze środków Narodowego Funduszu 60 677 tys. zł dotacji inwestycyjnych.

Prognozę wartości płatności na rok 2007 w PFC i planie działalności NFOŚiGW wynoszącej 268 763 tys. zł zrealizowano w 86,5 proc., w tym EFRR – 92,85 proc., NFOŚiGW – 73,24 procent. Podstawą do sporządzenia prognozy były harmonogramy realizacji projektów stanowiące załącznik do umowy o dofinansowanie.

Efekty ekologiczne i rzeczowe z umów zawartych w 2007 roku:

Program	Effekt ekologiczny i rzeczowy	Wielkość efektu	Jednostka miary
1	2	3	4
16.1 - Poddziałanie 2.4.1	Realizacja inwestycji, dla których wymagane jest pozwolenie zintegrowane	2	szt.
	Redukcja emisji SO ₂	149,5	Mg/r
	Redukcja emisji pyłu	299,3	Mg/r
	Redukcja emisji CO	168,6	Mg/r
	Redukcja emisji Nox	69,1	Mg/r
	Redukcja emisji CO ₂	19.935,2	Mg/r
	Redukcja emisji benzenu	72,4	Mg/r
	Redukcja emisji związków siarki	2,22	Mg/r

VIII.6. Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweski Mechanizmu Finansowy

Minister Środowiska powierzył NFOŚiGW do wykonania zadania związane z projektami współfinansowanymi ze środków MF EOG/NMF, w ramach następujących obszarów priorytetowych określonych w „Programie Operacyjnym dla wykorzystania środków finansowych w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego”:

2.1. - Ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez między innymi redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii (projekty inwestycyjne).

2.2. - Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami (projekty inwestycyjne i nieinwestycyjne).

2.8. - Ochrona środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem wzmocnienia zdolności administracyjnych do wprowadzania w życie odpowiednich przepisów istotnych dla realizacji projektów inwestycyjnych (projekty nieinwestycyjne).

Dotychczas miały miejsce dwa nabory wniosków o dofinansowanie projektów w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego/ Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

W ramach pierwszego naboru, który odbył się w terminie od 05.09.2005 r. do 30.11.2005 r. , złożonych zostało 694 wnioski na całkowitą alokowaną kwotę 74 968 tys. euro.

Komitet Sterujący rekomendował 98 projektów do dofinansowania, z których:

- trzy projekty wycofane zostały przez wnioskodawców
- osiem projektów czeka na decyzje Darczyńców (wyjaśnienie kwestii pomocy publicznej)
- w stosunku do 87 projektów Darczyńcy podjęli decyzje (w tym 84 pozytywne i 3 negatywne). W 2007 r. Krajowy Punkt Kontaktowy (MRR) zawarł 67 umów z darczyńcami.

Środki na realizację umów finansowych (zawieranych między NF a beneficjentami) przekazane zostały do NFOŚiGW z rezerwy celowej Budżetu Państwa w ramach 3 umów dotacji:

- Nr 12/BBR/2007 zawarta w dniu 19.09.2007 - na kwotę 11 923 tys. zł,
- Nr 13/BBR/2007 zawarta w dniu 17.11.2007 - na kwotę 10 104 tys. zł,
- Nr 14/BBR/2007 zawarta w dniu 08.11.2007 - na kwotę 804 tys. zł.

Wyżej wymienione umowy dotyczyły dofinansowania 44 projektów. NFOŚiGW do 31.12.2007 r. podpisał 42 umowy z beneficjentami.

W ramach pierwszej umowy dotacji wydatkowano: 3310 tys. zł tj. 48 proc. (17 projektów).

W ramach drugiej umowy dotacji wydatkowano: 3478 tys. zł, tj. 77 proc. (13 projektów).

W ramach trzeciej umowy dotacji wydatkowano: 590 tys. zł tj. 89 proc. (3 projekty).

Łącznie w 2007 r. wypłacono 7378 tys. zł., w tym 32 zaliczki oraz 2 wnioski o płatność. Łącznie zwrócono do Ministerstwa Środowiska 4735 tys. zł niewykorzystanych środków.

Drugi nabór wniosków trwał od 2 stycznia do 16 kwietnia 2007 r.

Złożono łącznie w ramach trzech priorytetów środowiskowych 369 wniosków o wartości wnioskowanego wsparcia 411 866 tys. euro.

Najwięcej projektów (269) złożono w ramach priorytetu 2.1 dla działania 1.5. „Budowa, przebudowa i modernizacja komunalnych oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacji zbiorczej”. Drugi nabór był ostatnim dla projektów inwestycyjnych w ramach środków pochodzących z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2004-2009.

Trzeci nabór przewidziany dla projektów nieinwestycyjnych będzie trwał od 01.02.2008 r. do 31.03.2008 r. Łączna dostępna alokacja na III nabór to 12 060 tys. euro.